

TamSaha

TFF'nin Aylık Futbol Dergisi

● Tammuz 2020 ● Sayı 188

**Şimdi
kupa
vakti**

TADINI ÇIKAR™

EVİNDE
KAZANMANIN
MUTLULUĞU
BİR BAŞKA

YANINDA
Coca-Cola®

Bİ' SİZİ
KONUŞURUZ

 TURKSPORU

#bisizikonuşuruz

Türkiye Futbol
Federasyonu
Adına Sahibi
Nihat Özdemir

Sorumlu Yazışları
Müdürü
Mazlum Uluç

Yazışları
Bağış Erten
Türker Tozar
Gürsel Kuru
Rasim Artagan
Görkem Demir
Görkem Kırız
Ege Ersöz
Derya Oruçoglu

Fotoğraf Editörü
Haydar Tanışan

Yazışma Adresi
Türkiye Futbol
Federasyonu
İletişim Müdürlüğü
Hasan Doğan Milli
Takımlar Kamp ve
Eğitim Tesisleri
Riva-Beykoz
İstanbul

Telefon
0216 554 51 00
Dahili: 57 59 / 57 60
e-mail: iletisim@tff.org
Web sitesi
<http://www.tff.org>

52 Federal Almanya'nın son gövde gösterisi

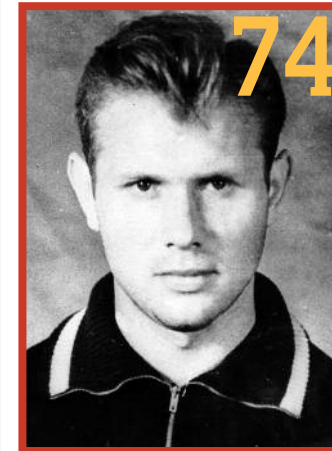
2021 finali İstanbul'un

34 Liverpool Geç oldu, güç olmadı!

12 sezonda pişerek geldim

Eduard Streltsov
Gulag'da söndürülen bir yıldız

Bazen değişiklik iyi gelir

Gol atmak kolaylaşıyor mu?

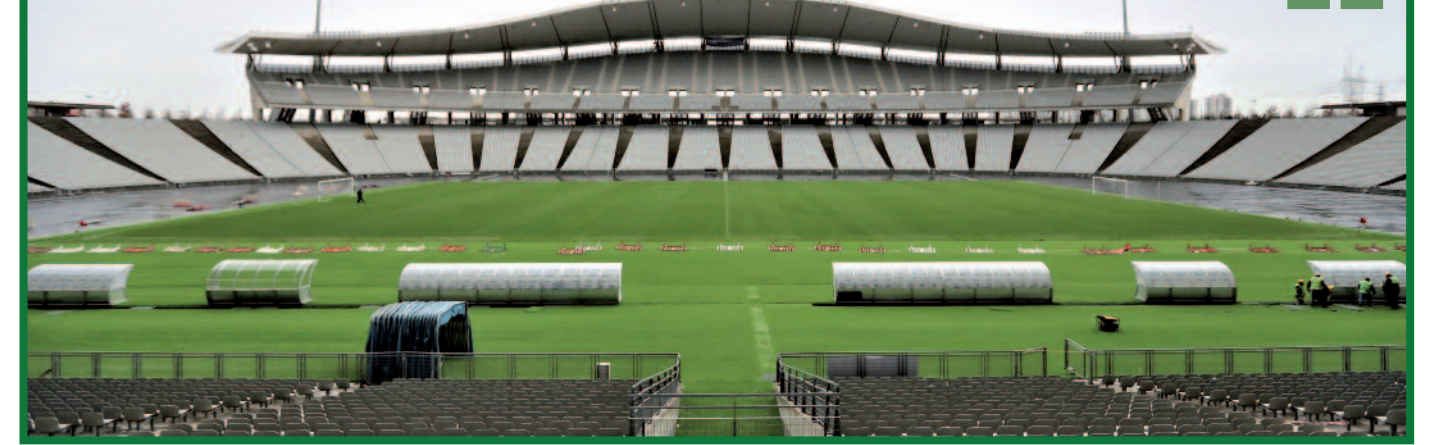
Zafer Öger

Temmuz içindekiler

Atatürk Olimpiyat Stadı

İkinci bahar

22

Kupada final zamanı

Toplam 160 takımın katıldığı Ziraat Türkiye Kupası'nda sona gelindi. 58. Ziraat Türkiye Kupası finalinde Trabzonspor ile Aytemiz Alanyaspor bu ay içinde Atatürk Olimpiyat Stadı'nda kozlarını paylaşacak.

Bu sezon 58'incisi düzenlenen Ziraat Türkiye Kupası'nda uzun bir yolculuğun daha sonuna gelindi. Bölgesel Amatör Lig'den takımların katılımıyla 29 Ağustos 2019 tarihinde başlayan heyecanda toplam 160 takım turlara peyderpey katılarak mücadele etti ve geçtiğimiz ay oynanan yarı final rövanş maçlarında Fenerbahçe'yi eleyen Trabzonspor ile Antalyaspor'u saf dışı bırakan Aytemiz Alanyaspor finale yükselerek kupanın birer kulpuna yapıştı. Kupada ilk kez karşı karşıya gelecek olan iki takımın bugüne kadar ligde oynadığı sekiz maçta Aytemiz Alanyaspor'un dört, Trabzonspor'un ise iki galibiyeti bulunuyor. İki takım arasındaki iki maç ise beraberelikle neticelendi. Aytemiz Alanyaspor'un attığı 13 gole Trabzonspor sekiz golle karşılık verdi. İki takım son olarak 22 Haziran 2020 günü ligin 28'inci hafta maçı için Alanya'daki Bahçeşehir Okulları Stadyumu'nda karşı karşıya gelmiş ve mücadele 2-2 sona ermişti. Abdülkadir Ömür ve Filip Novak'ın gollarıyla iki kez öne geçen Trabzonspor'a Aytemiz Alanyaspor Papiss Cisse ve Anastasios Bakasetas'ın gollarıyla karşılık vermişti.

Trabzonspor'un kupa geçmişi

Bordo-mavililer, Galatasaray ve Beşiktaş'ın ardından Türkiye Kupası'nı en çok kazanan takım unvanını sahibi. Trabzonspor ilki 1976-77, sonuncusu ise 2009-10 sezonunda olmak üzere tam sekiz defa Türkiye Kupası'nı müzesine götürdü. Kupada daha önce 14 defa finale yükselen bordo-mavili takım, son olarak 2012-13 sezonunda oynadığı finalde Fenerbahçe'ye kaybetmişti.

A. Alanyaspor'un kupa geçmişi

Tarihinde ilk defa bu sezon önce yarı final sonra da final gören ve Türkiye Kupası'ndaki en önemli başarılarını elde eden Aytemiz Alanyaspor'un kupa macasıyla tanışıklığı 1985-86 sezonunda başladı. O tarihte ilk defa katıldığı kupada iki tur geçen turuncu-yeşilliler, 1993-94 sezonunda 6. Tur'a kadar çıkmış, 2007-08 ve 2008-09 sezonlarında ise grup aşamasında mücadele etmişti.

Trabzonspor finale nasıl geldi?

Bu sezon Türkiye Kupası mücadelesine beşinci turdan başlayan Trabzonspor, sırasıyla Altay, Yukatel Denizlispor, BB Erzurumspor ve Fenerbahçe'yi eleyerek finali yükseldi. Bordo-mavili takım finale gelene kadar oynadığı sekiz maçtan yedisini kazanıp birisinden yenilgiyle ayrılırken, attığı 22 gole karşılık kalesinde yedi gol gördü.

5. Tur'da Altay'la eşleşen ve ilk maç İzmir'de oynayan bordo-mavililer, rakibini Daniel Sturridge ve Alexander Sörloth'un gollarıyla 2-1 yendikten sonra rövanş maçını da Sturridge'in iki, Caleb Ekuban ve Ivanildo Fernandes'in de birer golüyle 4-1 kazandı. Son 16 turunda Yukatel Denizlispor'u Trabzon'da Jose Sosa ve Anthony Nwakaeme'nin gollarıyla 2-0 yenen Trabzonspor, rövanş aynı skorla kaybetse de penaltı atışlarında sağladığı 4-2'lik üstünlükle çeyrek finale çıktı. Bu turda BB Erzurumspor'la eşleşen bordo-mavili takım, Trabzon'daki ilk maçı 5-0 kazandı. Bu maçtaki gollerin ikisini rakip oyuncular kendi kalelerine atarken diğer üç golden ikisini altında Alexander Sörloth, diğerinde ise Anthony Nwakaeme imzası vardı. Er-

zurum'daki rövanşta da hız kesmeyen bordo-mavili takım, Guilherme'nin iki, Abdulkadir Parmak ve Sefa Kınalı'nın da birer golüyle 4-1 kazanarak yarı finalde Fenerbahçe'nin rakibi oldu. Trabzon'da oynanan yarı finalin ilk ayağını Alexander Sörloth ve Filip Novak'ın gollarıyla 2-1 kazanan Trabzonspor, rövanş da aynı oyuncuların gollarıyla 3-1 alarak finale çıktı. Bu üç golden ikisini Sörloth, birini ise Novak kaydetti.

Gollerin Dağılımı

0-15	2
16-30	3
31-45	2
46-60	5
60-75	6
75-90+	4

Gollerin Atılış Şekli

Ayak	18
Kafa	2
Penaltı	-
Rakip	2

Golcüler

Alexander Sörloth	6
Daniel Sturridge	3
Anthony Nwakaeme	2
Guilherme	2
Filip Novak	2
Caleb Ekuban	1
Ivanildo Fernandes	1
Jose Sosa	1
Abdulkadir Parmak	1
Sefa Kınalı	1

Aytemiz Alanyaspor finale nasıl geldi?

Bu sezon Türkiye Kupası yolculuğuna 4. Tur'dan başlayan Aytemiz Alanyaspor, sırasıyla İnegölspor, Adanaspor, Kasımpaşa, Galatasaray ve Antalyaspor engellerini aşarak finale çıktı. Turuncu-yeşilli takım, finale gelene kadar dokuz maça yedi galibiyet, iki yenilgi aldı, attığı 28 gole karşılık kalesinde dokuz gol gördü. Alanyaspor, 4. Tur'da İnegölspor'u Anastasios Bakasetas'un iki, Yacine Bammou'nun da bir golüyle 3-0 yenerek eleledi. 5. Tur'da Adanaspor'u evindeki ilk maçta Georgios Tzavellas, Yacine Bammou (3) ve Djalma Campos'un gollarıyla 5-1 mağlup eden Alanyaspor, rövanş da biri rakibin kendi kalesine attığı, diğerlerini Umut Güneş, Onur Bulut (3), Tzavellas ve Djalma Campos'un kaydettiği gollerle 7-1 alarak son 16 turuna çıktı. Bu turda Kasımpaşa'yı Alanya'da Welinton Souza, Juinor Fernandes ve Papiss Cisse'nin gollarıyla 3-1 yenen turuncu-yeşilliler, rövanş 3-2 kaybetse de çeyrek finale yükseldi. Takımın bu maçtaki gollerini Bakasetas ve Djalma Campos attı. Çeyrek finalde Galatasaray'la eşleşen Alanyaspor, evindeki ilk maç Bakasetas ve Junior Fernandes'in gol-

Gollerin Dağılımı

0-15	5
16-30	5
31-45	6
46-60	6
60-75	2
75-90+	4

Gollerin Atılış Şekli

Ayak	22
Kafa	4
Penaltı	1
Rakip	1

leriyle 2-0 kazandı. Galatasaray rövanş 3-1 olsa da finale çıkan takım Alanyaspor'du. Turuncu-yeşillilerin İstanbul'daki golünü ise Yacine Bammou kaydetti. Yarı finalde Antalyaspor'la eşleşen Alanyaspor, deplasmandaki maçı Junior Fernandes'in golüyle 1-0 kazandıktan sonra rövanşta da Papiss Cisse'nin üç, Ceyhun Gülselam'ın bir golüyle 4-0 galip gelecek finale yükseldi.

A. Alanyaspor'un Maç Skorları

4. Tur	A. Alanyaspor-İnegölspor	3-0
5. Tur	A. Alanyaspor-Adanaspor	5-1
	Adanaspor-A. Alanyaspor	1-7
Son 16 Turu	A. Alanyaspor-Kasımpaşa	3-1
	Kasımpaşa-A. Alanyaspor	3-2
Çeyrek Final	A. Alanyaspor-Galatasaray	2-0
	Galatasaray-A. Alanyaspor	3-1
Yarı Final	FT Antalyaspor-A. Alanyaspor	0-1
	A. Alanyaspor-FT Antalyaspor	4-0

Golcüler

Yacine Bammou	5
Papiss Cisse	4
Anastasios Bakasetas	4
Djalma Campos	3
Onur Bulut	3
Junior Fernandes	3
Georgios Tzavelas	2
Umut Güneş	1
Welinton Souza	1
Ceyhun Gülselam	1

Trabzonspor'un Maç Skorları

5. Tur	Altay-Trabzonspor	1-2
	Trabzonspor-Altay	4-1
Son 16 Turu	Trabzonspor-Y. Denizlispor	2-0
	Y. Denizlispor-Trabzonspor	2-0 (2-4 pen)
Çeyrek Final	Trabzonspor-BB Erzurumspor	5-0
	BB Erzurumspor-Trabzonspor	1-4
Yarı Final	Trabzonspor-Fenerbahçe	2-1
	Fenerbahçe-Trabzonspor	1-3

57 yılın hikayesi

Bugüne kadar 57 kez oynanan Türkiye Kupası'nı 18 defayla en çok kazanan takım Galatasaray oldu. Sarı-kırmızılı takımı 9 kupayla Beşiktaş izledi. Trabzonspor'un 8, Fenerbahçe'nin 6 Türkiye Kupası bulunuyor. Anadolu takımları da 2'ser kez Ankaragücü, Gençlerbirliği, Göztepe, Altay ve Kocaelispor'la, 1'er kez de Bursaspor, Eskişehirspor, Sakaryaspor, Kayserispor, Konyaspor ve Akhisarspor'la kupanın sahibi oldu.

Galatasaray 1962

Eskişehirspor 1971

Ankaragücü 1981

4 yıllık hegemonyasına son verirken kupayı da ilk kez İstanbul sınırlarının dışına çıkarmayı başarır. Altay hızını alamamış ve ertesi sezon da finale kadar gelmiştir ama o güne kadar iki kez final yitiren Fenerbahçe'nin bir kez daha kaybetmeye tahammülü yoktur. Sarı-lacivertli takım, ilk maçta 2-0 yendiği Altay'a ikinci maçta 1-0 yenilse de 1967-68 sezonunda kupayla ilk kez tanışmayı başarır. Ardından gelen dört sezon boyunca bu defa İs-

Fenerbahçe 1983

Kocaelispor 2002

tanbul takımları kupaya hasret kalır. Öyle ki, bu dört finalde sadece bir İstanbul takımı vardır ve 1968-69'da Göztepe, Galatasaray'ı 1-0 ve uzatmada 1-1'lik skorlarla ardında bırakarak kupayı İzmir'e götürür. Kupa aşkından vazgeçmeyen Göztepe, ertesi sezon da dönemin Anadolu Beyi Eskişehirspor'a ilk maçta 2-1 yenilse de rövanşı 3-1 kazanarak ikinci kez mutlu sona ulaşır. Kupanın İstanbul ve İzmir'in dışında bir başka şehirle tanışması 1970-71 sezonuna nasip olur. Bir sezon önce finalde kaybeden Eskişehirspor, "Anadolu derbisi" niteliğindeki finalin ilk maçında 1-0 kaybettiği Bursaspor'dan rövanşı 2-0'la alır ve müzesini ilk kupasıyla süsler. 1971-72 sezonunda kupaya yeni bir sahip daha çıkar. Ankaragücü, kupa finalindeki ilk Başkent takımıdır ve dördüncü kez finale çıkan Altay'ı 0-0'lık ilk maçın rövanşında 3-0'la alt ederek Türkiye Kupası'nı Başkent'e götürür. İlk dört kupayı kazandıktan sonra sessizliğe bürünen Galatasaray, 1972-73 yılında yeniden "Kupa

Beyi" olarak ortaya çıkar. 3-1 ve 1-1'lik skorlarla bir önceki sezonun şampiyonu Ankaragücü'ne üstünlük sağlayan sarı-kırmızılı takım, beşinci kupasını kazanır. Ertesi sezon, sıra bir başka İstanbulluya, Fenerbahçe'ye gelmiştir. Sarı-lacivertliler, ikinci kez finale yükselen Bursaspor'a fırsat tanımaz ve 1-0 kaybettikleri maçın rövanşını 3-0 kazanarak ikinci kez kupaya sarılır. Ardından bir başka İstanbul takımı daha kupayla tanışır. 13. kez düzenlenen kupada ikinci kez finale yükselen Beşiktaş, finalde lige o sezon yükselen Trabzonspor'un rakibidir. Karadeniz ekibi ilk maçı 1-0 kazanır ama rövanş 2-0'la Beşiktaş'ın olur ve kupa İstanbul'da kalma geleneğini üçüncü sezonunda da sürdürür. Trabzonspor ertesi sezon yine finaldedir ama bu defa kupanın gediklisi Galatasaray'a 1-0 biten iki maçın sonunda penaltı atışlarıyla boyun eğer. Penaltı atışlarıyla kupa sahibi olmak bir iltir ve kupa arka arkaya dördüncü sezon da İstanbul takımlarının olmuştur. Lâkin Karadeniz inatçılığı sürmektedir. Trabzonspor arka arkaya üçüncü finaline 1976-77 sezonunda çıkar ve bu defa iki yıl önce kaybettiği Beşiktaş'tan rövanşı alır. 1-0 ve 0-0 sona eren maçların ardından kupa nihayet Karadeniz kıyılarına uzanır. Bordo-mavili takım arka arkaya dördüncü finaline 1977-78 sezonunda yükselir. Bu defa rakibi bir Akdenizlidir ve ilk kez bir Güney takımı kupa finalinde yer almaktadır. Trabzonspor o sezon Adana Demirspor'u ilk maçta 3-0 yener ve golsüz biten rövanşın ardından kupayı ikinci kez havaya kaldırır. 1978-79'da kupa iki sezonluk aradan sonra bir kez daha İstanbul'a döner. Fenerbahçe, 11 yıl önce finalde alt ettiği Altay'a bu defa da 2-

1 yenildiği ilk maçın ardından 2-0'lık üstünlük kurar ve Türkiye Kupası'na üçüncü kez sahip olur. O dönemlerde Anadolu takımları daha bir görünür haldedir futbol arenasında. 1979-80'de Altay, bir sezon önce kaybettiği kupanın acısını Galatasaray'dan çıkartır. Bu, İzmir'in siyah-beyazlılarının altıncı finallerinde elde ettiği ikinci ve son kupa olur aynı zamanda. Ankaragücü 1980-81 sezonunda Bursaspor'u yenerek alır kupayı. Bu kupa onlara aynı zamanda 1. Lig'in kapısını da aralar. Ertesi sezon Ankaragücü yine finaldedir ama Galatasaray 3-0 ve 1-2'lik skorlarla Başkent ekibine üst üste ikinci sevincini yaşataz. 1982-83 sezonunda ise Fenerbahçe'nin aldığı kupa, Kadıköy'e çok uzun süre uğramaz. O sezon Mersin İdman Yurdu'nu 2-1 ve 2-0'lık skorlarla yenerek dördüncü kez kupa kaldıran Fenerbahçe, 2012 yılına kadar 7 defa finale çıkmasına rağmen hep kaybeden taraf olacaktır. 1983-84'te kupa finali tek maç üzerinden oynanır. Trabzonspor, normal süresi golsüz biten maçı uzatma bölümünde attığı iki golle kazanır ve Beşiktaş'ın eli boş kalır. Ertesi sezon Trabzonspor bir kez daha finaldedir ama gülen taraf 2-1 ve 0-0'lık skorlarla Galatasaray olur. Sonraki üç sezondaki kupa finalleri, Anadolu takımlarının birbiriyle kozlarını paylaşması şeklinde cereyan eder. 1986'da final yine tek maç üzerindendir ve Bursaspor üçüncü kez çıktığı finalde, bu makamın gediklisi Altay'ı 2-0 yenerek ilk kupasını kazanır. Ankara, Ankaragücü ile iki kupa kaldırmıştır o güne kadar, üçüncüsü Gençlerbirliği'ne kısmet olur. Kırmızı-siyahlı takım 1986-87 sezonunda finalde karşılaştığı Eskişehir-

Beşiktaş 2009

Trabzonspor 2010

hirsport'u ilk maçta 5-0 yener, formaliteye dönen rövanşı 2-1 kaybetse de kupayı Başkent'e üçüncü kez götürür. Ertesi sezon yine bir Anadolu finali yaşanır ve Sakaryaspor, Samsunspor'la karşılaştığı finalde kazanarak ilk defa kupayla buluşur.

Arkasından kupanın yolu yeniden İstanbul'a düşer. Hem de arka arkaya üç kez. İlk ikisinde Beşiktaş, finalde önce Fenerbahçe'yi 1-0, ardından da Trabzonspor'u 2-0 yenerek kupayı peş peşe iki kez Akaretler'e taşır. Ertesi sezon ise Galatasaray, Ankaragücü'nü uzatmalarda 3-1 yenerek kupanın sahibi olur.

Kupanın belki de en renkli ve heyecanlı finali 1991-92 sezonunda oynanır. Finaldeki takımlar Trabzonspor ile Bursaspor'dur. Bursaspor evindeki ilk maçı 3-0 kazanır ve herkesi kupanın sahibi olduğuna ikna eder. Ancak ikna olmayan birileri vardır. Trabzonspor, rövanşta mucizevi bir skor elde ederek rakibini 5-1 yener ve kupayı dördüncü kez kazanır.

Bir sonraki sezon Galatasaray ikinci kez finalde karşılaştığı Beşiktaş'a karşı ikinci zaferini kazanır. Ertesi yıl Beşiktaş, alacağını bire düşürür. 1994-95'te ise bu sefer Trabzonspor, Galatasaray'ı iki kez yenerek alır kupayı. İki sene finalde kaybeden Galatasaray, bunun acısını er-

tesi sezon finalde Fenerbahçe'den alır. 1996-97 yine bir Anadolu delikanlısını ortaya çıkarır. Kocaelispor, Trabzonspor'u yener ve kupayı Körfez'e götürür.

1997-98 sezonunda final ikinci kez penaltılarla sonuçlanır. Beşiktaş ve Galatasaray arasındaki iki final maçı da 1-1 bitmiş, penaltılarda gülen takım Beşiktaş olmuştur. Ertesi sezon sarı-kırmızılı takım, bir sezon önce finalde kaybettiği Beşiktaş'a 0-0 ve 2-0'la üstünlük sağlar.

Yeni bin yılın ilk kupası da ilk dört kupanın sahibi Galatasaray'a nasip olur. Galatasaray, ilk kez Diyarbakır'da oynanan nefes kesen kupa finalinde Antalyaspor'u uzatmada 5-3 yenerek kupayı bir kez daha Florya'ya götürür. Bu skor aynı zamanda Türkiye Kupası finallerinin en gollüsüne işaret eder.

Ertesi sezon Fenerbahçe 18 yıldır hasret kaldığı kupada bir kez daha finale çıkar. Rakibi ise Gençlerbirliği'dir. 2-2 biten maçın ardından penaltılarda 4-1 üstünlük kuran Başkent ekibi, tarihinde ikinci kez kupayı kaldırmayı başarır.

Dönemin klas takımı Kocaelispor ikinci kupasını da beş sezonluk bir aradan sonra kazanır. Körfez ekibi finaldeki rakibi Beşiktaş'ı Bursa'da oynanan maçta hiç kimsenin beklemediği bir skorla 4-0 yenerek büyük bir sükse yapar.

Sonraki iki sezon ise birbirinin kopyası gibidir. Finaldeki iki takım Trabzonspor ile Gençlerbirliği'dir. 2003'ün finali Antalya'da, 2004'ün finali ise Atatürk Olimpiyat Stadı'nda oynanır ve Trabzonspor ilk finali 3-1, ikinci finali de 4-0'lık skorlarla kazanarak kupayı Karadeniz'e taşır.

Tarihi finallerden birisi 2004-05 finalidir. Türk futbolunun iki dev takımı Galatasaray ile Fenerbahçe arasında Atatürk Olimpiyat Stadı'nda oynanan final maçını sarı-kırmızılılar tarihi bir skorla 5-1 kazanarak beş yıllık aradan sonra yeniden kupayla buluşur.

Fenerbahçe'nin kupa kaybetme gelenegi ertesi sezon da devam eder. Sarı-lacivertli takım, 2005-06 sezonunun İzmir'de oynanan finalini Beşiktaş'a uzatmalarda 3-2'lik skorla kaybeder. Beşiktaş, aynı hızla ertesi sezon da kupa şampiyonudur. Siyah-beyazlı takım, 2006-07'nin İzmir'de oynanan finalinde o sezon ligden düşen Kayseri Erciyesspor'u zor da olsa uzatmada 1-0 yenerek kupayı bir kez daha kazanmayı başarır.

2007-2008'in finali bir Anadolu derbisidir. Kayserispor, Bursa'daki final sahnesinde Gençlerbirliği ile karşılaşır. Normal süresi ve uzatmaları golsüz biten maçın penaltı atışlarında rakibine 11-10'luk üstünlük kuran Kayserispor, tarihinde ilk kez

Finale Adını Yazdıranlar

Sezon	Takımlar	1.Maç	2.Maç
1962-63	Galatasaray -Fenerbahçe	2-1	2-1
1963-64	Galatasaray -Altay	0-0	3-0 (hükmen)
1964-65	Galatasaray -Fenerbahçe	0-0	1-0
1965-66	Galatasaray -Beşiktaş	1-0	
1966-67	Altay -Göztepe	2-2 (Kurayla)	
1967-68	Fenerbahçe -Altay	2-0	0-1
1968-69	Göztepe -Galatasaray	1-0	1-1 (uzatmada)
1969-70	Göztepe -Eskişehirspor	1-2	3-1
1970-71	Eskişehirspor -Bursaspor	0-1	2-0
1971-72	Ankaragücü -Altay	0-0	3-0
1972-73	Galatasaray -Ankaragücü	3-1	1-1
1973-74	Fenerbahçe -Bursaspor	0-1	3-0
1974-75	Beşiktaş -Trabzonspor	0-1	2-0
1975-76	Galatasaray -Trabzonspor	0-1	1-0 (5-4 pen.)
1976-77	Trabzonspor -Beşiktaş	1-0	0-0
1977-78	Trabzonspor -Adana Demirspor	3-0	0-0
1978-79	Fenerbahçe -Altay	1-2	2-0
1979-80	Altay -Galatasaray	1-0	1-1
1980-81	Ankaragücü -Boluspor	2-1	0-0
1981-82	Galatasaray -Ankaragücü	3-0	1-2
1982-83	Fenerbahçe -Mersin İdman Yurdu	2-1	2-0
1983-84	Trabzonspor -Beşiktaş	2-0 (uzatmada)	
1984-85	Galatasaray -Trabzonspor	2-1	0-0
1985-86	Bursaspor -Altay	2-0	
1986-87	Gençlerbirliği -Eskişehirspor	5-0	1-2
1987-88	Sakaryaspor -Samsunspor	2-0	1-1
1988-89	Beşiktaş -Fenerbahçe	1-0	2-1
1989-90	Beşiktaş -Trabzonspor	2-0	
1990-91	Galatasaray -Ankaragücü	3-1 (uzatmada)	
1991-92	Trabzonspor -Bursaspor	0-3	5-1
1992-93	Galatasaray -Beşiktaş	1-0	2-2
1993-94	Beşiktaş -Galatasaray	0-0	3-2
1994-95	Trabzonspor -Galatasaray	3-2	1-0
1995-96	Galatasaray -Fenerbahçe	1-0	1-1
1996-97	Kocaelispor -Trabzonspor	1-1	1-0
1997-98	Beşiktaş -Galatasaray	1-1	1-1 (5-3 pen.)
1998-99	Galatasaray -Beşiktaş	0-0	2-0
1999-00	Galatasaray -Antalyaspor	5-3 (uzatmada) (Diyarbakır'da oynandı)	
2000-01	Gençlerbirliği -Fenerbahçe	2-2 (4-1 pen.) (Kayseri'de oynandı)	
2001-02	Kocaelispor -Beşiktaş	4-0 (Bursa'da oynandı)	
2002-03	Trabzonspor -Gençlerbirliği	3-1 (Antalya'da oynandı)	
2003-04	Trabzonspor -Gençlerbirliği	4-0 (İstanbul'da oynandı)	
2004-05	Galatasaray -Fenerbahçe	5-1 (İstanbul'da oynandı)	
2005-06	Beşiktaş -Fenerbahçe	3-2 (uzatmada) (İzmir'de oynandı)	
2006-07	Beşiktaş -Kayseri Erciyesspor	1-0 (uzatmada) (İzmir'de oynandı)	
2007-08	Kayserispor -Gençlerbirliği	0-0 (11-10 pen.) (Bursa'da oynandı)	
2008-09	Beşiktaş -Fenerbahçe	4-2 (İzmir'de oynandı)	
2009-10	Trabzonspor -Fenerbahçe	3-1 (Şanlıurfa'da oynandı)	
2010-11	Beşiktaş -İstanbul BBSK	2-2 (5-4 pen.) (Kayseri'de oynandı)	
2011-12	Fenerbahçe -Bursaspor	4-0 (Ankara'da oynandı)	
2012-13	Fenerbahçe -Trabzonspor	1-0 (Ankara'da oynandı)	
2013-14	Galatasaray -Eskişehirspor	1-0 (Konya'da oynandı)	
2014-15	Galatasaray -Bursaspor	3-2 (Bursa'da oynandı)	
2015-16	Galatasaray -Fenerbahçe	1-0 (Antalya'da oynandı)	
2016-17	Konyaspor -Başakşehir	1-1 (4-1 pen.) (Antalya'da oynandı)	
2017-18	Akhisarspor -Fenerbahçe	3-2 (Diyarbakır'da oynandı)	
2018-19	Galatasaray -Akhisarspor	3-1 (Sivas'ta oynandı)	

Fenerbahçe 2013

Atiker Konyaspor 2017

Akhisarspor 2018

Galatasaray 2019

yükseldiği finalde ilk kupasını kazanır. 2008- 09'da Beşiktaş, Fenerbahçe'nin kupa hasretini biraz daha uzatır. İzmir'deki final, 4- 2'lik skorla siyah- beyazlı takımın lehine sonuçlanmıştır.

2009- 10 sezonunda finalin adresi Şanlıurfa'dır. Yeni inşa edilen GAP Arena'da oynanan finalde Trabzonspor, Fenerbahçe'yi 3- 1yener ve kupanın sahibi olur.

49. kupa finali Beşiktaş ile İstanbul Büyükşehir Belediyespor arasında oynanır. Beşiktaş, Kayseri Kadir Has Stadı'nda oynanan ve 2- 2 sona eren finalde rakibini penaltı atışlarında 6- 5 alt ederek 9. kez kupanın sahibi olur.

50. kupa ise bir hasreti sonlandırır. Tam 29 yıl kupadan uzak kalan Fenerbahçe, Bursaspor'la Ankara 19 Mayıs Stadı'nda karşı karşıya geldiği finali yılların acısını çıkarırcasına 4- 0 kazanır.

Kupanın tadını alan Fenerbahçe, ertesi sezon yine Ankara'da oynanan finalde Trabzonspor'u 1- 0 yenerek altıncı zaferini yaşar.

52. kupa ise Galatasaray'ın müzesine gider. Dokuz sezon aradan sonra finale yükselen Galatasaray, Konya'daki maçta Eskişehirspor'u tek golle devirip kupadaki beyliğini hatırlatır. 53. kupa da yine Galatasaray'ın olur. Sarı- kırmızılılar, Bursa'da oynanan ve tam bir gol düellosu şeklinde geçen finalde Bursaspor'u Burak Yılmaz'ın gollerıyla 3- 2 yenerek 16. kez kupayı kazanır.

54. kupa finali ise Antalya'da Galatasaray ile Fenerbahçe arasında oynanır. Lukas Podolski'nin tek golüyle 1- 0 kazanan Galatasaray, üst üste üçüncü zaferine ulaşır ve müzesindeki Ziraat Türkiye Kupası sayısını 17'ye çıkartır.

55. kupa finalinde Medipol Başakşehir ile Atiker Konyaspor karşı karşıya gelir. Eskişehir Yeni Stadyumu'ndaki strateji savaşında normal süre ve uzatma bölümü golsüz sonuçlanır. Penaltı atışlarında 4- 1'lik üstünlük sağlayan Atiker Konyaspor tarihinde ilk kez çıktığı finalden Ziraat Türkiye Kupası'yla döner.

Kupanın 2017- 18 sezonunda bir başka "ilk" sahibi olur. Diyarbakır'ın yeni stadyumunda oynanan finalin bir ayağında kupayı 6 defa kazanan Fenerbahçe, diğer ayağında ise ilk kez finale yükselen Akhisarspor vardır. Akhisarspor, bu ilk finalinde Fenerbahçe'yi 3- 2 yenerek 56. kupanın sahibi olur.

2018- 2019 sezonunda da kupanın bir kulpundan Akhisarspor tutmakta, karşısında ise kupayı en fazla kazanan takım olan Galatasaray bulunmaktadır. Sivas'taki Yeni 4 Eylül Stadı'nda oynanan finali Galatasaray 3- 1 kazanır ve rekorunu 18 maçta çıkartır.

ODAKLAN

MERCURIAL VAPOR

AKIŞINA BIRAK

AEROSWIFT STRIKE DRILL TOP

NIKE.COM/FOOTBALL

2021 finali İstanbul'un

Türkiye Futbol Federasyonu, seyircisiz 2020 UEFA Şampiyonlar Ligi finalini iade edip seyircili 2021 finalinin ev sahipliğini aldı. Bakan Muharrem Kasapoğlu ve Servet Yardımcı ile bir basın toplantısı düzenleyen TFF Başkanı Nihat Özdemir, yenilenen Atatürk Olimpiyat Stadı'nda unutulmaz bir final daha organize edeceklerini söyledi.

2020 finalleri Portekiz'de

Daha önce finalinin İstanbul'da oynanacağı açıklanan 2020 Şampiyonlar Ligi, 8'li final formatında, 12-23 Ağustos'ta Portekiz'de düzenlenecek. 12 gün sürecek turnuvada tek maçlı eliminasyon sistemi uygulanacak. 12-15 Ağustos'ta çeyrek final, 18-19 Ağustos'ta yarı final ve 23 Ağustos'ta da final oynanacak. 17-18 Mart'ta oynanması planlanan ancak salgın nedeniyle ertelenen son 16 turu rövanş maçlarının nerede yapılacağı ise henüz belli değil.

Baykan ve Ali Düşmez, TFF Tesisler ve Yatırımlardan Sorumlu Yönetim Kurulu üyesi Nuri Akın ve Yönetim Kurulu üyesi Selim Soydan katıldı.

Özdemir: "Unutulmayacak bir final daha düzenleyeceğiz"

UEFA'nın kararının değerlendirildiği basın toplantısında TFF Başkanı Nihat Özdemir şunları söyledi: "Dünyanın incisi İstanbul'un en değerli futbol mabedlerinden Atatürk Olimpiyat Stadı'na hoş geldiniz.

UEFA Yönetim Kurulu'nun aldığı kararın ardından sizlerle burada birlikteyiz. Futbolun paydaşları ile temasta olup, hem Avrupa hem de Türk futbolunun yararına bir karar aldıkları için, UEFA Başkanı Sayın Aleksander Ceferin ve Yönetim Kurulu üyelerine teşekkür ediyoruz.

Bildiğiniz gibi, 2005 yılında rüya gibi bir finale ev sahipliği yapan Olimpiyat Stadımız, UEFA'nın kararı ile 2021 yılında inşallah seyircili olarak Şampiyonlar Ligi finaline ev sahipliği yapacak. Öncelikle, bu anlamlı günde bize destek vermeleri ve bu toplantıya katılımları nedeniyle Sayın Bakanımıza çok teşekkür ediyorum. Uzun yıllardır sporun içinde olan, Gençlik ve Spor Bakanlığı ile birlikte, Türk sporuna çok değerli katkılarda bulunan Sayın Bakanımıza, futbol ailesi adına şükranlarımızı sunuyorum.

İçinde bulunduğumuz stadyum, Şampiyonlar Ligi tarihinin en özel ve unutulmaz anılarını barındırıyor. Bundan 15 sene önce, statta 70 bin taraftar, televizyon başında ise 3 milyardan fazla insan, Liverpool ile Milan arasındaki Şampiyonlar Ligi finalinin heyecanını ve

Ş

ampiyonlar Ligi organizasyonları ile ilgili yeni bir düzenleme yapan UEFA, İstanbul'un 2021 UEFA Şampiyonlar Ligi'ne seyircili olarak ev sahipliği yapması kararı aldı. Bu kararın ardından Gençlik ve Spor Bakanı Dr. Mehmet Muharrem Kasapoğlu, TFF Başkanı Nihat Özdemir ve TFF 1. Başkan Vekili ve UEFA Yönetim Kurulu üyesi Servet Yardımcı, basın toplantısı düzenledi. Atatürk Olimpiyat Stadı'nda düzenlenen toplantıya, TFF Başkan Vekilleri Mehmet

EURO 2020 fikstürü güncellendi

UEFA, EURO 2020'ye ev sahipliği yapacak şehirleri de onayladı. Avrupa'da gelecek sezonun ön eleme turlarının tek ayakta oynanacağı ifade edildi. 2021 yılına ertelenen EURO 2020'nin yeni maç takvimi de belli oldu. Millî Takımımız 11 Haziran 2021'de Roma'da İtalya, 16 Haziran 2021'de Bakü'de Galler ve 20 Haziran 2020'de yine Bakü'de İsviçre ile karşı karşıya gelecek.

coşkusu yaşadı. Türkiye olarak, böylesine büyük bir organizasyonu başarıyla gerçekleştirmenin ve İstanbul'a gelen misafirlerimizi en iyi şekilde ağırlamanın onurunu ve gururunu yaşadık...

İstanbulumuz, 2009 yılındaki son UEFA Kupası Finali, 2013'teki 20 yaş altı Dünya Kupası ve bu sezon başında da dünyanın hayran kaldığı Süper Kupa'yla UEFA'nın gözbebeği oldu. Eğer pandemi olmasa, 30 Mayıs akşamı, 2020 Şampiyonlar Ligi finalinin coşkusu hep birlikte yaşayacaktık...

Ancak bütün dünyayı etkisi altına alan salgın, planlarımızı yeniden gözden geçirmemizi gerektirdi. Futbola 3 ay ara verilmesi sonrasında UEFA ile görüşerek bu seneki hakkımızdan feragat edip, finali, 2021 yılında İstanbul'da seyircili oynamak için talepte bulunduk. Federasyonumuzun 1. Başkan Vekili ve UEFA Yönetim Kurulu Üyesi Sayın Servet Yardımcı'nın çabalarıyla, UEFA bu talebimizi olumlu değerlendirdi. Bugün açıklandığı gibi, İstanbul'da, seyircisiz 2020 finali değil, seyircili 2021 finali oynanacak.

Sürecin başından bu yana UEFA ile temaslarını sürdüren ve çalışmalarımızın karşılığını almamızda büyük emeği olan Sayın Servet Yardımcı'ya teşekkür ediyorum. Özellikle son yatırımlarımızdan sonra, bu güzel statta seyircisiz final oynanmasına vicdanımız elvermedi. Ülkemizin menfaatlerini de gözeterek çok isabetli bir tercihte bulunduğumuzu söylemek istiyorum. Finaller şehri olan İstanbulumuz, diliyoruz ki, turizm patlamasına yol açacak 2021 yılı yazında, bu görkemli organizasyona ev sahipliği yapacak. Böyle güzel bir

2022 Avrupa elemeleri 10 grupta

2022 FIFA Dünya Kupası'nın Avrupa elemelerinde 5 grupta altışar, diğer 5 grupta ise beşer ekibin bulunduğu 10 grup yer alacak. Gruplarını ilk sırada bitirecek 10 ülke doğrudan Dünya Kupası'na katılacak. 10 grup ikincisi ve UEFA Uluslar Ligi'nden iki ülke olmak üzere 12 takım play-off'larda mücadele edecek, böylece 3 ülke daha finaller için gerekli bileti alacak.

stadyumda seyircisiz oynamaktansa, 100 bin turistin geldiği, çok önemli bir gelir bıraktığı, ölçülemeyecek değerinde tanıtım imkânı yaratacağı şekilde düzenleme fikrinin, son derece doğru ve yerinde olduğu kanaatindeyiz. Bu final için çok emek verdik. Stadi adeta yeni baştan yaptık. Bütün alanları yenilendi, UEFA standartlarında tribün kapasitesi 76 bine yükseldi. Finale hazırlanırken, çok değerli ortaklarımız oldu. Bunlardan bir tanesi Rönesans Holding. Stadyumda harika iş çıkardılar ve burayı revize ettiler. Hem Türk sporuna kattıkları heyecan, hem de pandemi sürecinde fedakârlık örneği sunarak buradaki onarımı bitirdikleri için kendilerine çok teşekkür ediyorum. Ülkemiz, Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan önderliğinde, pandemi ile savaşta en ön safta yer aldı. Türkiye, Cumhurbaşkanımızın rehberliğinde, Sağlık Bakanlığımızın destekleriyle, bütün dünyaya örnek oldu. Organizasyon gücümüzle, her daim Avrupalı dostlarımızın övgülerini alıyoruz. Bu konuda, özellikle Sayın Cumhurbaşkanımızın vizyonu, futbola olan sevgisi ve desteği, bizleri daha güçlü kılıyor. Spor yatırımları, dünyanın gıpta ile baktığı stadyumlar, gençlik politikalarımız, daha güçlü bir Türkiye için çok değerli. Sayın Cumhurbaşkanımıza bu vesileyle bir kez daha şükranlarımı sunuyorum.

Kendisinin destekleriyle inşallah dünyanın alkışlayacağı bir Şampiyonlar Ligi finaline daha, 2021 yılında ev sahipliği yapacağız. UEFA'nın aldığı bu kararın ülkemize ve milletimize hayırlı olmasını diliyorum, şimdiden tüm paydaşlara ve takımlara başarılar temenni ediyorum. Herkesi, 2021 yazında, dünyanın incisi, finaller şehri İstanbul'a davet ediyor, saygılarımı sunuyorum."

Avrupa Ligi maçları Almanya'da

UEFA Avrupa Ligi'ne çeyrek finalden itibaren Almanya ev sahipliği yapacak. Maçların Köln, Duisburg, Düsseldorf ve Gelsenkirchen'de oynanacağı açıklandı. Çeyrek finaller 10-11 Ağustos, yarı finaller 16-17 Ağustos, final ise 21 Ağustos'ta oynanacak. Polonya'da Gdansk Stadı'nda planlanan final, Köln Stadı'nda düzenlenecek.

Bakan Kasapoğlu: "UEFA'nın kararını memnuniyetle karşıladık"

Gençlik ve Spor Bakanı Dr. Mehmet Muharrem Kasapoğlu da UEFA Yönetim Kurulu toplantısı sonrasında İstanbul'daki Şampiyonlar Ligi finalinin bu sezon yerine, 2020-2021 sezonunda seyircili oynanacak olmasını memnuniyetle karşıladıklarını söyledi. Bakan Kasapoğlu, önemli bir gelişmeyi paylaşmak için bir araya geldiklerini belirterek, şöyle konuştu: "Türkiye olarak her alanda, sporun tüm branşlarında her türlü tesise ve imkâna sahibiz. Gerek iklim özelliklerimiz, gerek coğrafi koşullarımız, gerekse tarihi-kültürel birikimimiz ve tecrübemizle bugüne kadar en prestijli spor organizasyonlarına ev sahipliği yaptık, yapmaya devam edeceğiz. Dünyanın pek çok ülkesinden gelen sporseverlere unutamayacakları hatıralar yaşattık. UEFA Süper Finali heyecanını geçtiğimiz yıl, en güzel şekilde gerçekleştirmek, dünyanın pek çok ülkesinden gelen sporsevere ev sahipliği yapmak, 2009'daki UEFA ve 2005'teki Şampiyonlar Ligi finali iz

birakan organizasyonlar. Tüm şehirlerimiz, ülkemizin dört bir yanı ilçelere kadar çok ciddi spor tesislerine sahip. 18 yılda Cumhurbaşkanımızın liderliğinde gerçekleştirilen spor devrimi bu işin temeli. İstanbul'umuzun bu anlamda sembol şehir olması ve müthiş potansiyeli bizler için her zaman çok kritik öneme sahip. Salgın nedeniyle spor organizasyonları ya iptal edildi ya ertelendi. Bunlardan biri de Şampiyonlar Ligi finaliydi. Mayıs ayında gerçekleşecek final bu süreçte ertelendi. Ülkemizin bu anlamda ev sahipliği konusunu UEFA masaya yatırdı. İstanbul'umuzun gerek tarihi, gerek kültürel mirasını, bununla birlikte Şampiyonlar Ligi finalinin şölene dönüşmesi adına, seyircisiz oynanmasına gönülümüz razı olmadı. Bu çerçevede federasyonumuza ve Servet Bey'e teşekkür ediyorum. UEFA'nın aldığı karar bizleri memnun etmiştir. Başta UEFA Başkanı Sayın Ceferin olmak üzere yönetimine teşekkür ediyorum. Kimsenin önümüzdeki yıl en güzel şekilde, ülkemizin şanına yakışacak ev sahipliğinde bu organizasyonu düzenleyeceğimizden şüphesi olmasın. İstanbul'umuz yurt dışından gelen misafirlere eşsiz tecrübeler yaşatarak, çok güzel bir Şampiyonlar Ligi finaline ev sahipliği yapacaktır. Gerek turizmcilerimiz, gerek sporseverlerimiz içlerini rahat tutsunlar. Bu stadi adeta yeniden inşa etmek, bu stadın gereksinimlerini, uluslararası kriterler doğrultusunda bu noktaya getirmek önemli başarı."

Servet Yardımcı: "Müjdeli kararın çıkmasından çok mutluyuz"

belirtmek, şunları kaydetti:
"TFF olarak her zaman söyledik, pandemi sürecinde yaşanan zorluklardan dolayı İstanbul ve ülkemiz hiçbir zaman mağdur olmayacak. Şampiyonlar Ligi finalinin İstanbul'da seyircisiz oynanması taraftarı değildik. Son 3 aydır UEFA ile olan görüşmelerimizde yoğun bir şekilde bu finali seyircili olarak oynamak istediğimizi söyledik. Önümüzde bir engel vardı, çünkü gelecek 3 yılki ev sahipleri açıklanmıştı. Üç opsiyonumuz vardı; bu sene seyircisiz, 2021 en erken seyircili ya da 2024 seyircili. Sağ olsun Sayın Ceferin yoğun bir çalışma temposu ile Saint Petersburg, Münih ve Wembley'i birer yıl öteleyerek İstanbul'a finali seyircili olarak vermeyi başardı.
Başta Sayın Cumhurbaşkanımız ve Spor Bakanımız bu süreci yakından takip ettiler, desteklerini esirgemediler. Seyirci çok önemli... 15 yıl önce İstanbul'da oynanan final hâlâ konuşuluyor, diğer finalleri belki hatırlamıyoruz ama Liverpool ile Milan maçı hâlâ insanların zihninde ve muhteşem bir final olarak tarihe geçmiştir. İstanbul'un finali seyircisiz oynama durumu ortaya çıktığı zaman yurt dışındaki dostlarımız çok üzülmişti. İstanbul'a gelmek için insanlar can atıyor. İstanbul dünyanın en güzel şehirlerinden biri. Seyircisiz atmosfer olmadan oynanmasına bizim gönlümüz razı olmadı. Seyirci olmadan maç da olmuyor. Ligleri izliyoruz. Dolayısıyla böyle bir hayırlı, müjdeli kararın çıkmasından çok mutluyuz. Ülkemize, şehrimize hayırlı olsun."

20 TFF 1. Başkan Vekili Servet Yardımcı ise bu kararın çıkması için son 3 ayda çok yoğun bir çaba sarf ettiklerini

İkinci bahar

Atatürk Olimpiyat Stadı, 2020 Şampiyonlar Ligi finali için tepeden tırnağa yenilendi. Kapasitesi 74 bin 753 kişiye indirilen stadyum, bu haliyle de Türkiye'nin en büyüğü olma özelliğini koruyor. Seyircisiz 2020 finalinin Portekiz'e verilmesinin ardından stadyum 2021 Şampiyonlar Ligi finaline ev sahipliği yapacak. Stat yenilenmiş haliyle kapılarını ilk olarak Ziraat Türkiye Kupası finalindeki Trabzonspor - Aytemiz Alanyaspor maçı için açacak.

Istanbul Atatürk Olimpiyat Stadı, Türkiye'nin olimpiyat rüyasının ulaştığı en görkemli eser olarak tanımlanabilir. Stadin yapım fikri, İstanbul'un olimpiyat adaylığından doğar. 1999 yılında, İstanbul'un Başakşehir ilçesinde 584 hektarlık alana Olimpiyat Parkı'nın en büyük projesi olan Atatürk Olimpiyat Stadı'nın temeli atılır. Stadin

yapımı 2002 yılında tamamlanır ve açılışı 31 Temmuz 2002'de Galatasaray ile Olympiakos arasında oynanan dostluk maçı ile yapılır. 2003-2004 ve 2006-2007 sezonlarında Galatasaray, İstanbul'daki Şampiyonlar Ligi maçlarını bu statta oynar. 2004 ve 2005 yıllarındaki Türkiye Kupası finalleri ile 2009 ve 2010 Süper Kupa maçla-

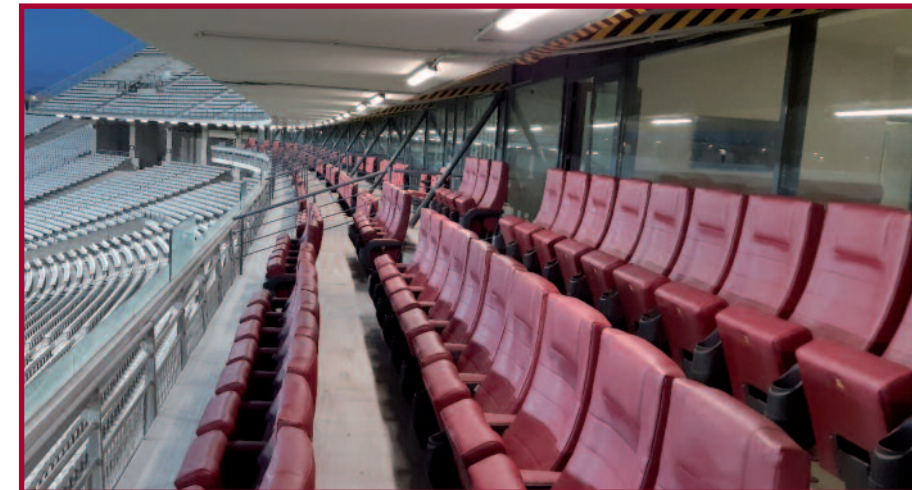
rına da ev sahipliği yapan stadin en görkemli günü ise 25 Mayıs 2005'tir. Türkiye, o gün tarihinin en önemli futbol organizasyonunu düzenler ve ilk kez bir Şampiyonlar Ligi finaline ev sahipliği yapar. Liverpool ile Milan arasında oynanan ve 3-3 sona eren 120 dakikanın ardından penaltılarla İngilizlerin kazandığı unutulmaz

finalin adresi, Atatürk Olimpiyat Stadı'dır. Mimarlığını Michel Macary ve Aymeric Zublena yapmıştır. Stadin kapasitesi ilk etapta 75 bin 145 kişi, zemin boyutları ise 105 x 68 metre olarak inşa edilmiştir. Başlangıçta uluslararası futbol şampiyonaları ve

dünya atletizm şampiyonalarının yapılabileceği, IAAF, FIFA ve IOC şartlarını karşılayan Atatürk Olimpiyat Stadı, 2020 Avrupa Şampiyonası finaline ev sahipliği hakkını kazandıktan sonra girdiği yenileme çalışması ile bambaşka bir kimliğe kavuşmuştur.

Yenileme çalışmaları

- Atatürk Olimpiyat Stadyumu'nun yenilenmesi için REC Uluslararası A.Ş. firmasıyla 18.11.2019 tarihinde sözleşme imzalanmış ve 25.11.2019 tarihinde yer teslimi yapılarak çalışmalar başlatılmıştır. Sözleşme bedeli 152.951.775 TL+KDV'dir. (KDV dâhil 180.483.095 TL)
- Oyun alanı yeni nesil hibrit (sentetik-doğal çim karışık) olarak yenilenmiştir.
- Stadyumda görüşü olmayan koltukların sahayı görür hale gelmesi için atletizm pisti kaldırılarak saha kenarlarında kot 90 cm düşürülmüş, alt yapısı yenilenmiş ve asfalt kaplanmıştır. Bu sayede koltuk kapasitesi 74 bin 753 adede ulaşmıştır. Bu kapasitenin 250 adedi engelli seyircilere ayrılmış ve yeni engelli izleme platformu yapılmıştır.
- Saha aydınlatma sistemi yeni nesil LED sistem ile yenilenmiş maç öncesi etkinlikler için efekt modülü eklenmiştir
- 28 adet loca 20 metrekare büyüklükten 40 metrekare büyüklüğe, iki adet Başkanlık locası 20 metrekare büyüklükten 60 metrekare büyüklüğe çıkarılmış, VIP, VVIP alanlar komple dekore edilmiştir. VVIP ve Locaların mobilyaları yenilenmiştir.
- VIP ve loca seyircilerinin girişi için 2. kat ile 3. kat arasına 2 adet

çelik merdiven imalatı yapılmıştır.
● VVIP tribünde (Protokol) 39 adet, Localarda 391 adet, VIP tribünde 590 adet koltuk yeni alınmıştır. Tribünlerde bulunan 9.800 kırık koltuk yenileriyle değişmiştir.

● Sıfırncı kat soyunma odaları böl-gesi ve 3. kat VIP alanlarının iklimlendirmesi için toplam 158 adet iç, 33 adet dış üniteli VRF klima sistemi eklenmiştir.

● VIP ve VVIP alanlara hizmet verecek iki adet tam teşekküllü mutfak kurulumu yapılmıştır.

● Tüm batı tribünde yer alan ıslak hacimler UEFA standartlarına uygun sayıya çıkarılmış ve tümü yenilenmiştir.

● Seyirciler için batı tribünde 8 adet

yeni büfe alanı oluşturulmuştur.

● Takım soyunma odaları 110 metrekare büyüklükten 180 metrekare büyüklüğe çıkarılmış, hakem odaları ile birlikte yeniden dekore edilmiştir. Tüm ıslak hacimler yenilenmiştir.

● UEFA talebi doğrultusunda sıfırncı katta 370 metrekare mix zone alanı düzenlenmiştir.

● Basın için 5. katta ikram alanı oluşturulmuş, UEFA gereklilikleri ışığında tüm bilgi işlem ve iletişim altyapısı yenilenmiştir.

● Stadyumun enerji ihtiyaçlarına bağlı olarak tüm ana elektrik panoları, eklenen alanlarda otomasyon, yangın sistemleri ile kesintisiz güç kaynakları yenilenmiştir.

● Stadyum çevresi ve otopark alanlarında tüm aydınlatma sistemi yenilenmiştir.

● Biletleme sistemi altyapısı UEFA kriterlerine uygun hızda yenilenmiş, okuyucular revize edilmiş, 24 adet engelli erişimine uygun yeni turnike ve okuyucu eklenmiştir.

● Engellilerin erişimi için 35 adet yeni çelik platform yapılmıştır.

● UEFA talebi doğrultusunda ikinci skorboard için 110 ton çelik imalat hazırlanmıştır.

● Seyirci alanlarında bulunan tüm yönlendirme sistemi UEFA taleplerine uygun olarak yenilenmiştir.

● Yayıncılar için 7. katta sahayı gören üç adet TV stüdyosu büyütülmüş ve yeniden dekore edilmiştir.

Bu kara sular, alın terindir. "Hadi rastgele" dersin, bırakırsın kendini sert dalgalara...

Yüksek dağların alçak gönüllü insanları... Onlar ki aslında, içilen çayın her yudumunda.

Bir nefesle ateşe hayat vermek kolay mı? Sendeki o aşk olmasa...

El emeği göz nuru nedir diye sorarsan eğer, Kayseri, Uşak, Milas seni bekler.

Ay yıldızın heyecanı, bir an olsun kalbinden çıkmaz. Sen bu kadar emek verirken, biz hakkını vermezsek olmaz!

Ekmek teknesinden halının ilmeğine...

Çayın tutamından alın terine...

Her zerredeki emekler karşılığını bulsun diye aşkla çalışıyoruz.

Bugün bu ülkenin en sevilen markasıysak Senin emeğinle, senin aşkına Türkiye!

Koç

MediaCat
Lovemark
2017

"Türkiye'nin Lovemark'ları 2017 Araştırması", MediaCat önderliğinde, Ipsos tarafından, 15-55 yaş aralığında Türkiye temsili 3014 kişinin (1549 Erkek-1465 Kadın) katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre Arçelik, Beyaz Eşya kategorisinde birinci olarak kategorinin Lovemark'ı olmuştur.

arçelik
Yeniliği aşkla tasarlar

0 golü nasıl atacağımızı konuşmuştuk

Göztepe'nin Gürsel Aksel Stadı'nda Beşiktaş'la oynanan açılış maçının golünü atarak tarihe geçen 27 yaşındaki oyuncu, o golü atacağının içine doğduğunu, hatta golün atılış şeklini bile maçtan bir gün önce Serdar Gürler'le konuştuğunu anlatıyor. U20 Dünya Kupası'nda ay-yıldızlı formayı giyen, bir dönem futboldan kopma noktasına gelen tecrübeli forvet, kariyer hikâyesini TamSaha ile paylaştı.

Rasim Artagan

9

Kasım 1993 İzmir, Konak doğum-
lusun. Aileni tanıyabilir miyiz?
Baban, annen, varsa kardeşlerin
neler yapıyorlar? Bize biraz
onları anlatır mısın?

Ailemiz beş kişiden oluşuyor.
Annem, babam ve üç kardeşiz.
İkiz ablalarım var. Ailenin en
küçüğü benim. Ablamların biri
hemşire, diğeri
ev hanımı.

Ailende senden başka sporla
uğraşan birileri var mı? Ya da sen
ailende birilerini spora yönlendi-
riyor musun? Ayrıca eğitim
hayatın ne durumda?

Ailemde benden başka kimse
sporla ilgilenmiyor. Ablalarım
benden büyükler zaten ve evlen-
diler. Eğitimimi liseden sonra
noktaladım. Üniversite hayatım
olmadı hiç.

Sendeki futbol yeteneğini ilk
kim keşfetti ve seni bir kulübün
kapısından içeri soktu? Filiz
lisansının ilk olarak Balçova
İdman Yurdu'nda çıktığını

görüyoruz.

Bendeki ilk yeteneği Saffet
Hocam keşfetmişti Balçova
İdman Yurdu'ndayken... Sonra
inişli çıkışlı zamanlarımda Saim
Hocam olsun, Hüseyin Hocam
olsun, rahmetli İbrahim Hocam
olsun, bana çok destek verdiler.

Antalya'da olgunlaştım

2006 yılından 2010 yılına
kadar Balçova
İdman Yur-
du'nda

forma giymişsin. Orada nasıl bir
altyapı eğitimi aldın ve amatör
olarak nasıl oldu da Antalyaspor
altyapısına transfer oldun?

Evet, o yıllarda Balçova İdman
Yurdu'nda forma giydim. Bildiği-
niz gibi amatörde çok fazla bir
eğitim olmuyor. Kendi imkânla-
rınızla çalışıyorsunuz. Hocaları-
mız da ellerinden geldiği kadar
çalıştırmaya gayret ettiler bizi.
Antalya dönemim ise çok zor
oldu. İlk kez ailemden ayrılmış-
tım ve benim için gerçekten çok

zor bir dönemdi. Tesislerde kaldım... Ailemden uzakta zorluklar yaşadım ama bu beni olgunlaştırdı. Aslında bir yerlere getirdi diyebilirim. İyi ki de ailemden uzaklaşmış ve futbola daha iyi sarılmışım. Çünkü orada kendi başına halletmen gereken işler oluyordu. Okulum devam ediyordu. Sabah uyanıyor ve okula gidiyordum. İnsanın ailesiyle bir arada olması her zaman rahatlık sağlıyor ama onlardan uzakta olmak da ister istemez olgunlaşmayı hızlandırıyor.

Futbolu bırakacaktım

Bir yıl sonra yeniden İzmir'e dönüyor ve Göztepe'ye transfer oluyorsun. Bu transfer nasıl gerçekleşti ve memleketinde her şey nasıl başladı?

İzmir'e dönüşümde aslında amacım futbolu bırakmaktı. O amaçla dönmüştüm. Biraz bonservis sıkıntılarım olmuştu Antalyaspor'la. O zamanlarda Serdar Sabuncu Hocam aramış ve "Göztepe'ye gel. Burada çok iyi bir yapılanma var. Başkanın çok güzel hedefleri var" demişti. Ben de, "Hocam ben tekrar futbol hakkında umutlanmak istemiyorum. Okula odaklanacağım. Dershaneye gidip eğitim hayatıma odaklanacağım" demiştim. O da bana cevaben, "Oğlum sen gel buraya. Hiçbir şey kaybetmezsin. 4-5 ay denersin. Ben senin çok yetenekli olduğunu biliyorum" demişti. Sağ olsun Saffet Hocam da çok destek verdi. Şu anda bu düzeydeyim. Hepsine tekrar çok teşekkür ediyorum. Beni tekrar Türk futboluna kazandırdılar. **Seninle birlikte futbola başlayan birçok arkadaşın bugün futbolcu olmadı ama sen başardın. O arkadaşlarına göre neleri farklı yaptın da bugünlere gelebildin?** Dedğiniz gibi çok arkadaşım la başladım. Bazıları olmadı. Benden çok daha yetenekli arkadaşlarım vardı. Ben biraz daha hırslıydım diyebilirim. Çünkü hiçbir zaman pes etme-

dim. Çok inişli-çıkışlı zamanlarım oldu. Tabii bu süreçte ailem beni her zaman çok destekledi. Her konuda yanımda oldular. Bugünlere annem-babam sayesinde geldim. Futbolda dediğim gibi benden çok daha yetenekli oyuncular vardı ama ben hırsımla ön plana çıktım ve hiçbir zaman pes etmedim.

A millî formayı da istiyorum

2011-2012 sezonundan itibaren Göztepe'de profesyonel oluyorsun ve takımda forma giymeye başlıyorsun. İstikrarlı bir yapın var. U20 FIFA Dünya Kupası'nda da forma giyiyorsun. O günleri nasıl anlatırsın? Genç yaşta U20 Dünya Kupası'nda oynamak kariyerine neler kattı? Nasıl bir deneyimdi?

Evet, U20 FIFA Dünya Kupası'nda oynadım. Benim için anlatılamaz bir mutluluktı böyle bir turnuvada forma giymek. Çok güzel geçti benim için. Çok iyi arkadaşlıklar edindim orada. Tabii ki Millî Takım formasını giymek çok büyük bir gururdu benim için. U20'de forma giydim, inşallah A Millî Takım formasını da giymek, o tecrübeyi de yaşamak istiyorum.

İstikrarlı futbolun 2014-2015 sezonunda sürüyor ve Göztepe 2. Lig Kırmızı Grup'ta şampiyonluğa ulaşp 1. Lig'e yükseliyor. O sezon nasıl geçti? Şampiyonluk süreci nasıldı bize anlatır mısın?

Evet, çok güzel bir sezondur. İyi giden günlerimiz oldu, kötü günler de oldu. Göztepe her zaman istikrardan yana olan bir camia... İnişli günlerde çok zorlandık. Ama ligin sonunda şampiyonluğa ulaştık ve performansımızı taçlandırdık. Göztepe'de şampiyonluk yaşamak gerçekten anlatılmaz, yaşanır. O coşkuyu, o taraftarlarla buluşmayı anlatamam... Takım adına herkes birliktelik içindeydi. O zamanki ağabeylerim ve kardeşlerim birleştik, hepimiz bir karakter koyduk ortaya. Karakter sonucunda da takımımızı şampiyon yaptık ve Göztepe'mizi 1. Lig'e çıkardık.

Elazığ'da yeniden doğdum

Takım 1. Lig'e çıkıyor ama sen takımdan ayrılıyor ve kiralık olarak Elazığspor'a gidiyorsun. Bu süreci bize anlatır mısın?

Takım şampiyon olduktan sonra beni kiralık göndermek istediler. O sezon da biraz hatalarım vardı. Olgunlaşmam gerekiyordu aslında. Bunun için de Elazığspor'a gittim. Elazığspor'a gitmem benim için 'Halil'in yeniden doğuşu' oldu. Elazığ'da çok güzel zaman geçirdim. Sanki 10 yıldır oradaymışım gibi karşıladılar ve bana sahip çıktılar. Futbol görüşüm tamamen değişti. Bunun için de Elazığspor'a çok teşekkür ediyorum. Bana çok güzel günler yaşattılar. Her zaman oradaymışım gibi sahip çıktılar. İyi ki de gitmişim. O zaman gitmemi isteyen Metin Diyadin Hocamdı. Ona da teşekkür ediyorum. Bunu öngörmüş ki beni gönderdi. Bu da benim futboluma çok iyi yansdı. Aslında gerçek hayatı gördüm. Tozpembe bir hayattan, gerçek hayatın içine girdim ve gerçekleri gördüm. Çok mutluyum Elazığspor'a gittiğim için...

Bir sezon sonra yuvana tekrar geri dönüyorsun ve o tarihten bugüne kadar da Göztepe formasını terletiyorsun. Sayılarına baktığımız zaman her sene gerçekten çok istikrarlısın. Dönüş sürecini ve Süper Lig'e yükselmenizi nasıl yorumlarsın?

Evet, dediğiniz gibi yuvama tekrar dönüş sağladım. Döndüğümde çok iyi bir takım kurmuşlardı ve ben de bu takıma dâhil oldum. Çok güzel performanslar sergiledik. Son 12 hafta kala performansımız düşmüştü. Direkt çıkmak isterken play-off'a kaldık. Play-off'ta da çok iyi bir karakter sergiledik ve şampiyon olduk. Çok güzel geçti bizim için şampiyonluk. Ama o sezon çok zor süreçler atlattık. En basiti Mersin maçını söyleyebilirim. 4-0 öne geçip, maçı 6-5 bitirdik. Yani o zorlu süreç sonunda şampiyon olduk ve

bizim için de çok güzel bir şey oldu.
2017-2018 sezonuyla birlikte kariyerinde ilk kez Süper Lig seviyesine çıkıyorsun. Üç sezondur da bu ligdesin. Bize Süper Lig'in farklarını anlatır mısın?
Evet, dediğiniz gibi üç sezondur Süper Lig'de oynuyorum. İlk çıktığımızda futbol oynadığımı zannediyordum ama çok fazla eksikim olduğunu gördüm. Bunun yanında da hocalarımın desteği oldu. Futbolu nasıl doğru oynayacağımı gösterdiler. Futbolun aslında basit bir oyun olduğunu gösterdiler. Diğer liglere bakarsak Süper Lig'de futbol aslında daha kolay. Çünkü yanındaki oyuncular daha bilgili. Bir pozisyon değil de üç pozisyon ileriye görerek hareket ediyor-sun. Bunun için bana gerçekten çok destek olan hocalarıma çok teşekkür ediyorum. Tabii ki bu süreçte de eksiklerim var ama bunları da tamamlayacağımı düşünüyorum.

Gürsel Aksel'de şampiyonluklar yaşayacağız

Göztepe Gürsel Aksel Stadi'nın inşaatının başlamasından itibaren bütün gelişimine tanıklık ettim ve açılışına kadar Göztepe takımının başkanından en alt-taki personeline kadar tutkusuna defalarca şahit oldum. Taraftar da özlemle bu stadi bekliyordu ve sevgililer kavuştu diyebiliriz. Yeni stadınız hakkında neler söylersin?

Gerçekten çok güzel bir stada kavuştuk. Çok uzun bir zaman sonra stadımız oldu. Şöyle diyebilirim; bence Türkiye'nin en iyi statlarından bir tanesi oldu. Zaten gelip de görenlerin hepsi aynı şeyi söylediler; "Çok güzel bir stadınız var" dediler. Göztepe'nin aslında çok önceden böyle bir stadi olması lâzımdı. Bu

süreçte yeni stadımızda çok az maç oynayabildik. İnşallah Gürsel Aksel'de şampiyonluklar yaşayacağımıza inanıyorum.
26 Ocak 2020 tarihinde o büyük gün geldi ve Beşiktaş maçına çıktınız. Büyük bir taraftar desteği altında maçı 2-1 kazandınız ve sen adını Göztepe tarihine yazdırdın. Gürsel Aksel Stadi'ndaki ilk resmi golü 25. dakikada Beşiktaş ağlarına sen bıraktın. 26 Ocak 2020'ye geri döndüğümüzde o günü bize başından sonuna, attığın gole kadar nasıl anlatırsın?

Aslında attığım golü değil de size maçtan bir gün öncesini anlatayım... Maçtan bir gün önce bir anda içime gol atacağım hissi doğdu. Gol atacağıma dair acayip yoğunlaşmıştım. Maç yemeğinde falan hiç kimse ile konuşmuyordum. Merdivenlerden çıkarken Serdar Gürler'le sohbetimiz oldu. Serdar bana, "Kanki bugün ilk golü inşallah sen atarsın. Ama asisti de ben yapayım. Bak kaleciyle karşı karşıya kalacağım ama topu sana çıkartacağım" dedi. Serdar'a, "Sakin yapma. Bak kaçırıyorum falan... Kral olayım derken rezil olmayayım" dedim. Aramızda çok gülüştük. Aramızda böyle bir esprili konuşma oldu. Maç geldi çatı ve bunu aynen yaşadık. Maçın duygusunu nasıl anlatayım... O golü anlatınca statta büyülenmiş gibiydim. İlk olarak aklıma çocuğum geldi. Zaten hemen çocuğuma koştum. Çok heyecanlıydım. Yıllar boyunca bu stadi ilk golünü atan olarak benim ismimin duyulacak olması çok büyük bir gurur kaynağı. İlk golü attığım için çok onurlu ve mutluyum. Maçı 2-1 kazandık. Golden ziyade bizim için 3 puan çok önemliydi. Ve bu bize daha çok umut verdi. Bunun için de çok mutluyum.

Kaliteli yabancılar gelmeli

Ligimizde ağırlıklı olarak yabancı oyuncular forma giyiyor Sen istikrarla oynayan az sayıdaki yerli oyuncuların birisin. Bu durum hakkında ne düşünüyorsun? Yerli-yabancı oyuncu rekabetini nasıl yorumluyorsun?

Evet, sadece bizim takımımız değil, Süper Lig'de tüm takımlarda ağırlıklı yabancılar oynatılıyor. Yabancı oyuncuya karşı değilim. Aslında nasıl karşı değilim? İyi yabancılar geldiği sürece ligimiz daha kaliteli olacak. Biz yerli oyuncular arasından daha iyi oyuncular çıkartabiliriz. Ama her önüne geleni getirirsek Türkiye'ye; genç oyuncuların önü kapanıyor. Yabancıya karşı değilim ama iyi yabancılar gelmesinden yanayım.

Göztepe çok köklü bir tarihe ve dönemin 1. Ligi'nde önemli başarılarla sahip. Kulübün o günlere geri dönmesi, İzmir futbolunu yeniden ayağa kaldırması mümkün mü? Altyapınızda gelecek vadeden bir jenerasyon mevcut mu?

Göztepe'nin çok köklü bir tarihi var. Taraftarlarımızın baskısı da zaten bu yüzden. Çünkü taraftarlarımız geçmişteki büyük başarıların tekrarlanmasını istiyor. Bence kulübün o günlere geri dönmesi tabii ki de mümkün. Gelecek yıllarda Göztepe'yi sadece Türkiye değil; Avrupa da tekrar duyacak. Taraftarlarımız bizi destekleyecek. Genç jenerasyondan gelen çok iyi oyun-

cularımız var. İnşallah şans buldukça onlar da kendilerini gösterecek.
Teknik direktör İlhan Palut çok genç ve başarılı bir teknik adam. Göztepe'den önce Hatayspor'u çalıştırdı ve bu sezon 10. haftadan itibaren size geldi. Kendisiyle nasıl bir ilişkin var? Bize İlhan Palut'u nasıl anlatırsın?
İlhan Hocamızla hocalık dışında ağabey-kardeş ilişkimiz var. Gerçekten çok iyi ve yetenekli bir insan. Bizlerle ilişkisi çok iyi. Bize kendi oyun bilgilerini katmaya çalışıyor. Genellikle topun takımında kalmasını isteyen bir oyun anlayışı var. İkili ilişkileri de çok iyi İlhan Hocanın... Biz de çok mutluyuz kendisiyle çalıştığımız için. Türkiye futbolunda İlhan Hocanın adı çok daha fazla duyulacaktır. Buna can-ı gönülden inanıyorum.

Çocuklarla Barbi oynadım

Korona günlerin nasıl geçti? Neler yaptın? Hobiler edindin mi?

Korona günlerim aslında evde çocuklarla geçti. Çocuklarımızla Barbi oynadık. İki kızım var. Hobi olarak bahçemde çim kesmeyi öğrendim. Bir köpeğim var. Onunla çok fazla vakit geçirdim. Güzel geçti. Sıkıntılı olduğumuz günler de oldu. Dışarı çıkamadık. Korkularımız oldu tabii. Gözle göremediğimiz bir şey olduğu için her an bulaşabilir korkusu yaşadık. Sonuçta markete gidip

geliyorduk. Kendimizden çok çocuklarımıza bulaşacak diye çok korktuk. Aile büyüklerimizin yaşları var. Babam bypass ameliyatı geçirdi; onun için çok tedirgindim. Virüsün gelmesiyle bazı şeylerden de ders çıkarmış olduk. Hayatta her an her şey olabilir. Eve kapalı bir hayat yaşamadığımız için evde nasıl yaşamamız gerektiğini öğrendik. İnşallah dünyanın başından bu bela gittiği zaman çok güzel günler yaşayacağımızı düşünüyorum. Herkes umarım ders çıkarmıştır. **Millî Takım kariyerine baktığınızda bugüne dek U19 ve U20'de 13 kez ay-yıldızlı formayı taşıdığınızı görüyoruz. 27 yaşında bir oyuncu olarak A Millî Takım hakkındaki düşüncelerin nedir?**

Evet, A Millî Takım'da gerçekten ben de oynamak istiyorum. Haya-
lim çünkü o ay-yıldızlı formayı bir kez de olsa giymek... A Millî Takım'da çok kaliteli bir jenerasyon var. Çok iyi performans sergiliyorlar. Önümüzdeki maçlar için hepsine çok başarı diliyorum.

Bir yıl ertelenen Avrupa Şampiyonası hakkındaki görüşlerin nedir?
İnşallah ben de orada olmak istiyorum. Orada olabilmek için çok çalışacağım. Bu turnuvada çok iyi bir başarı yakalayacağımızı düşünüyorum. Çünkü çok iyi bir jenerasyona sahibimiz. Çok kaliteli oyuncular var. Buradan hepsine tekrar başarılar diliyorum.

Avrupa'da Göztepe formasıyla oynamak istiyorum

Göztepe ile 31 Mayıs 2022 yılına kadar sözleşmen var. Kendine nasıl bir kariyer planı yaptın? 2022 yılından sonrası için ne düşünüyorsun?
Aslında futbolu Göztepe'de bırakmak istiyorum. İnşallah kulübün böyle bir düşüncesi varsa benim düşüncem de bu yönde... Evet, Avrupa'da oynamayı çok istiyorum. Ama Avrupa'da, Göztepe forması ile oynamak istiyorum. İnşallah bu halimi de gerçekleştireceğime ina-

nıyorum.

Kendine örnek aldığın futbolcu ya da futbolcular kimler?

Yeteneklerim o kadar yok ama Ronaldo'yu çok seviyorum. Gerçekten çok özverili çalışıyor. Sosyal medyadan takip ediyoruz neler yaptığını. Onu örnek alıyorum. Ama yetenek olarak onun çok altındayız...

Ligimizde en çok beğendiğin oyuncu ya da oyuncular hangileri? Seni en çok zorlayan oyuncular hangileri?

Beni en çok zorlayan oyuncu Alan-yaspor'un sol beki Fabrice N'Sakala idi... Gerçekten çok iyi bir sol bek. Bir de Başakşehir'in sol beki Gael Clichy var, o da çok iyi bir oyuncu ve karşısında gerçekten çok zorlandım.

İzmir'de nasıl bir hayatın var?

Boş zamanlarında neler yaparsın?

İzmir'de aslında çok hareketli bir hayatım yok. Boş zamanlarımda çocuklarıma ve aileme vakit ayırıyorum. Ailece haftada bir kez yemeğe çıkıyoruz. Zaten çok fazla boş vaktim yok. Olanı da direkt çocuklarıma ayırıyorum.

Bizim unuttuğumuz; senin eklemek istediğin bir şey var mı?

Buradan herkese selam yolluyorum. Bana futbolumda, başlangıcımdan bu yana yardımcı olan bütün hocalarıma, bütün ağabeylerime gerçekten çok teşekkür ediyorum. İsmi unuttuklarım da lütfen kusuruma bakmasınlar. Hepsini çok seviyorum. Bana kattıkları her şey için çok minnettarım.

TÜRKİYE KIRMIZI BEYAZ

Tüm renklere saygılıyız, kırmızı beyaza aşığız.
Millî takımın en renkli destekçisi DYÖ, ay yıldız başarılar diler.

TFF

Türkiye Futbol Federasyonu
Turkish Football Federation

Geç oldu, güç olmadı!

Jürgen Klopp'un 2015'te takımın başına geçmesiyle her sene daha da iyiye giden Liverpool sonunda 30 yıldır hasretini çektiği Premier Lig şampiyonluğuna ulaştı. Kırmızıların Alman teknik adamla zirveye uzanan yükselişine yakından bakalım.

2

5 Haziran 2020. Perşembe. Chelsea deplasmanında kazanmak zorunda olan Manchester City 78. dakikada Willian'ın golüyle yıkıldı ve bir gün önce evinde Crystal Palace'a dört gol atan Liverpool, 30 yıl aradan sonra Premier Lig şampiyonluğunu ilân etti. Lig tarihinin en büyük hâki-

miyetine imza atan ve bitime aylar kala şampiyonluğunu ilân etmesi beklenen Liverpool'un taraftarları böylece, COVID-19 pandemisi nedeniyle biraz gecikmeli de olsa sokaklara döküldü. Bu, lig şampiyonluğunun taraftarları belki de UEFA Şampiyonlar Ligi şampiyonluğundan bile daha

fazla mutlu ettiği nadir anlardan biriydi. Liverpool'u 14 yıl aradan sonra Avrupa'nın, 30 yıl aradan sonraysa İngiltere'nin zirvesine taşıyan Jürgen Klopp, Sky'a sevinç gözyaşları içinde verdiği röportajda, "İlk günden beri heyecan verici bir macera oldu ve daha

hiçbir şey bitmedi. Bu kadro birkaç yıl daha bu seviyede futbol oynayabilecek bir kadro. Hayal bile edemeyeceğim bir başarı kazandık" dedi. Klopp'un 2015'ten bugüne dek takıma adım adım kazandırdıklarını hatırlatan ve motivasyonundan hiçbir şey yitirmediğini gösteren bu konuşma, önümüzdeki sezonlara dair rakiplerde korku, Liverpool taraftarlarında ise daha da büyük bir heyecan yarattı kuşkusuz. Dilerseniz bu şampiyonluğun hikâyesini anlatmaya beş yıl öncesinden başlayalım ve bu hikâyenin önümüzdeki yıllarda daha da büyük masallara evrilip evrilemeyeceğine dair bir fikir edinelim.

2015-2016

Moneyball metoduyla yapılan seçim

8 Ekim 2015'te, Merseyside Derbisi 1-1 bittikten sadece bir saat sonra Brendan Rodgers ile yolları ayıran Liverpool, takıma UEFA Şampiyonlar Ligi kazandırabilecek bir kadro ve teknik adamın planlamasını yapıyordu. Boston Red Sox'ı üç World Series şampiyonluğuna taşıyan ve filmi de çekilen Moneyball metodunu baz alan bir metot geliştiren Cambridge doktorası fizikçi Ian Graham, Klopp'u tavsiye etti. Kulübün araştırma direktörü de olan Graham'ın bu tavsiyesi üzerine de Mainz ve Dortmund'da kadro/performans oranı bakımından müthiş işler çıkaran Alman teknik adam ve teknik ekibiyle üç yıllık sözleşme imzalandı.

Liverpool Klopp ile ilk Premier Lig galibiyetini Chelsea önünde aldı, ilk sezonunda Lig Kupası'nda final oynadı ve Manchester City'ye penaltılarla kaybetti, UEFA Avrupa Ligi'nde de finale çıktı ancak Sevilla'ya 3-1 yenildi. Premier Lig'de gelen sekizinciliğe rağmen yönetimin önceliği olan Avrupa'da final oynanması, Klopp ve ekibinin sözleşmelerinin altı yıl daha uzatılması için yeterliydi. Zira kulüp 2007'den bu yana Avrupa'da final göremiyordu ve Klopp sezon başı planlamasına dâhil olmamasına rağmen bunu başarmıştı. İki finalle gelen bu güvenoyu, Klopp'un kafasındaki taktiği uygulayabilecek bir kadro kurmaya başlayabileceği anlamına geliyordu.

2016-2017 Geleceğin şampiyonunun temelleri atılıyor

UEFA Avrupa Ligi'nde oynanan finale rağmen Liverpool'un 2015-2016 sezonunda ligi sekizinci bitirmiş olması, 2016-2017 sezonunda Avrupa arenasında mücadele etmemesi demekti. Bu bir bakıma Klopp ve kulüp için bir şans oldu. Zira sezon boyunca kafasındaki taktiği adım adım oturtan Klopp, İngiltere'nin ölümcül

fikstüründen görece az etkilenmenin avantajını da kullandı. Liverpool, Klopp'un ilk yazında Sadio Mane'yi 30 milyon, Georginio Wijnaldum'u ise 23 milyon sterline transfer etti. Christian Benteke, Martin Skrtel, Jordan Ibe, Joe Allen, Jerome Sinclair, Brad Smith ve Luis Alberto gibi oyuncularını ise toplam 76.5 milyon sterlin kazanarak

başka takımlara gönderdi. Moneyball metodunun işe yarayabilmesi için gereken ilk şart sağlanmış ve takım yaz dönemini 12 milyon sterlin kârla kapatmıştı. Artık sıra Klopp ve öğrencilerindeydi. Klopp ilk sezonunda neredeyse her maça kafasındaki 4-3-3 ile çıktı. Mane, Sturridge, Firmino, Lallana, Coutinho, Emre Can ve Wijnaldum'lu kadronun orta saha ve hücum hâkimiyetinin yanı sıra takımın 11 oyuncusu birden pres yaparak rakipleri boğuyor, kaybedilen toplar kısa süre içinde kazanılarak mümkün olan en hızlı şekilde ileri üçlüye kazandırılıyordu. Kısacası Klopp'un hayalindeki sistemin temeli atılmıştı ve artık tek eksik tecrübeydi. Liverpool 2015-2016 sezonunda Premier Lig'i dördüncü bitirerek iki yıl aradan sonra UEFA Şampiyonlar Ligi'nde mücadele etmeye hak kazandı ve artık sıra Avrupa'nın zirvesine çıkmaya gelmişti.

2017-2018

Yeni sezona girilirken Liverpool Roma'dan Mohamed Salah'ı ve Arsenal'den Alex Oxlade-Chamberlain'i yaklaşık 72 milyon sterline transfer etti. Mamadou Sakho'yu ise 24 milyon sterline Crystal Palace'a gönderdi. Gelir-gider tablosundaki açıksa kış döneminde Coutinho'nun

105 milyon sterline Barcelona'ya gitmesiyle dengelendi ve Virgin van Dijk için Southampton'a 70 milyon sterlin ödenebildi. Klopp bu sezon da bir öncekiyle hemen hemen aynı taktiği uyguladı. Üstelik bu sefer elindeki kadro, kafasındaki sisteme daha da uygundu.

2018-2019

2018-2019 sezonuna girilirken Klopp'un taktik dehası konusunda kafalarda en ufak bir soru işareti kalmamıştı. Özellikle Barcelona öncülüğünde bir önceki on yıla damga vuran ve Jose Mourinho'nun daha katı bir defansif anlayışla panzehirini bulmaya çalıştığı sistem, Klopp'un sihirli ellerinde evrim geçirmiş ve neredeyse tüm 'bugların'dan ayrılmıştı. Guardiola'nın "Top rakipte olmazsa gol atamazlar" düsturunun yerini, Klopp'un "Topu rakibe kaptırdıktan hemen sonra geri kazandığınızda gol atmak için en ideal anı yakalarsınız" düsturu aldı. Kaleci dâhil her pozisyondan pres yapan Liverpool topu zorlanmadan kazanıyor ve topu kazandıktan saniyeler sonra skor tabelasını değiştirecek kadar sonuca yönelik bir hücum anlayışı

Avrupa'nın en büyüğü Liverpool

sergiliyordu. Bu dâhiyane fikrin sahada kusursuz sergilenebilmesine ket vuran bazı kadro defoları 2018-2019 sezonu ile birlikte giderildi. Liverpool

yönetiminin 160 milyon sterlinlik harcamaya onay vermesiyle orta sahaya Naby Keita ile Fabinho, hücumcu Xherdan Shaqiri, Karius'un yerine kaleye de Alisson alındı.

İleride Mohamed Salah, Sadio Mane ve sahte-9 olarak oynayan Roberto Firmino, arkadan Philippe Coutinho'nun yarım sezonluk desteğiyle The Beatles'tan "Harika Dörtlü" (Fab Four) lâkabını miras edinmelerini sağlayacak bir performans sergiledi ve takımın o sezon attığı toplam 135 golün 103'ünde bu dört ismin imzası vardı. Mohamed Salah'ın 32'si ligde olmak üzere 44 gol atarak damga vurduğu sezonda Liverpool 11 yıl aradan sonra UEFA Şampiyonlar Ligi'nde finale yükseldi. Ancak hem Salah'ın sakatlanması hem de Karius'un yediği hatalı goller, finalin Real Madrid'e kaybedilmesine neden oldu. Bu acı mağlubiyete rağmen hem oynanan futbol hem de alınan sonuçlar, Liverpool'un doğru yolda olduğunu şüphe götürmez bir şekilde ortaya koyuyordu. Üstelik Premier Lig'de gelen dördüncülük, gelecek sezon için UEFA Şampiyonlar Ligi kapılarını yeniden Liverpool'a açmıştı.

Liverpool artık sadece dönemin en etkili taktiklerinden birine değil bu taktiğe en uygun kadroya da sahipti. Sonuç olarak da 38 Premier Lig maçında 30 galibiyet, yedi beraberlik ve sadece bir yenilgi alarak tam 97 puan topladılar. Ne yazık ki o sezon Premier Lig tarihinin en iyi takımlarından bir başkasına, Pep

Guardiola'nın Manchester City'sine denk geldiler ve bir puan farkla ikincilikle yetindiler. Ancak Premier Lig'in tesellisi Avrupa'da fazlasıyla geldi. UEFA Şampiyonlar Ligi'nde grubunu gol farkıyla Napoli'nin önünde ikinci bitiren Liverpool, sırasıyla Bayern Münih, Porto, Barcelona ve Tottenham'ı

geçerek 14 yıl aradan sonra bir kez daha Avrupa'nın zirvesine çıktı. Üstelik yarı finalde Barcelona deplasmanındaki 3-0'lık mağlubiyete rağmen Anfield'da gelen 4-0'lık zafer, bu şampiyonluğu daha da masalsı bir hale getirdi. Liverpool artık dünyanın en korkulan takımıydı.

2019-2020

En erken ve en geç şampiyonluk!

UEFA Şampiyonlar Ligi'nde oynanan iki final ve sonunda gelen kupa kuşkusuz Liverpool taraftarları için dünyalara bedeldi. Ancak Premier Lig'de rekor puanla alınan ikincilik, şampiyonluk hasretinin 30 seneye uzamasıyla birleşince, 2019-2020 sezonu için Premier Lig'i UEFA Şampiyonlar Ligi'nden de değerli bir hale getirdi.

Taktiği ve kadrosu artık mükemmelleşen Liverpool, yeni sezona as kadroya hiç transfer yapmadan, sadece kulübeyi güçlendirerek girdi. UEFA Süper Kupa'da Chelsea karşısında gelen zaferin ardından FIFA Kulüpler Dünya Kupası'nda da mutlu sona ulaşıldı.

Ligdeki performans ise kelimenin

tam anlamıyla rüya gibiydi. Ağustos'tan 28 Şubat'a kadar 27 lig maçında 26 galibiyet, art arda 23 iç saha galibiyeti, bir maç haftasını en büyük puan farkıyla kapatan takım (22 puan) ve art arda 18 lig galibiyeti gibi rekorların kırıldığı sezonda, Premier Lig tarihinin en erken şampiyonluk ilânına (Nisan) hazırlanan Liverpool, tüm dünyayı etkisi altına alan COVID-19 pandemisi nedeniyle bu sevinç için 25 Haziran'a kadar beklemek zorunda kaldı. City'nin Chelsea'ye yenilmesiyle, bitime yedi hafta kala gelen şampiyonluk, hafta sayısı bakımından en erken Premier Lig şampiyonluğu, takvimin gösterdiği tarih bakımından ise en geç Premier Lig

şampiyonluğu olarak kayıtlara geçerek ilginç bir tezat yaşattı. Liverpool iki sezon önce Manchester City'nin 25 puan gerisinde kalmıştı. Bugünse önümüzdeki kaç sezona daha böyle damga vuracakları konusunda tahminler yapılıyor. Klopp'un taktik dehası ve şampiyonluk konuşmasındaki heyecanı, takımın yalnız yürümesine asla izin vermeyen efsanevi taraftarlar ve yola kadro/performans prensibiyle çıkan kulüp sahiplerinin gerektiğinde verdikleri sınırsız krediyi de düşününce, önümüzdeki yıllarda Liverpool'un futbol tarihine damga vurmaya devam edeceğini öngörmek zor değil. Daha başka hangi rekorlar kırılabilir, galiba tek soru bu.

1 Yıkamada Mükemmel Leke Çıkarma

Şimdi Ay Yıldızlı Formalarda

P&G

Türkiye Kadın Milli Futbol Takımı Gururlu Sponsoru

Gol atmak

kolaylaşıyor mu?

Futbol dünyasının özellikle 1980'lerde başını fazlasıyla ağrıtan gol kısırlığı sorunu, 1990'ların başından itibaren FIFA'nın aldığı bir dizi önlemin de etkisiyle artık büyük ölçüde bertaraf edilmişe benziyor. Günümüzde birçok yıldız golcü, 30-40 yıl evvel hayal etmesi bile zor olan gol sayılarına ulaşabilmekte.

Onur Erdem

Gelecekte dünya futbolu tarihi anlatılırken, 2010'lu yıllardan söz açıldığında Messi-Ronaldo rekabetinin ön plana çıkartılacağı aşikâr. İki süper yıldız,

özellikle son 10 yılda attıkları gollerle birçok istatistiği altüst etti. Ronaldo'nun 2009 yılında Real Madrid'e transfer olması sayesinde zaten bu rekabet lig

bazında da yaşanmaya başladığı için bir hayli kızıışmıştı ve bunun da etkisiyle iki oyuncu inanılması güç gol sayılarına ulaştılar. Öyle ki

Ronaldo, La Liga'da oynadığı dokuz sezonda 292 maça çıkarken rakip filelere 311 gol bıraktı. Aynı dokuz sezon içerisinde Messi ise 309 lig maçında boy gösterdi ve 329 kez gol sevinci yaşadı. Tabii Ronaldo ile Messi'nin gol sağanağı, sadece La Liga'nın üzerinde şimşekler çaktırmadı, ikili bu performansın benzerini Şampiyonlar Ligi'nde de ortaya koydu. Yine bu dokuz sezonluk dönem içerisinde Ronaldo, Devler Ligi'nde 101 maça 105 golle oynarken Messi ise 92 karşılaşmada 83 kez topu filelerle buluşturdu. Topladığınızda iki oyuncunun dokuz sezon içinde iki büyük organizasyonda 809 gol kaydettiği görülmekteydi. Bunlar geçmişte eşine benzerine rastlanabilen sayılar değildi. Peki, gelecekte bir daha böylesi görülür mü? Açıkçası bu soruya olumlu cevap vermek de ciddi bir cesaret gerektirir. Söz konusu sezonlarda müthiş ikilinin attığı gollerin dökümüyse yandaki tabloda daha net görülebilir...

Öte yandan Ronaldo'nun 2018'de Juventus'a transfer olması ve bu rekabetin lig bazında sonlanmasına karşın iki yıldızın anormal gol istatistikleri bundan sonra da sürdü. Ronaldo, Juventus formasıyla Serie A ve Şampiyonlar Ligi'nde 69 maça 50 gol kaydederken, Messi de aynı dönemde La Liga ve Şampiyonlar Ligi'nde 75 karşılaşmada yer aldı, rakip filelere de 71 gol bıraktı. İki futbolcunun 21. yüzyılın en iyileri oldukları bir gerçek zaten ama bu istatistikleri gören birçok futbolsever onların artık tüm zamanların en iyisi olup olmadıklarını da ciddi ciddi tartışıyor ve bu hususta yakın zamana kadar "Pele mi, Maradona mı?" diye sorulan soruyu artık "Messi mi, Ronaldo mu?" şeklinde dillendirenlerin sayısı hiç de az değil. Gelgelelim bu noktada akıllara bir başka husus takılmıyor değil. O da

Ronaldo ve Messi'nin La Liga'da Birlikte Geçirdikleri Dokuz Sezondaki Gol İstatistikleri

Cristiano Ronaldo					Lionel Messi			
La Liga			Şampiyonlar Ligi		La Liga		Şampiyonlar Ligi	
Sezon	Maç	Gol	Maç	Gol	Maç	Gol	Maç	Gol
2009-10	29	26	6	7	35	34	11	8
2010-11	34	40	12	6	33	31	13	12
2011-12	38	46	10	10	37	50	11	14
2012-13	34	34	12	12	32	46	11	8
2013-14	30	31	11	17	31	28	7	8
2014-15	35	48	12	10	38	43	13	10
2015-16	36	35	12	16	33	26	7	6
2016-17	29	25	13	12	34	37	9	11
2017-18	27	26	13	15	36	34	10	6
Toplam	292	311	101	105	309	329	92	83

tarih biliminin en önemli esaslarından biri olan "olayları, içinde bulundukları dönemin koşullarına göre değerlendirme" kaidesi... İki oyuncunun da kariyerlerindeki resmi gol sayısı 700 barajını aşmış durumda ama bu sayılar onları gerçekten "tüm zamanların ilk ikisinde" ilân etmek için yeterli mi? 21. yüzyılın futbolunda bu sayılara ulaşmak, 20. yüzyılın ortasında veya sonlarında benzer bir performans sergilemeye göre ne kadar kolay veya ne denli zor? Bu durumda öncelikle futbolda geçmişten günümüze maç başına gol sayılarında nasıl bir dalgalanma yaşandığı irdelenebilir. Bunun için de en etkili referanslardan biri, 90 yıllık bir geçmişi olan, futbol dünyasının en büyük organizasyonu Dünya Kupası olacaktır. 1930'da Uruguay'da oynanan ilk turnuvadan, iki yıl evvel Rusya'da düzenlenen sonuncusuna kadar Dünya Kupalarında yakalanan gol ortalamalarına yine bir tablo vasıtasıyla bakalım isterseniz...

Dünya Kupaları Gol Ortalamaları

Turnuva	Maç	Gol	Ortalama
1930	18	70	3.89
1934	17	70	4.12
1938	18	84	4.67
1950	22	88	4.00
1954	26	140	5.38
1958	35	126	3.60
1962	32	89	2.78
1966	32	89	2.78
1970	32	95	2.97
1974	38	97	2.55
1978	38	102	2.68
1982	52	146	2.81
1986	52	132	2.54
1990	52	115	2.21
1994	52	141	2.71
1998	64	171	2.67
2002	64	161	2.52
2006	64	147	2.30
2010	64	145	2.27
2014	64	171	2.67
2018	64	169	2.64

Görüleceği üzere takımların genellikle 2-3-5 ve 3-2-5 (WM) gibi dizilişlerle sahaya çıktıkları ve ağırlıklı olarak hücumu düşünerek oynadıkları 1950'lerin ortalarına kadar olan dönemde gol ortalamaları bir hayli yüksekti. Ancak 5.38'lik rekor bir ortalamanın yakalandığı 1954'ten sadece dört yıl sonra, 1958'deki turnuvada gol ortala-

ması bir anda 3.60'a inivermiş. Günümüz penceresinden bakıldığında bu hayli yüksek bir ortalama gibi gözükebilir de dört yılda kaydedilen düşüş muazzam seviyede. Bunda da takımların artık savunma bloklarında üç oyuncu görevlendirmekten ziyade bu sayıyı dört çıkarmaya başlamalarının etkisi yadsınmaz. 1950'lerin ikinci ya-

rısından itibaren artık defansif tedbirler artmaya başlamıştı ve savunmadaki oyuncu sayısı da fazlalaşmaktaydı. Dengeli bir hücum ve savunma anlayışı arayan Brezilya Milli Takımı Teknik Direktörü Vicente Feola da 1958 Dünya Kupası'nda takımına 4-2-4 oynatarak bu sistemin popülerleşmesini sağlayacaktı.

Rocco ve Herrera “catenaccio”yu parlattı

Catenaccio'nun büyük ustaları Herrera ve Rocco

1960'lardaki Dünya Kupalarına bakıldığında daha da ciddi bir düşüş söz konusuydu. Zaten 1960'lardan beri de hiçbir Dünya Kupası'nda maç başına gol ortalaması 3'ün üzerine çıkmadı. Buradaki belki de en büyük kırılmayı yaratansa Milan'ı çalıştırmakta olan Nereo Rocco ve Inter'in teknik direktörü Helenio Herrera'nın, “catenaccio” anlayışını geliştirmeleri idi 1930'lar ve 1940'larda Avusturyalı futbol adamı Karl Rappan'ın kanat oyuncularını geriye, bek oyuncularını merkeze, santrhafını da liberoya çekerek denediği ve “verrou” adını verdiği defansif oyun anlayışından etkilenilerek geliştirilen “catenaccio”, şablon olarak 4-3-3, 5-3-2 ve 5-4-1 gibi dizilişlerin liberolu bir biçimde oynandığı, öncelikle temkinli bir şe-

kilde rakibi karşılayıp fırsat yakalandığı anda hızlıca kontratağa çıkmayı düstur edinmiş bir anlayıştı. Bu taktiksel yaklaşımla Milan 1963'te, Inter de 1964 ve 1965'te Şampiyon Kulüpler Kupası'nı kazanınca da futbolda artık ofansa değil, defansa ağırlık vererek başarı kazanılabileceği anlayışı da bir hayli yaygınlaşmıştı. 1970 Dünya Kupası'nda Brezilya 4-2-4 oynayarak dünya şampiyonluğuna ulaştığı esnada gol ortalaması 3'e bir hayli yaklaşmıştı (2.97). Bundan sonraysa futbol dünyasında dörtlü hücum hattıyla oynayan doğru dürüst bir takım kalmayacaktı ve bir sonraki turnuvada da gol ortalaması 2.5 civarına inecekti. Dünya Kupalarında gol ortalamasının en düşük olduğu ansa, 1990'da İtalya'da düzenlenen tur-

nuvaydı. Bundan sonraki dönemdeyse gollerde nispeten bir artış kaydedildi. Bundaki önemli etmenlerden biriyse FIFA'nın futboldaki gol kısırlığına çare arayışlarına girmesi ve bu doğrultuda bazı kurallar üzerinde değişikliklere gitmesiydi. Mevzubahis tedbirlere yazının sonunda değineceğiz. Öncesindeyse biraz daha istatistikler üzerinden ilerlemek gerekirse, Dünya Kupalarına ek olarak 1960 yılında oynanmaya başlayan Avrupa Şampiyonalarındaki gol ortalamalarına göz atıldığında bu kez yandaki gibi bir tabloyla karşı karşıya kalınmakta...

Buradaki istatistiklerinse, Dünya Kupalarındakilerle bire bir örtüşükleri söylenemez. Öncelikle 1980 öncesindeki beş turnuva dörder takımla oynandığından, ortada genel gol sayısı eğilimini gösterebilecek kadar örnek yok. 1980'lerden itibaren değerlendirilecek olduğundaysa, 1988, 1990 ve 1992'de düzenlenen üç büyük turnuvanın, gol ortalamaları açısından birbirine hayli yakın seyrettiği görülmekte. Fakat 1994 Dünya Kupası'nda gol ortalaması 2.71'e çıkarken EURO 96'da bu sayının 2.06'ya gerilemesi, EURO 2000'deyse 2.74'leri görmesi biraz kafa karıştırıcı bir dalgalanma yaratabiliyor. Ancak unutulmaması gereken bir nokta var ki, Avrupa Şampiyonalarında takımlar arasındaki güç seviyeleri, Dünya Kupalarındakine kıyasla daha dengeli...

Bu da farklı skorların ortaya çıkmasını güçleştiren bir faktör... Yine de EURO 84'teki ani yükseliş ve EURO 2016'daki ani düşüş haricinde büyük turnuvalarda gol sayısının 1960'lardan itibaren 2.5'in biraz üzerinde bir standarda oturduğu, 1980'lerin sonu ve 1990'ların başındaysa en düşük seviyelere gerilediği, 2000'li yıllardaysa yine 1980'lerden önceki seviyelere yaklaştığı söylenebilir. Büyük turnuvaların ardından bir sonraki adımda, 1950'lerden 2010'lara kadar, 10 yıllık dönemler halinde Avrupa'nın beş büyük ligindeki gol ortalamalarını da incelemekte fayda var...

Avrupa Şampiyonaları Gol Ortalamaları

Turnuva	Maç	Gol	Ortalama
1960	4	17	4.25
1964	4	13	3.25
1968	5	7	1.40
1972	4	10	2.50
1976	4	19	4.75
1980	14	27	1.93
1984	15	41	2.73
1988	15	34	2.27
1992	15	32	2.13
1996	31	64	2.06
2000	31	85	2.74
2004	31	77	2.48
2008	31	77	2.48
2012	31	76	2.45
2016	51	108	2.12

Avrupa'nın Büyük Liglerinde 10 Yıllık Dönemlerdeki Gol Ortalamaları

Dönem	İngiltere	İspanya	İtalya	Almanya	Fransa
1950'ler	3.41	3.65	2.80	-	3.31
1960'lar	3.16	2.77	2.21	3.18	2.97
1970'ler	2.54	2.45	2.04	3.30	2.92
1980'ler	2.65	2.49	2.09	3.20	2.47
1990'lar	2.63	2.56	2.56	2.81	2.32
2000'ler	2.59	2.66	2.61	2.85	2.29
2010'lar	2.75	2.73	2.69	2.95	2.53

Bu tabloda özellikle İngiltere, İspanya ve İtalya'da birbirlerine paralel bir gelişim görülmekte, o da 1950'lerden sonra 1960'lara gelindiğinde gol ortalamalarında ciddi bir düşüş olduğu... 1970'lerde gol kısırlığı en yüksek seviyeye çıkarken, 1980'lerde de gol ortalamaları, ufak bir kıpırdanmaya rağmen yine benzer bir düşüklükte kalmış. Sonrasındaysa günümüze kadar kayda değer bir artış söz konusu ve bu alanda özellikle İtalya'da kat edilen mesafenin de altını çizmek lâzım. 1970'lerden 1990'lara kadar maç başına neredeyse sadece iki golle yetinilen ve bu alanda açık ara Avrupa'nın en kısır ligi olan Serie A, 1990'lardan itibaren bu özelliğinden sıyrılmış ve günümüzde İngiltere ve İspanya ile hemen hemen aynı sayıda gol atılan bir lig haline gelmiş. 1963-64 sezonu ile start alan Bundesliga ise bu tabloda aykırı görüntüsüyle dikkat çekiyor. 1990'lara kadar üçün üzerinde

gol ortalamasıyla oynanan Bundesliga, en verimsiz dönemini 1990'larda yaşamasından sonra günümüze doğru yeniden daha gollü bir hâle gelmeye başlamış. Fransa'daysa gol kısırlığının en yüksek olduğu dönem 1990'lar ve 2000'lerin başları olarak göze çarpıyor. Bu da muhtemelen 1990'larla birlikte tek santrforlu ve çift ön liberolu dizilişlerin Fransız futbolunda son derece popüler hâle gelmesiyle alakalı. Nitekim 1998'de ve 2000'de peş peşe dünya ve Avrupa şampiyonu olan Fransa Milli Takımı da genellikle 4-2-3-1 anlayışıyla sahada yer almayı tercih etmekteydi. Tüm tablolar incelenerek ortak bir noktaya varmak gerekirse, 2010'ların futbolunda, 1960'lardakine yakın denilebilecek bir gol ortalaması tutturulduğu söylenebilir. Hatta İtalya özelinde konuşulacaksa, Çizme'de 1950'lerden beri en gollü yılların 2010'lu yıllar olduğu bir gerçek.

İngiltere'de 30 gollü kral çok

Futbolcuların bu dönemlerde bireysel olarak çıktıkları en üst seviyelere bakıldığında, İngiltere'de 1950'lerde bir sezonda en çok gol atan oyuncunun, 1956-57 sezonundaki 38 golüyle John Charles olduğu görülüyor. Ayrıca bu 10 yıllık periyotta altı defa gol kralları 30 ve

üzerinde gol kaydetmiş. 1960'larda Jimmy Greaves fırtınası eserken büyük golcü 1960-61 sezonunda 41 defa rakip fileleri havalandırmış. Greaves bundan sonra da dört defa daha gol krallığına ulaşırken bu sezonların birinde 35, birinde de 37 golle oynamış. Greaves hari-

Jimmy Greaves

cinde Ray Crawford (33), Derek Kevan (33) ve Ron Davies (37) de 30 gol barajını aşan diğer gol kraları olmuşlar. 1970'lere gelindiğindeyse dönemin rekoru 1971-72 sezonunda 33 golü bulunan Francis Lee'ye ait. Lee haricindeyse 1977-78 sezonunda Bob Latchford 30 gol atabilmiş ve dönemin geri kalan gol kralları 30 gol barajını aşamamış. 1980'li yıllardaysa Ian Rush (32), Gary Lineker (30) ve Clive Allen (33) 30'lu gol sayılarına ulaşarak gol krallıkları yaşamışlardı. Bu arada İngiltere'de ligin, 1920'lerden 1987 yılına kadar 22 takımla, yani 42 maç üzerinden oynandığını da hatırlatmakta fayda var. Premier Lig'in kurulduğu 1990'larda da dört sezon için 22 takımlı lig uygulaması denenecek fakat sonra 20 takımlı formatta karar kılınacaktı. 1990'larda Andy Cole bir kez 34 golle gol kralı olurken, Alan Shearer ise 1995'te 34 gol, 1996'da da 31 golle kral olmuştu. Shearer ayrıca Cole'un gol kralı olduğu 1993-94 sezonunda

Andy Cole

da 31 gol kaydetmişti. Bu iki isim haricindeyse 30 gol hedefini tutturana, 1999-2000 sezonunda tam da bu kadar gol atan Kevin Phillips olmuştu. 21. yüzyılın ilk 10 yıllık dönemindeyse 2003-2004 sezonunda Thierry Henry 30, 2007-

Alan Shearer

2008 sezonunda da Cristiano Ronaldo 31 golle gol kralı oldular. Son 10 yıl içindeyse 2012'de Robin van Persie (30), 2014'te Luis Suarez (31), 2019'da da Muhammed Salah (32) söz konusu barajı aşan gol krallarıydı.

Higuain 66 yıllık rekoru kırdı

İtalya'da 1949-50 sezonunda Milan'ın İsveçli santrforu Gunnar Nordahl 35 gol atarak uzun yıllar boyunca kırılmayacak bir rekorun sahibi olmuştu. Nordahl ertesi sezonsa 34 gol kaydetmişti. 1951-52 sezonunda Juventus'un Danimarkalı golcüsü John Hansen 30 gol atarken, 1958-59 sezonunda da Inter'den Anton Valentin Angellillo 33 golle gol kralı olmuştu. Bunun ardındansa 2005-2006 sezonunda Luca Toni 31 gol atana dek 30 gol barajını aşan golcü olmayacaktı. Hatta 1961'den 1992'ye kadar 25 gole bile sadece bir kez ulaşan olmuştu, o da 1965-66 sezonunda bu kadar gol atan Luis Vinicio'ydu. 1980'lerdeyse 1983-84 sezonunda Michel Platini'nin 20, 1988-89 sezonunda da Aldo Se-

Gonzalo Higuain

rena'nın 22 gol atması haricinde 20'li sayılara bile erişebilen golcü yoktu. 1990'lardaysa Marco van Basten (25), Gabriel Batistuta (26), Giuseppe Signori (26) ve Oliver Bierhoff (27) 25 gol barajını aşıyordu. 2000'li yıllarda da ilk

olarak Hernan Crespo 26 golle gol krallığı yaşadıktan sonra Luca Toni, biraz önce de değinildiği üzere 31 golü bir sezon geçirmişti. Francesco Totti 2007'de 26, Antonio Di Natale de 2010'da 29, 2011'de de 28 golle gol krallığını elde ederken, Zlatan Ibrahimovic de 2009'da 25, 2012'de de 28 gol atarak ligin en golcü ismi oldu. 2013'te Edinson Cavani'nin 29 gol atmasının ardındansa 2016'da Gonzalo Higuain 36 gol kaydederek Nordahl'ın 66 yıllık rekorunu kıran isim oldu. Serie A'da geride kalan üç sezondaysa Mauro Icardi (29), Edin Dzeko (29), Ciro Immobile (29) ve Fabio Quagliarella (26) hep 25 barajının üzerine çıkarak gol krallıkları yaşadı. İçinde bulunduğumuz sezondaysa 26. haftayı 27 golle geride bırakan Ciro Immobile, Higuain'in taze rekoruna göz dikmiş durumda.

Süper ikili öncesi rekor Zarra ve Sanchez'deydi

La Liga'da 1950'lerin başında, dönemin efsanesi Telmo Zarra'nın 38 gol atmasının ardından, 1956-57 sezonunda da Alfredo di Stefano 31 kez ağları sarsmıştı. Bundan sonraysa 30 yıl boyunca, yani 1986-87 sezonunda Hugo Sanchez 34 gol atana dek bir daha 30 gol barajını geçen olmayacaktı. Hatta 1964-65 sezonunda Cayetano Ramirez'in attığı 25 golden sonra, 1977-78 sezonunda Mario Kempes 28 gole ulaşana dek 25 barajını geçen dahi yoktu. Kempes'ten bir yıl sonra Hans Krankl 29 gol atarak 30'un kıyasına kadar gelirken, 1981-82 sezonunda da Quini 27 gol kaydedecekti. 1980'lere damgasını vuran Hugo Sanchez, 1989-90 sezonunda attığı 38 golle Zarra'nın rekorunu egale

ediyor ve 10 yıllık döneme noktasını koyuyordu. Bir önceki sezondaysa Atletico Madrid'in Brezilyalı golcüsü Baltazar 35 kez fileleri havalandırmıştı.

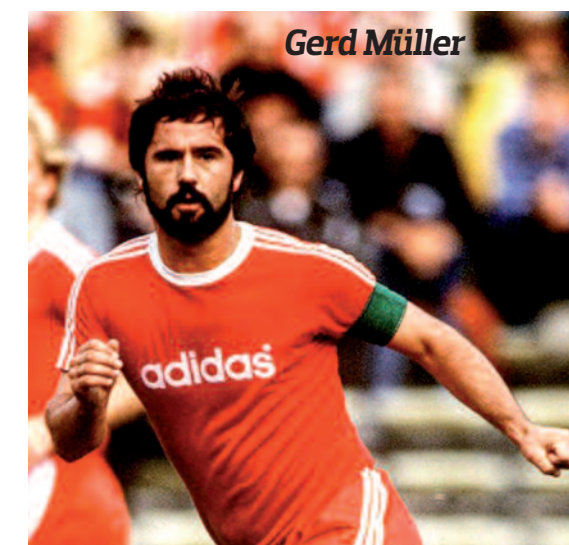
Hugo Sanchez

1990'larda önce 1993'te Bebeto, bir yıl sonrasında da Romario 30'ar golle gol kralı olurlarken, 1995-96 sezonundaysa Juan An-

tonio Pizzi bir adım daha öteye gitmiş ve 31 golle gol kralı olmuştu. Ertesi sezondaysa Brezilyalı Ronaldo'nun 34 golü vardı. Bundan sonraki 11 sezon süresince 30 gol barajı aşılmazken, 2008-2009 sezonunda Diego Forlan 32 golle kral olacaktı. 2009-2010 sezonundan itibaren, yazının girişinde de belirtildiği üzere bambaşka bir tablo ortaya çıktı ve Lionel Messi ile Cristiano Ronaldo birkaç istisna hariç çoğu sezonu 30 golün üzerinde tamamladı. Hatta ikili 40 gol barajını da üçer kez aştı; dahası Messi, bunların birinde (2011-12 sezonu) 50 golü bularak adeta hayal gücünün sınırlarını zorladı. İkili haricindeyse 2015-16 sezonunda Luis Suarez 40 gol kaydetti.

Müller'den yıllar sonra Lewandowski

Bundesliga'daysa genel gol ortalaması, diğer büyük liglerin önünde olmasına karşın 1970'lerin ortasından 2010'ların ortasına gelene kadar 30 golü aşan gol kralı çıkmayacaktı. Bunda da muhtemelen en etkili neden, takımların genel olarak hücum ağırlıklı taktikler belirlerken forvet hattında en az iki, çoğu zaman da üç oyuncuyu merkezde kullanmayı tercih etmeleri olmuştu. Ligin ilk sezonu olan 1963-64'te Uwe Seeler 30 golle gol kralı olurken, 1966'da Lothar Emmerich 31 gol kaydetmiş, ardından da Gerd Müller efsanesi doğmuştu. Müller, Bayern formasıyla 1965'ten 1978'e dek boy gösterdiği Bundesliga'da 365 gol atarken beş sezonda 30 gol barajını aşmış, hatta 1971-72 sezonunda 40 golü bulmuştu.

Gerd Müller

Ayrıca 1973-74 sezonunda Jupp Heynckes de 30 gol atıp gol krallığını Gerd Müller'le paylaşırken, 1976-77 sezonundaysa bir başka Müller, Köln'ün santrforu Dieter Müller 34 gole ulaşmıştı. Müllerlerin ardındansa Bundes-

liga'da bırakın 30 golü, 25 golü geçmek bile büyük olay olacaktı. 1980'lerde bunu bir değil üç defa başaransa bir başka efsane, Karl-Heinz Rummenigge idi. Golcü oyuncu 1980'de 26, 1981'de 29, 1984'te de yine 26 gol atarak gol kralı olmuştu. Ayrıca 1982'de Horst Hrubesch 27, 1985'te de Klaus Allofs 26 golle gol krallıkları yaşamıştı. Bundesliga'da genel gol ortalamasının da dibe vurduğu 1990'lardaysa bir gol kralının ulaştığı en yüksek sayı, 1998-99 sezonunda Michael Preetz'in attığı 23 goldü. 2000'lerin ilk 10 yılında Ailton (28), Miroslav Klose (25), Edin Dzeko (26) ve Grafite (28) 25 gol barajını geçseler de 30'a ulaşamıyorlardı. 2010'ların başında Mario Gomez (28 ve 26) ile Klaas-Jan

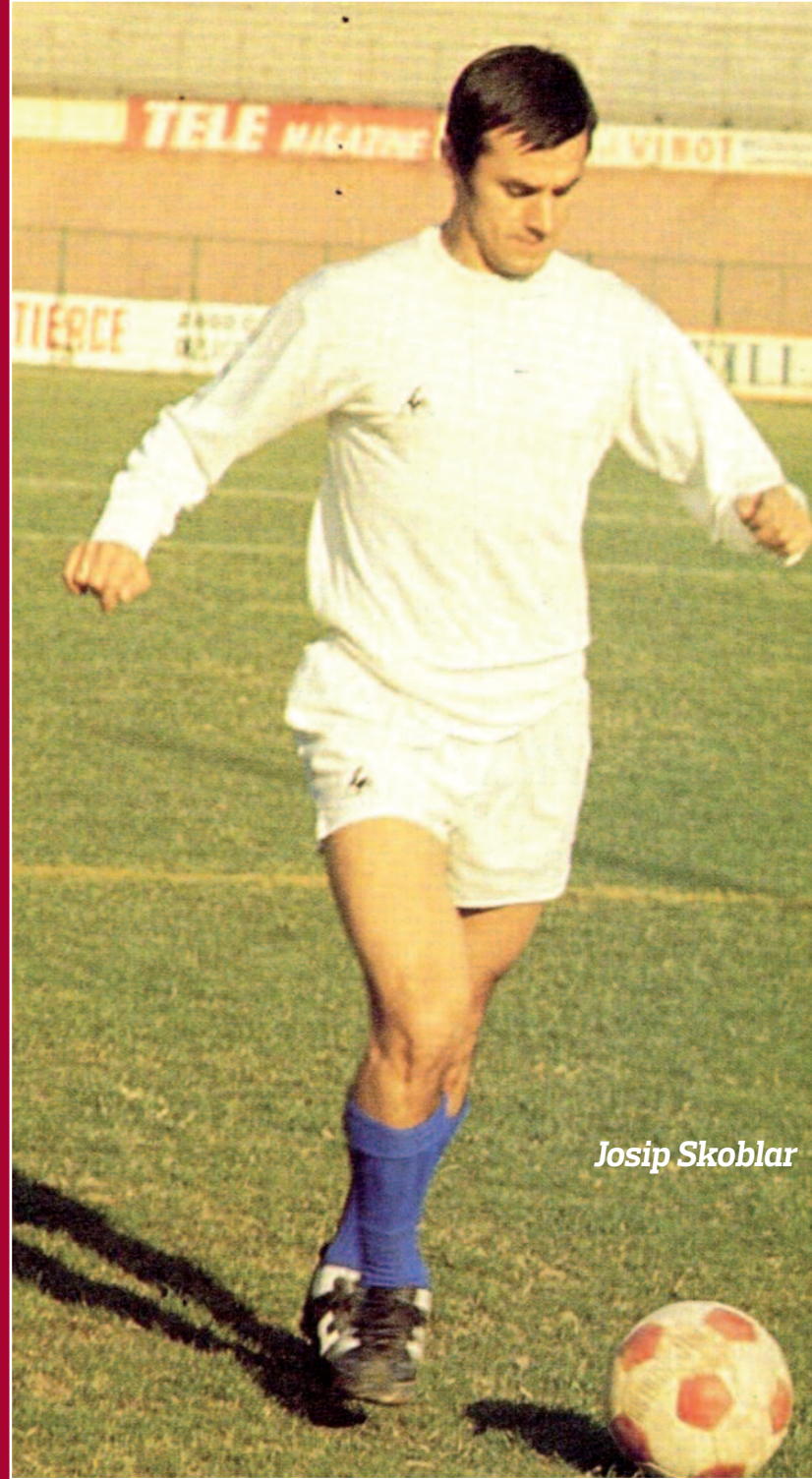
Huntelaar (29) 25 barajını aştıktan sonraysa Robert Lewandowski'nin parlayacağı yıllara gelecekti sıra. Polonyalı santrfor Dortmund'da geçirdiği dört sezonda 74 gol kaydetti ama asıl patlamayı 2014'te Bayern'e geçtikten sonra yaptı ve Bavyera ekibiyle 189 Bundesliga maçında 161 gol atarken üç sezonu da 30 ve üzeri gol atarak tamamladı. Lewandowski'nin ardından Dortmund'un gol yükünü çekmeye

Lewanowski

başlayan Pierre-Emerick Aubameyang ise 2015-16 sezonunda 25, 2016-17 sezonundaysa 31 gole ulaştı. Geleceğin en önemli golcüler arasında olması beklenen 19 yaşındaki Norveçli santrfor Erling Haaland'ın da bu sezonun ikinci yarısında oynamaya başladığı Bundesliga'da 14 maçta 13 gol atarak müthiş bir ortalama tutturduğunu da ayrıca vurgulayalım.

Ibra, Skoblar'a çok yaklaştı

Josip Skoblar

Son olarak Fransa'ya baktığımızdaysa 1950'lerde üç sezon hariç gol krallarının hep 30 ve üzeri attıkları görül-
mekte. Marsilya'dan Gunnar Andersson 1953'te 35 gol atıp o ana kadarki lig rekorunu kı-
rarken, Dünya Kupaları-
nın rekortmen golcüsü Just Fontaine de 1958'de 34 golle gol kralı ol-
muştu. Ayrıca Thadee Cisowski de bu dönemde üç gol krallığının hepsini 30 ve üzeri gol atarak elde etmişti. 1960'larda bir sezon hariç bütün gol kralları 25 barajını ge-
çerken dört defa da 30 golün üzerine çıkmıştı. 1970-71 sezonundaysa Josip Skoblar 44 gol kaydederek bugüne kadar gelen rekorun sahibi olmuştu. Skoblar bunun dışında bir kez de 30 golü bulurken, Arjan-
tinli golcü Carlos Bianchi de bu dönemde üç kez 30 gol barajını geçmişti. Bundan sonraysa 1989-90 sezonunda Jean-Pierre Papin'in attığı 30 gol haricinde 2013'te Zlatan Ibrahimovic'e kadar 30 barajına ulaşan ol-

mamıştı. 2013'ten günü-müzeyse Ibrahimovic iki, Edinson Cavani ve Kylian Mbappe ise birer defa 30'dan fazla gol atarak gol kralı oldu. Hatta Ibrahimovic 2016'da 39 gol kaydederek Skoblar'ın kırılmaz gözüyle bakılan reko-runu bir hayli yaklaştı. Bireysel performanslar da incelendiğinde, 2010'lardan itibaren golcülerin işlerinin hatırı sayılır derecede iyi git-meye başladığı daha net görülebiliyor. Messi ve Ronaldo anormal ista-tistiklere imza atmış durumdalar, zaten onlarınki artık apayrı bir seviye ama bu dönemde onların hari-cinde Ibrahimovic, Suarez, Salah, Higuain, Cavani, Lewandowski, Aubameyang ve Mbappe gibi oyuncuların da uzun süredir kolay kolay rastlanmamış gol sayı-larına çıkmış olmaları, FIFA'nın 1990'ların ba-şında gol kısırlığı soru-nunu çözmek için aldığı tedbirlerin uzun vadede işe yaradığını gösterir nitelikte...

Alınan tedbirler işe yaradı

Peki, söz konusu tedbirler nelerdi? Öncelikle golü atacak oyuncuların korunmasına yönelik önlemler alındı. 1980'ler özellikle bu alanda fazlasıyla kötü şöhret sahibiydi. Savunma oyuncuları marke ettikleri golcü-leri adeta sille tokat dövüyor fakat buna rağmen sahada kalıyorlardı. FIFA, 1990 Dünya Kupası'yla birlikte hakemlerin gaddarca sertlikler kar-şısında kırmızı kart kullanmalarını şart koşacaktı. Özellikle de arkadan yapılan müdahalelere karşı hiçbir tolerans gösterilmemesi kararlaştırılmıştı. Ayrıca yine aynı turnuvayla birlikte ofsayt kararı da yeniden düzenleniyordu. Buna göre hücum yapan takım topu oynadığında en ilerideki oyuncusunun önünde en az iki rakip savunmacı bulunması kuralı, en ilerideki hücum oyuncusunun, rakibin sonndan ikinci savunmacısıyla aynı hizada bulunması gerektiği şeklinde değiştirildi. 1992 Avrupa Şampiyonası ile birlik-teyse çok önemli bir değişikliğe daha gidiliyor ve kaleciye ayakla pas verilmesi yasaklanıyordu. Öncesinde bu, vakit geçirmeye çalışan takımların en sık başvur-duğu yöntemdi ve yasağın gelme-siyle birlikte topun dakikalarca kaleciyle savunmacılar arasında dönüp durmasının önüne geçilmiş oldu. Hatta kalecilerin herhangi bir şekilde vakit geçirmesinin müm-kün olmaması için daha sonraları topun altı saniye içerisinde oyuna sokulması yönünde bir kural da kitaba eklenecekti. Bir diğer kritik değişiklik de puan sistemindeydi. İngiltere Ligi'nde 1981-82 yılında uygulanmaya baş-lanan, ülkemizde de 1987-88 sezo-nunda geçilen galibiyete üç puan verilmesi sistemi, 1994 Dünya Ku-pası ilk tur gruplarında da galibiyete

1970 ve 80'lerde öldürücü markajlar ve aşırı sertlik, gol ortalamalarının düşüşündeki önemli etkenlerden birisiydi. Bu sertliğin en açık örneklerinden birisini 1982 Dünya Kupası'nda Arjantinli Maradona, İtalyan Gentile karşısında yaşamıştı.

üç puan verilmesinin ardından kısa süre içinde neredeyse Avrupa'nın tamamı tarafından benimsendi. Evvelinde galibiyete iki puan verilen sistem uygulanmaktaydı ve bu sis-temde beraberliğin çok kötü bir şey olduğu söylenemezdi. Nitekim de-fansif oyun anlayışının bir hayli gelişmiş olduğu Serie A'da gol orta-lamalarının 1970'lerde ve 1980'lerde maç başına ikiye kadar düşmesinin en önemli nedenlerinden biri de buydu. Zira savunması güçlü iki takım karşı karşıya geldiğinde zaten golsüz bir beraberliğe de razı

biçimde sahaya çıkıyordu. Bir şe-kilde denk getirip golü atan olursa da 1-0 kazanıyordu. O günlerde İtal-ya'da 2-1 bile ender rastlanan bir skor haline gelmişti, en çok görülen skorlar 0-0, 1-0 ve 1-1'di. Yaklaşık dört-beş yıllık bir süre zarfında yapılan bu radikal değişik-likler sonucunda da günümüzde geline nokta gayet tatmin edici görünüyor. Bu durumun daha da iyiye gitmesi ve bir daha 1970'ler ve 1980'lerdeki gibi bir gol kısırlığı or-tamına dönülmemesi da elbette her futbolseverin en büyük temennisi.

Yeni normal dönemi

25 Haziran itibarıyla tüm dünyada görülen koronavirüs vakalarının sayısı 9 milyona yaklaştı. Ölüm sayısı ise 500 bine dayandı. Türkiye'de ise toplam vaka 200 bine yaklaşırken 5 binden fazla vatandaşımız hayatını kaybetti. Bu sayılar pandeminin ciddiyetini bir kez daha gösterse de son dönemde yaşanan artışların merkezi hâlâ Amerika kıtası. Avrupa kıtasında ve özellikle Türkiye'de günlük vaka sayılarının istikrarlı bir biçimde iyileşen sayılarının altında kalmaya başlaması, hayatın birçok alanında olduğu gibi futbolda da normalleşme adımlarını beraberinde getirdi. İşte futbol dünyasında koronavirüsün etkilerine dair son gelişmeler...

İbrahim Koçyiğit

Bayern Münih'ten 30. şampiyonluk

Avrupa'da koronavirüs nedeniyle ara verilen ligler arasında tekrar başlayan ilk lig Bundesliga olmuştu. 16 Mart'ta resmî olarak askıya alınan Bundesliga, tam iki aylık bir aranın ardından, 16 Mayıs tarihinde oynanan 26. hafta karşılaşmalarıyla seyircisiz olarak start almıştı. Ligin 32. haftasında Werder Bremen'i deplasmanda 1-0'lık skorla deviren Bayern Münih üst üste sekizinci kez sezonu zirvede tamamladı ve şampiyonluk sayısını 30'a yükseltti. (Ba-

yern'in 1963'te kurulan Bundesliga'da 29, toplamda 30 şampiyonluğu bulunuyor.) Bayern'e şampiyonluğu getiren golü atan Robert Lewandowski, bu sezon ligde 31 gole ulaşarak kariyer rekoru kırdı. Polonyalı yıldız, bir hafta sonra Freiburg'a iki gol daha attı ve son haftaya girilirken en yakın takipçisi Timo Werner'e yedi gol fark atarak krallığı büyük oranda garantiledi. Ligde ikinci sıranın sahibi ise Borussia Dortmund olacak.

COVID-19 pandemisinin yayılma hızının düşmesiyle birlikte futbolda da birçok lig yeniden başladı. İşte 'yeni normal' adı verilen dönemde son bir ay içinde yaşananlar...

Premier Lig'de zafer Liverpool'un

İngiltere'de 13 Mart'ta askıya alınan Premier Lig, 17 Haziran'da yeniden başladı. 17 Haziran Çarşamba günü oynanan Aston Villa-Sheffield United ve Manchester City-Arsenal erteleme karşılaşmalarının ardından, takip eden hafta sonu 30. hafta maçları oynandı. Birçok ligde olduğu gibi Premier Lig'de de sezonun kalan bölümünde tribünlere seyirci alınmıyor. Lig tarihinin en büyük sezon içi hâkimiyetlerinden birini izleten ancak şampiyonluğu ilân etmeye hazırlanırken pandemi kurbanı olan Liverpool, 25 Haziran gecesi Manchester City'nin Chelsea önünde puan kaybetmesiyle tam 30 yıl aradan sonra şampiyonluğunu ilân etti. Liverpool'un Jürgen Klopp ile geçirdiği evrimi ve şampiyonluk hikâyesini bu ayki sayımızda okuyabilirsiniz.

İtalya'da kupayı Napoli kaldırdı

Haziran ayında yeniden başlayan bir başka ligse Serie A oldu. İtalya Spor Bakanı Vincenzo Spadafora 28 Mayıs'ta lig yönetimi ve federasyonla bir araya gelmiş ve görüşmeden 20 Haziran tarihi çıkmıştı. Ülkede futbol heyecanının başlama tarihi ise 13 Haziran oldu, zira İtalya Kupası yarı final rövanş maçları bu tarihte

oynandı. İlk maçta deplasmanda 1-0 yendiği Inter ile evinde 1-1 berabere kalan Napoli ve 1-1'in rövanşında Torino'da Milan ile golsüz berabere kalan Juventus, 17 Haziran'daki finalde karşı karşıya geldi. 0-0 biten maçta Juventus'u seri penaltı atışlarında 4-2 mağlup eden Napoli, altıncı kez İtalya Kupası'nın sahibi oldu.

La Liga da geri döndü

İspanya'da La Liga Başkanı Javier Tebas, 12 Mart'ta askıya alınan ligin 11 Haziran'da Sevilla - Real Betis maçıyla kaldığı yerden devam etmesini hedeflediklerini açıklamıştı. Planlanan gerçekleşti ve İspanya'da futbol bu tarihte bu maça başladı. 19 Temmuz'da sona erecek olan La Liga'da 31. hafta itibarıyla lider Real Madrid ve takipçisi Barcelona'nın 68'er puanı bulunuyor. Üçüncü sıradaki Atletico Madrid ise 13 puan geride.

Macaristan'da maçlar seyircili oynanıyor

Liglere ara verilen ülkeler arasında taraftarların tribünlerdeki yerlerini tekrar alabilecekleri ilk ülke Macaristan oldu. 14 Mart'ta askıya alınan ve 23 Mayıs'ta yeniden başlayan Macaristan 1. Futbol Ligi'nde 28 Mayıs'ta alınan kararla birlikte maçların seyircili oynanma ihtimali belirmişti. Bunun üzerine 30 Mayıs'taki DVTK-Mezokovesd maçı da seyircili oynandı. Fakat pandemi nedeniyle alınan önlemler kapsamında seyirciler birbirine en az dört koltuk mesafeyle oturabiliyor. Ayrıca tribünlerde her iki sıradan biri tamamen boş bırakılıyor.

Yeni pozitif vakalar

Futbolun yeniden başlamasıyla pozitif test sonuçları haberleri de gelmeye başladı. Sevindirici olansa şu ana kadar yeni vaka sayısının, futbol dünyasının büyüklüğüne kıyasla düşük kalması. Premier Lig başlamadan önce bu ligle bağlantılı 1.200 kişiye yapılan testte iki pozitif sonuca rastlanmıştı. İngiltere Futbol Ligi yönetimi ise Premier Lig dışında, 2.213'ü Championship takımlarıyla bağlantılı 2.858 kişiye test yapıldığını, bu ligden altı kulüpte sekiz pozitif vakaya rastlandığını açıkladı. Daha alt liglerde ise iki kulüpten üç ismin testi pozitif çıktı. Fransa'da Paris Saint-Germain, karantina sürecinde COVID-19 semptomları gösteren üç oyuncusunun antikor testlerinin pozitif çıktığını, yani bu isimlerin hastalık geçirip iyileş-

tiklerini açıkladı. Avrupa'da durum görece kontrol altındayken salgının yeni merkezi olan Güney Amerika ve özellikle Brezilya'da ne yazık ki durum pek parlak değil. Pandemiyle mücadelede kısıtlamalara gitmek yerine sürü bağışıklığı yönetimine ağırlık veren ve vaka sayısı bakımından dünyada ikinci sıraya yükselen Brezilya'da liglerin kısa süre içinde yeniden başlamasının planlanması büyük tepki çekti. Son olarak Santos'tan dokuz ismin testlerinin pozitif çıktığına dair doğrulanmamış haberler gelirken, Brezilya Futbol Federasyonu Sağlık Kurulu Başkanı Jorge Pagura, salgın eğrisinin aşağıya doğru inmeye başladığını tespit ettiklerinde ligin başlamasına yeşil ışık yakılabileceğini açıkladı.

Sırbistan'da şampiyonluk Kızılyıldız'ın oldu

Avrupa'da yeniden başlayan diğer ligler

Çekya'da 12 Mart'ta ara verilen ligler 25 Mayıs'ta yeniden başladı. Son şampiyon Slavya Prag, ligin yeni formatında da normal sezonu zirvede bitirdi ve play-off aşamasına avantajlı girdi. 28 Mayıs'ta başlayan Danimarka'da Midtjylland play-off aşamasına lider başladı. 30 Mayıs'ta futbola kavuşan Sırbistan'da deplasmanda Rad'ı 5-0 mağlup eden Kızılyıldız, bitime üç hafta kala 31'inci şampiyonluğunu ilân etti. Danimarka'da zirve Dinamo Zagreb'in oldu. Avusturya, Portekiz, Slovenya, Romanya, Norveç ve Rusya'da da ligler yeniden başladı. Fransa'da ise

Ligue 1, 30 Nisan tarihinde sonlandırılmış ve son 10 haftaya bir maçı eksik olmasına rağmen en yakın takipçisi Marsilya'nın 12 puan önünde giren Paris Saint-Germain şampiyon ilân edilmişti. Tüm maçlar oynanmadan tamamlanan diğer iki ligden Belçika'da Club Brugge şampiyon ilân edilmişti. Hollanda'da ise averajla sıralanan Ajax ve AZ Alkmaar arasında bir şampiyon belirlenmemiş fakat lider Ajax'ın UEFA Şampiyonlar Ligi'ne play-off turundan, takipçisi AZ'ninse ikinci ön eleme turunda katılacağı açıklanmıştı.

Federal Almanya'nın son gövde gösterisi

II. Dünya Savaşı bitiminde parçalanan Almanya, 45 yıllık bir aranın ardından 1990 yılının sonlarında yeniden birleşecekti. Federal Almanya Millî Takımı'nın 1990 Dünya Kupası'nda yaşadığı şampiyonluk ise birleşmenin ardından çok daha güçlü bir şekilde futbol âlemindeki etkilerini sürdüreceklerine dair bir mesaj niteliğindedi.

Almanlar II. Dünya Savaşı için fitili ateşlediklerinde hedeflerinde Kıta Avrupası'nda ciddi bir hâkimiyet kurmak yatmaktaydı. Nitekim 1 Eylül 1939'da savaşın başlangıcına da tekabül eden Polonya'nın işgaliyle birlikte sınırlarını genişletmeye başlayan Naziler, kısa süre içinde hem batı hem de doğu yö-

nünde ciddi bir yayılma gerçekleştirecekti. Öyle ki 1941 yılının sonlarına gelindiğinde neredeyse İspanya'dan Rusya'ya kadar olan bir hat boyunca Avrupa'nın üst yarısı Almanya'nın egemenliği altına girmişti. Artık dünyada, Wehrmacht'ın yenilmez bir savaş makinesi olduğu yönünde genel bir kanı oluşmaktaydı. Lâkin

bunun aslında büyük bir yanılgı olduğu, Rusya'yı işgal etme niyetiyle düzenlenen Barbarossa Harekâtı'nın başarısızlığa uğramasıyla ortaya çıkacaktı. Bu başarısızlık sonrasında, 1942'den itibaren Nazilerin kıtadaki hâkimiyet alanı yavaş yavaş daralmaya başlarken 1945 yılının Mayıs ayına gelindiğinde Sovyet tanklarının

Berlin'e girmesiyle birlikte Almanya mağlup oluyor, o yaz düzenlenen Potsdam Konferansı neticesinde de ilk etapta SSCB, ABD, Birleşik Krallık ve Fransa arasında dört işgal bölgesine bölünüyordu. Yaklaşık dört yıl sonrasındaysa ABD, Birleşik Krallık ve Fransa'nın kontrolü altındaki bölgelerin bir araya getirilmesiyle Almanya Federal Cumhuriyeti hayata geçirilirken, SSCB'nin kontrolündeki bölgede de Alman Demokratik Cumhuriyeti kurulacaktı. Almanya, II. Dünya Savaşı öncesinde, henüz futbolda büyük bir güç haline gelmemişti. Hatta komşusu Avusturya'nın 20. yüzyıl başlarında futbolda Almanya'dan çok daha ileri bir seviyede olduğu kabul görmekteydi. İlk olarak 1934 Dünya Kupası'nda boy gösteren Almanya, üçüncülük maçında Avusturya'yı sürpriz bir biçimde mağlup ettiğindeyse hem tarihinin ilk önemli başarısını elde ediyor hem de gelecekte neler yapabileceğine dair ufak bir ipucu veriyordu. 1938'de Almanya'nın Avusturya'yı ilhak etmesinden kısa bir süre sonraysa Almanlar, Avusturyalı oyuncular da kadrolarına katmış olmanın verdiği güvenle 1938 Dünya Kupası'na hayli iddialı bir şekilde gelmişler fakat bu kez ilk turda İsviçre'ye elenerek büyük bir şok yaşamışlardı. Bu da futbol dünyasında bir süper güç haline gelebilmeleri için halen daha mesafe kat etmeleri gerektiğini göstermekteydi.

II. Dünya Savaşı sonrasındaysa Almanlar, yeni federal cumhuriyetin futbol federasyonu henüz FIFA'ya kabul edilmemiş olduğundan 1950 Dünya Kupası'na katılamayacaklardı. 1954 Dünya Kupası'yla birlikteyse Federal Almanya, bu yeni adıyla ilk kez futbolseverlerin karşısına çıkacaktı.

Federal Almanya'da futbol henüz amatör statüdeydi ve tek bir ulusal ligden ziyade, bölgesel ligler çerçevesinde oynanmaktaydı. Öte yandan Avrupa'daysa dört yılı aşkın bir süredir Macaristan fırtınası esiyordu. Macarlar bu süre zarfında yenilgi yüzü görmedikleri gibi, çıktıkları çoğu maçtan farklı skorlarla galip ayrılıyorlardı ki İngiltere'ye karşı elde ettikleri 6-3 ve 7-1'lik galibiyetler bunların en meşhurlarıydı. Hâliyle Federal Almanya'dan Dünya Kupası'nda herhangi bir başarı beklenmiyordu. Zaten o turnuvaya dair tek beklenti, Macarların şampiyonluğuydu. Hatta iki ekip turnuvanın ilk tur gruplarında karşılaştığında Macaristan'ın sahadan 8-3 galip ayrılmasıyla bu görüş iyice kuvvetlenecekti.

Ne var ki turnuva sonunda futbolseverler, Dünya Kupalarında görülmüş en sürpriz neticelerden biriyle karşı karşıya kalacaktı. İlk turda Macaristan'ın ardından grubunu ikinci sırada bitirerek kalifiye olan Almanlar, sonrasında Yugoslavya ve Avusturya'yı saf dışı bırakarak finale gelmiş, finalde tekrar Macarlara rakip olmuş ve bu mücadeleden de karşılaşmanın başlarında 2-0 yenik duruma düşmelerine karşın 3-2'lik galibiyetle ayrılarak şampiyonluğa uzanmışlardı. Elde edilen neticeye Almanlar bile öylesine şaşırmıştı ki final maçı Alman futbol literatürüne "das Wunder von Bern" yani Bern mucizesi olarak geçecekti. Ancak sonuç ne denli mucizevi olursa olsun, tek bir gerçeğe işaret ediyordu, o da artık futbol dünyasının yeni bir süper güce "merhaba" deyişiydi. Federal Almanya, bu büyük zaferin ardından her Dünya Kupası'na katılmayı başaracak ve bu turnuvaların çoğunda da zirveyi zorlayacaktı. 1966'da ikinci kez finaldeydiler ancak bu kez ev sahibi İngilizlere uzatmalarda 4-2 mağlup olarak ikincilikle yetineceklerdi. 1970'te üçüncü olmalarının ardından 1974'te, belki de tarihlerinin en iyi kadrosuyla (Franz Beckenbauer başta olmak üzere Gerd Müller, Sepp Maier, Paul Breitner, Uli Hoeness, Wolfgang Overath gibi yıl-

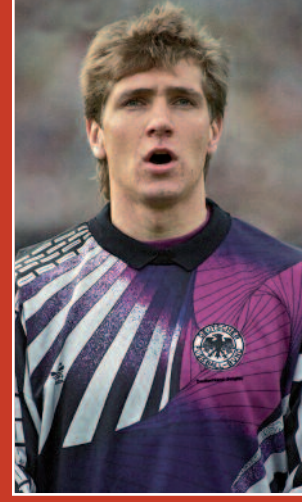
dızlara sahiplerdi) ikinci dünya şampiyonluklarını elde ediyorlardı. Ayrıca bu jenerasyon 1972'de Avrupa şampiyonu olmuş, 1976'daysa üst üste ikinci Avrupa şampiyonluğunu, penaltı atışları neticesinde kaçırmıştı. Söz konusu jenerasyon, 1980'lerle birlikte yavaş yavaş yerini yeni bir kuşağa bırakıyordu. Hatta dünya ve Avrupa şampiyonlukları yaşayan takımın teknik direktörü Helmut Schön de emekli olarak bayrağı yardımcısı Jupp Derwall'e teslim etmişti. Federal Almanya, 1980 Avrupa Şampiyonası'na yeni bir yapılanmayla katılırken bu turnuvada da şampiyonluğa ulaşacaktı. İki yıl sonraki Dünya Kupası'ndaysa Derwall'in öğrencileri finale kadar gidecekler fakat son düzlükte İtalya'ya takılacaklardı.

1984 Avrupa Şampiyonası'nda gruptan çıkılamamasının ardından 1986 Dünya Kupası'nda yine finale çıkan Federal Almanya, bu sefer Maradona'lı Arjantin'e diş geçiremiyor ve yine ikinci oluyordu. Kendi evinde düzenlenen 1988 Avrupa Şampiyonası'ndaysa yarı finalde Hollanda'ya elenmek, Federal Almanya adına büyük şok olmuştu. Öte yandan aynı dönemde dünya ve Almanya adına büyük değişimler kâpıdaydı. II. Dünya Savaşı'nın ardından

gelen Soğuk Savaş dönemi, SSCB'nin Perestroyka ve Glasnost politikalarıyla artık zayıflamaya başlamıştı. Zaten bu hamleler bir bakıma Doğu Bloku'nun da sonunu getirecekti. Hal böyle olunca Federal Almanya ile Demokratik Almanya'nın da birbirlerinden daha fazla ayrı kalmaları mümkün değildi. Nitekim Batı ile Doğu'yu bir nevi birbirlerinden ayıran Berlin Duvarı'nın 1989 sonunda kapılarının açılması, Almanya'nın birleşmesinin an meselesi olduğunu gösteriyordu. Duvarın yıkımına da 13 Haziran 1990'da başlanacak, 3 Ekim 1990'da da Almanya resmen yeniden birleşecekti. Tam da Berlin Duvarı'na kazmaların vurulmaya başladığı anlarda Federal Almanya Millî Takımı'ysa, artık bu isimle katıldığı son turnuva niteliğini kazanan 1990 Dünya Kupası'nda boy göstermekteydi. Önceki iki turnuvayı finalde kaybeden Almanlar bu kez şeytanın bacağı kırarak ve bu en büyük turnuvada üçüncü kez mutlu sona ulaşacaklardı. Üç ay sonraki yenden birleşme öncesinde böylesine tarihi bir başarıya imza atan Federal Almanya Millî Takımı'nın bu zaferinin üzerinden gün itibarıyla artık 30 yıl geçmiş vaziyette. İsterseniz 30 yıl öncesine biraz daha ayrıntılı bir şekilde eğilelim ve hem o şampiyon kadroyu hem de kupaya giden yolda nasıl bir mücadele verildiğini yeniden anımsayalım.

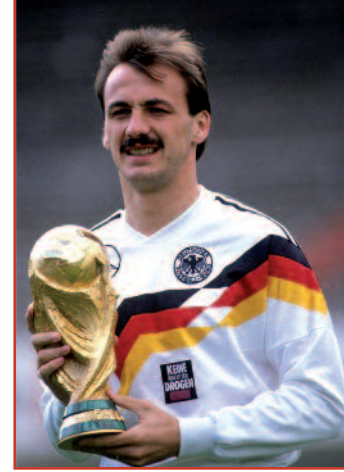
Kaleci: Bodo Illgner

Finalde kaybedilen önceki iki Dünya Kupası'nda kaleyi koruyan Toni Schumacher'in halefi olan Illgner de tıpkı Schumacher gibi Köln forması giyen bir isimdi. 23 yaşında dünya şampiyonu olarak bu kupayı kazanan en genç kaleciler arasına giren Illgner uzun boyuna rağmen etkili refleksleriyle dikkat çekmekteydi. Sonraki yıllarda Real Madrid forması da giyen Illgner, 1990 Dünya Kupası'nda takımının en güven veren isimlerinden biriydi.

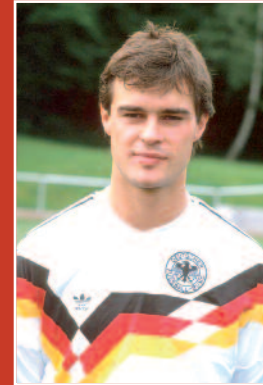
Stoper: Jürgen Köhler

1990'larda dünyanın en iyi savunmacılarından biri olan Köhler, özellikle adam markajındaki ustalığıyla nam salmıştı. İri fizikine rağmen ayakları çok çabuk olduğu için marke ettiği hızlı forvetler karşısında bile nadiren zor duruma düşüyordu. Dünya şampiyonluğunu yaşadığı sırada Bayern forması giymekte olan Köhler, sonraları Juventus ve Dortmund'da da top koşturacaktı. Kendisi futbol dünyasında dünya, Avrupa ve Şampiyonlar Ligi şampiyonluğu bulunan ender isimlerden biri.

Sağ Bek: Thomas Berthold

Franz Beckenbauer'ın 3-5-2 düzeninde turnuvaya stoper olarak başlamıştı. Grup maçlarında Buchwald orta sahada oynarken sağ kanatta da Stefan Reuter görev yapıyordu. Ancak ikinci turdaki Hollanda maçıyla birlikte Beckenbauer, Berthold'u sağ tarafa çekecekti. Reuter kadar hücumda destek vermiyordu belki ama Federal Almanya savunmasının sağ tarafını adeta trafiğe kapatmıştı. O dönem Roma'da oynamakta olan Berthold, daha sonraları Bayern Münih ve Stuttgart formaları da giyerken 36 yaşında ülkemize de şöyle bir uğramış ve futbolu bırakmadan evvel kısa süreli bir Adanaspor macerası da yaşamıştı.

Libero: Klaus Augenthaler

Franz Beckenbauer, günümüzde bile "libero" dendiği zaman akla gelen ilk isim... Bu mevkiin böylesine üstad-ı azamı olmuş bir kişinin takımına seçeceği liberonun kalitesi de pek sorgulanmaz herhalde... Futbolculuğuna Beckenbauer'dan Bayern savunmasının gerisinde bayrağı devralarak başlayan Augenthaler, selefi kadar olağanüstü yetenekli değildi belki ama bir tank gibi ağır olmasına karşın her zaman en doğru yerde pozisyon almasıyla ve topu oyuna çok iyi sokmasıyla bir liberodan istenen başlıca vazifeleri kusursuz yerine getirmekteydi. Üstelik zaman zaman uzaktan çektiği sert şutlarla rakip kaleler için de önemli bir tehdit oluyordu.

Stoper: Guido Buchwald

Gerektiğinde stoper, gerektiğinde de defansif orta saha olarak görev yapabilen Buchwald, şampiyon Federal Almanya kadrosu içinde en uzun boylu oyuncu olmasa da en kalıplı duran isimdi. Görüntüsü bile rakibe korku salmaya yetecek bir savunma canavarıydı. Kariyerinin zirvesine de 1990 Dünya Kupası finalinde, rakibinin en büyük silahı olan Diego Maradona'yı başarılı bir şekilde marke etmesiyle çıktı. Hatta bu başarısı sayesinde o dönem lâkabı "Diego" olmuştu.

Sol Bek: Andreas Brehme

Bir sol bek bir turnuvanın kaderi üzerinde normalde ne denli etkili olabilirse, Brehme 1990 Dünya Kupası'nın gidişatına bunun en az iki katı etkide bulunmuştu. Hollanda ile oynanan kritik maçta harika bir gol atan, İngiltere ile oynanan yarı finalde önce 1-1 biten normal sürede frikikten fileleri havalandıran, ardından seri penaltılarda da topu 0 ağlara gönderen Brehme, finalde de şampiyonluğu getiren golü yine penaltıdan kaydetmeyi başarmıştı. Başarılı oyuncu, ayrıca grup maçlarında iki de asist yapmıştı. Tabii bunları yaparken savunmada da rakiplerine hiç göz açtırmamıştı.

Orta Saha: Lothar Matthaus

F. Almanya orkestrasının şefi Mattha-us'tu. Teknik kapasitesiyle ve göze hitap eden oyun tarzıyla ön plana çıkan bir 10 numara değildi belki ama o tarz 10 numaraların hepsinden daha güçlü, daha tempolu, daha süratli oynayabili-yordu. Üstün Alman teknolojisi ve 10 numara kavramları yan yana geldi-ğinde olabilecek en çarpıcı sonuç, Matt-haus gibi bir futbolcu olurdu herhalde.

Orta sahanın her yerinde rakibine fiziksel üstünlük kurar, mesafe tanımaksızın pas atıp şut çekebilir, oyunun temposunu en üst seviyeye çıkartabilecek enerjiyi 90 dakika boyunca ortaya koyabilirdi. Onun şampiyon takımın kaptanı olduğunu da unutmayalım.

Orta Saha: Thomas Haessler

Genelde fiziksel üstünlüğüyle ön plana çıkan ve tekniği biraz arka planda bırakan Alman Milli Ta-kımı'nda bu açığı sanki tek başına kapatması için seçilmiş bir isimdi Haessler. 1.66'lık boyuyla ve seri oyunuyla ele avuca sığmaz bir gör-üntü veren Haessler, ince pasları, etkili şutları ve duran toplardaki becerisiyle rakip savunmaları en çok tedirgin eden Alman oyuncu-lardan biriydi. Yüksek teknik ka-pasitesine rağmen bitmek bil-meyen bir enerjiye sahip olması da artı hanesine yazılabilecek bir başka özelliği-ydi.

Santrfor: Rudi Völler

Federal Almanya'nın o kadro-sunda ceza sahası içinde nerede durması gerektiğini en iyi bilen oyuncuydu. Hatta çok fazla güzel golü olmaması ama buna rağmen on sekiz içinde topla buluştu mu bir şekilde fileleri havalandırması sayesinde Gerd Müller'i andırdığı bile oluyordu. Turnuvaya da çok iyi başlamış ve ilk iki maçta üç gol atarak gol krallığına da hafiften göz kırpmıştı. Ancak ikinci turdaki Hollanda maçında biraz haksızca gördüğü kırmızı kart hızını kesti. Yarı finalde yeniden takıma döndüyse de başka gol kaydedemedi.

Teknik Direktör: Franz Beckenbauer

Göreve geldiğinde ismi ne denli büyük bir marka olursa olsun tartışılmıştı. Zira kendisinden önceki Federal Al-manya Milli Takım Teknik Direktörleri hep bir usta-çırak ilişkisinden gelmey-ken kendisi bu mevkie biraz tepeden inmişti. İlk iki büyük turnuvasında he-defe ulaşamadığında da eleştiriler art-mıştı. Ancak Kaiser, 3-5-2 sistemini olabilecek en dinamik biçimde uygula-yabilen bir takım yaratarak ülkesine tarihinin üçüncü dünya şampiyonluğunu yaşatmayı başardı, kendisi de bu en büyük kupayı önce futbolcu, sonra teknik adam olarak kucaklayan tarihteki ikinci isim oldu (Kendisinden evvel bunu Mario Zagallo başarmıştı, sonraysa Didier Desc-hamps da bu başarıyı tekrarladı).

Şampiyonun Yolu

İlk Tur

Federal Almanya, turnuvanın ilk turunda Yugoslavya, Kolombiya ve Birleşik Arap Emirlikleri ile D Grubu'na düşmüştü. İlk maçlarına da Milano'da Yugoslavya karşısında çıkıyorlardı. Karşılaşmanın başla-rında dengeli bir mücadele vardı belki ama 28. dakikada yarım yuvarlak civarında topu alan Lothar Matthaus'un yüzünü kaleye dönüp sol ayağıyla yerden çok sert bir şut atması ve topun uzak köşeden ağlarla buluşması neticesinde bu durum değişecekti. Federal Almanya, 1-0 öne geçtikten sonra çok daha etkili bir futbol ortaya koymaya başlarken, Yugoslavya ise bir o kadar bocalayacaktı. 39. dakikada sol kanattan Andreas Brehme'nin ön direğe doğru yaptığı ortaya kale sahası köşesi üzerinde Jürgen Klinsmann'ın uçarak kafayı vurmasıyla da fark ikiye çıkacak ve ilk yarı, Federal Almanya'nın 2-0'lık üstünlüğüyle geride kalacaktı. Yugoslavya, 55'inci dakikada farkı bire indirse de dokuz dakika sonra kaptan Lothar Matthaus bir kez daha sahneye çıkacak ve orta sahada kazandığı topla birlikte hızla Yugoslavya kalesine doğru hare-ketlenmesinin ardından kaleye 25 metre kala yine yerden sert bir şutla fileleri havalandırarak skoru

3-1'e getirecekti. 70'inci dakika-daysa Brehme'nin kaleci İvkoviç'ten seken şutunda Völler arka direk dibinde son dokunuşu yapacak ve maçın skoru da ortaya çıkacaktı. Federal Almanya, ilk maçında grupta kâğıt üzerinde en güçlü rakibi olan Yugoslavya'yı 4-1 mağlup ediyor ve şampiyonluk yolundaki iddiasını da ilk maçtan ortaya koyuyordu. Beckenbauer'ın öğrencileri, Yugos-lavya'ya dört gol attıktan sonra, 15 Haziran'da Birleşik Arap Emirlik-leri ile çıkacağı maç öncesinde bol gollü ve farklı bir galibiyet konu-sunda futbolseverleri büyük bek-

İkinci Tur: Federal Almanya 2-1 Hollanda

İtalya 1990'da 24 Haziran, büyük maçların, büyük rekabetlerin günüydü. Gündüz bölümünde oyna-nan Arjantin-Brezilya maçının ar-dından, aynı günün akşamında da Federal Almanya ile Hollanda, Mila-no'da sahaya çıkacaklardı. Federal Almanya'nın yıldızlarından Lothar Matthaus, Andreas Brehme ve Jürgen Klinsmann'ın Inter, Hollan-da'nın yıldızlarından Ruud Gullit,

Marco van Basten ve Frank Rijka-ard'ın da Milan formlarıyla sezon içinde de bu sahada oynamaları ve Milano derbilerinde karşı karşıya gelmeleri, mücadeleyi bir kat daha ilginç bir hale getirmişti. Federal Almanya ile Hollanda arasındaki rekabette akla gelen ilk maç, kuşkusuz 1974 Dünya Ku-pası'nın final müsabakasıydı. Almanların 2-1 kazandığı o maça

lentiye sokmuştu. Açıkçası bu bek-lentileri pek de karşılıksız kalmaya-caktı. Völler'in iki kez ağları sarstığı maçta birer gol de Klinsmann, Matthaus ve Bein'dan geliyor ve Almanya, sahadan 5-1'lik galibi-yetle ayrılıyordu. Böylece dört gün sonraki Kolombiya maçına grup li-derliğini garantilemiş olarak çıkan Almanlar, tur atlamak için asgari bir puana ihtiyacı olan rakibi karşı-sında kendilerini fazla yormazlar-ken son dakikalarda Littbarski ile öne geçseler de duraklama dakika-larında Kolombiya, Redin'le eşitliği yakalıyor ve mücadele 1-1'lik eşit-likle sona eriyordu.

Hollanda'nın cevabıysa, 14 yıl sonra yine Federal Almanya'da düzenle-nen Avrupa Şampiyonası'nın yarı finalinde gelmiş ve Portakallar, son dakikada Marco van Basten'in attığı golle sahadan 2-1 galip ayrılarak final vizesini almış, dört gün sonra-sında da tarihlerinin ilk Avrupa şampiyonluğuna uzanmışlardı. Karşılaşmaya Hollanda, ilk tur gruplarındaki tatsız görüntüsüne

kıyasla biraz daha canlı başlamış ve ilk dakikalarda Aron Winter ile gole de bir hayli yaklaşmıştı. Ancak karşılaşmanın 22. dakikasına gelindiğinde Dünya Kupalarında görülmuş en manasızca didişmelerden biri yaşanacaktı. Federal Almanya'nın bir atak girişimi sırasında, Hollanda yarı sahasının ortalarında Rijkaard, Völler'i sert bir faulle durdurmuştu. Bunu üzerine de Arjantinli hakem Loustau, Rijkaard'a sarı kartını göstermişti. Hakem kartına gerekli notları işlediği esnadaysa onun görüş alanından çıkan Rijkaard, Völler'e arkadan yaklaşıp tükürmüştü. Völler haliyle önce şaşkına dönüyor, sonrasında da saçını göstererek hakeme olan biteni anlatmaya çalışıyordu. Fakat hakem ya Völler'i anlamadı ya da söylediklerini inandırıcı bulmadı ve bu tepkisinin ardından ona da bir sarı kart gösterdi.

İlk başta konu burada kapanmış gibi gözükse de faulden doğan serbest atışı Brehme'nin ceza sahasına göndermesinin ardından Völler ile Hollanda kalecisi van Breukelen bu topa hamle yapıyor ve topu tutmasına rağmen havadaki Völler'e ayağıyla dokunup sanki Völler'den bir çelme yemiş gibi yere atlayarak tiyatroyu sürdürüyordu. Ardından da Rijkaard yerdeki Völler'in yanına gelip öfkeli bir biçimde Alman

oyuncunun kulağını çekince gerilim iyice tırmanacaktı. Hakem Loustau ise sanki ortada karşılıklı bir didişme varmışçasına çözümünü her iki oyuncuyu da kırmızı kartla oyun alanının dışına göndermekte buluyordu. Kartların ardından Rijkaard'ın Völler'in yanına gelip rakibine bir kez daha tükürmesiyle terbiyesizlik sınırlarını iyice zorlayan bir hareketi. Taraflar sahada 10'ar kişi kaldıktan sonra Federal Almanya Teknik Direktörü Franz Beckenbauer, orta sahada ofansif olarak görevlendirdiği Matthaus ve Littbarski'yi biraz daha merkeze çekerek Rijkaard'ın bu bölgedeki yokluğunu fırsata çevirmeye çalışacak ve bunda da başarılı olacaktı. Orta alanda hâkimiyeti sağlayan Federal Almanya, ilerideyse tek başına kalmasına karşın müthiş bir enerji ve mücadele örneği ortaya koyan Klinsmann sayesinde Hollanda savunmasını yormaktaydı. Hollanda teknik direktörü Leo Beenhakker ise gidişatı tersine çevirebilecek ciddi bir hamle üretememişti.

İlk yarı 0-0'lık skorla geride kalsa

da Federal Almanya'nın pozitif oyunu, ikinci devrede çok geçmeden sonuç verecekti. 51. dakikada sol kanada deplase olan Buchwald'ın yerden ön direğe doğru yaptığı ortaya Klinsmann çok iyi hamle yapıyor ve topu tek vuruşta van Breukelen'in yanından ağlarla buluşturarak takımını 1-0 öne geçiriyordu. Hollanda ise geri düştükten sonra da bir türlü istediği üretkenliği sağlayamayacaktı. En önemli gol silahı olan van Basten ise Köhler'in kendisini gösterme şansını yakalayamıyordu.

85. dakikaya gelindiğindeyse sol kanatta topla buluşan Buchwald topu arkasındaki Brehme'ye aktaracak ve Brehme de on sekizin tam köşesinden uzak direk dibine sağ ayağıyla harika bir plase yaparak Federal Almanya'yı 2-0'lık üstünlüğe taşıyacaktı. Hollanda, bitime iki dakika kala Ronald Koeman'ın penaltı golüyle farkı bire indirse de kalan kısıtlı süre daha fazlası için yetmiyor ve böylece büyük rekabette bir kez daha gülen taraf Almanlar oluyordu.

Çeyrek Final: Federal Almanya 1-0 Çekoslovakya

İki ekip, turnuvarın o ana kadarki en golcü iki ekibiydi. Almanlar 12, Çekoslovaklar ise 10 gol kaydetmişti. Ancak 1 Temmuz'da Milano'da oynanan karşılaşmaya gelindiğindeyse Çekoslovakya'nın önceki maçlarda ortaya koyduğu ofansif futboldan bu kez eser yoktu. Federal Almanya ise hareketsiz geçen ilk çeyrek saatten sonra rakibi önünde baskıyı arttıracaktı. 25. dakikada da sol kanattan ceza alanına giren Klinsmann, Straka ile Chovanec'in arasından sıyrılmak isterken yerde kalıyor ve takımına bir penaltı kazandırıyordu. Atışı kullanan Matthaus da sert bir şutla

Yarı Final: Federal Almanya 1-1 (4-3p) İngiltere

4 Temmuz'da Torino'daki yarı final mücadelesine daha canlı, daha iştahlı başlayan taraf İngiltere'ydi. Federal Almanya ise turnuva başından beri ilk defa kendi yarı sahasına gömülerek oynamak zorunda kalıyordu. Özellikle ilk dakikalarda sağlı sollu köşe atışlarıyla Alman savunmasını bir hayli bunaltan İngilizler, buna karşın bu baskıdan bir sonuç alamamışlardı. İlk yarının ortalarından itibaren Almanlar oyundaki dengeyi de yavaş yavaş kuruyor ve devre arasına da golsüz eşitlikle giriliyordu. İkinci yarıyaysa Federal Almanya biraz daha hareketli başlıyordu. 60. dakikadaysa talih Almanların yüzüne gülecekti. Sağ çaprazdan kazanılan bir frikikte Brehme'nin çektiği şut, hakem düdüğünü çalar çalmaz topa doğru koşan Parker'a çarpıp havalanıyor ve geniş bir yay

çizdikten sonra Shilton'ın üzerinden aşarak filelerle buluşuyordu: 1-0. İngiltere, geri düşmesinin ardından yeniden rakip kaleye yüklenmeye başlarken 80. dakikaya gelindiğinde bu baskı nihayet sonuç verecekti. Parker'ın sağ kanattan ceza alanına gönderdiği uzun topa hareketlenen Lineker, güzel bir kontrolün ardından topu sol ayağıyla yerden uzak köşeye göndererek skoru 1-1'e getiriyordu. Bu, aynı zamanda normal

ağları bularak skoru 1-0'a getirecekti. Golden sonraysa devrenin kalan kısmında tempo bir hayli düşerken taraflar soyunma odalarına da yine bu skorla gidiyordu. İkinci yarının başlarındaysa Federal Almanya peş peşe birkaç köşe atışıyla Çekoslovakya ceza sahasında tehlikeler yaratacak hatta bunlardan birinde Buchwald'ın kafa şutunu Bilek çizgiden çıkartacaktı. Ancak sonrasında tempo yine düşüyordu. Son dakikalarda Moravcik'in atılmasıyla Çekoslovakya oyundan iyice kopunca da müsabaka, Federal Almanya'nın 1-0'lık üstünlüğüyle tamamlanıyordu.

sürenin de neticesi olacak ve maçta yarım saatlik uzatma bölümüne geçilecekti. Tabii burada da netice değişmeyince finalist belirlenmek, seri penaltılara kalıyordu. İlk üçer penaltıda hata yoktu. İngiltere'de Lineker, Beardsley ve Platt, Federal Almanya'da da Brehme, Matthaus ve Riedle topu ağlara göndermişlerdi. Ancak İngiltere'nin dördüncü penaltısında Pearce topu Federal Almanya file bekçisi Illgner'in bacaklarına nişanlayınca Almanlar avantajı yakalıyordu. Thon'un takımı adına dördüncü penaltıyı

gole çevirmesiyle bu avantaj bir nebze daha artarken, İngilizlerin beşinci penaltısını kullanan Waddle'un topu üstten auta göndermesiyle birlikte de düğüm tamamen çözülüyordu. Federal Almanya, Dünya Kupalarında üst üste üçüncü kez finale yükselen ilk takım olmuştu ve finalde de, dört yıl önce kupayı kaybettikleri Arjantin'in karşısına, rövanşı almak için çıkacaklardı.

Final: Federal Almanya 1-0 Arjantin

İtalya 1990, neredeyse en başından itibaren negatif futbolun pozitif futbola baskın geldiği bir turnuvaydı ve bu turnuvanın finali de genel görüntüsünün bir izdüşümü şeklinde olacak ve o ana kadar oynanan Dünya Kupası finalleri içinde de en kötüsü olarak hafızalarda yer edecekti. 4 Temmuz akşamı, Roma Olimpiyat Stadı'nda oynanan maçta Arjantin görünüşe göre yine tek bir oyuncunun sırtına binip gitmeye niyetlenmişti. Ancak o isim bu kez Diego Maradona değil, Sergio Goycochea'ydı. Çeyrek finali ve yarı finali seri penaltı atışları sayesinde geçen Arjantin'de Goycochea bu iki maçta üç penaltı kurtarmıştı ve Canniggia'nın yokluğu ile Maradona'nın formsuzluğu da düşünüldüğünde Arjantin Teknik Direktörü Carlos Bilardo'nun aklına en çok yatan formül de belli ki finali de penaltılara taşımak ve bu noktada da bir kez daha Goycochea'nın çizgi üzerindeki yeteneklerinden istifade etmekte. Zira Arjantin sahaya altı savunma oyuncusuyla çıkarken forvette bir tek Gustavo Dezotti'yi bırakmıştı ve ortaya koydukları yegâne oyun anlayışı da geride kapatabildikleri kadar kapanıp ikili mücadelelerde de aşırı sert davranarak Alman hücumcularını pasifize etmeye çalışmaktı.

Federal Almanya ise Arjantin'in aksine gol bulmak için çaba harcayan taraftı. Özellikle Brehme'nin olduğu sol kanattan ataklar geliştiriyorlardı. Fakat içeri yapılan ortalara ne Klinsmann ne de Völler istedikleri gibi dokunabilmişlerdi. Arjantin'in kapalı ve sert savunması daha fazlasına müsaade etmeyince de karşılaşmanın ilk yarısı golsüz eşitlikle sona eriyordu. İkinci yarının başlarında da Almanlar biraz daha hareketliydi. 65. dakikaya gelindiğindeyse Monzon, Klinsmann'a yaptığı sert hareket neticesinde hakem Codesal tarafın-

dan kırmızı kartla oyun dışına gönderilecekti. Monzon, Dünya Kupalarında final maçlarında oyundan atılan ilk oyuncu olmuş, Arjantin ise tamamen savunmaya odaklandığı bir maçta 10 kişi kalmasıyla birlikte iyice zor duruma düşmüştü. Dakikalar 83'ü gösterdiğindeyse Völler sağ içten ceza sahasına girdikten sonra Sensini kendisinden topu çalmaya çalışıyor ama Sensini'nin topa dokunamamasının hemen ardından Völler yerde kalıyor ve Codesal penaltı noktasını işaret ediyordu. Federal Almanya'nın asli penaltıcısı olan Matthaus, bileğindeki sakatlığı öne sürerek topun başına gitmezken onun yerine görevi Brehme üstleniyordu. Brehme, sağ ayağıyla yerden Goycochea'nın sağına sert bir şut gönderecek ve Arjantinli kaleci doğru köşeyi tahmin etse de top ellerinin ucundan geçerek filelerle buluşacaktı. Böylece Federal Almanya 1-0 öne geçmişti ve bitime de sadece beş dakika kalmıştı. Zaten Arjantin pozitif bir şeyler ortaya koyamayınca o süre de göz açıp kapayıncaya kadar geçecek ve son düdükle birlikte de Federal Almanya, tarihinde üçüncü kez dünya şampiyonluğuna uzanacaktı.

1 Blue3™

8 TIRAŞA KADAR DAYANIR

Gillette

TÜRK MİLLÎ FUTBOL TAKIMI ERKEK BAKIM MARKASI

Atilla Karaoğlu

12 sezonda pişerek geldim

62

Süper Lig'de bu sezon yönettiği maçlarda dikkatleri üzerine çeken 33 yaşındaki hakem, eski bir futbolcu babanın oğlu ve futbol antrenörlüğü mezunu. Aldığı eğitimin, sahadaki hakemliğine büyük katkı sağladığını söylüyor. Hakem olabilmek için yardımcı hakemlik kariyerini bir çırpıda silerek sıfırdan başlamayı göze alacak kadar cesur bir kişiliğe sahip. Bugün ulaştığı noktayı, "12 sezonda tırnaklarımla kazıyarak geldim" sözleriyle tarif ediyor.

Rasim Artagan

2

2 Haziran 1986 Sakarya Akyazı doğumlusunuz. Futboldan önce Akyazı'da nasıl bir çocukluk geçirdiniz? Bize biraz hayatınızın çocukluk kısmını anlatabilir misiniz?

Çocukluk yıllarım çok güzel bir mahallede, komşuluk ilişkilerinin samimi olduğu bahçeli bir evde, dedem ve babaannemin de olduğu geniş bir aile ortamında geçti. En büyük tutkumuz iyi bir mahalle takımı oluşturup diğer mahallelerle birlikte inşaat ustalarından istediğimiz kireçlerle özenle çizgilerini çizerek hazırladığımız futbol sahasında mahalle turnuvaları yapmaktı. Hemen hemen her çocuk gibi benim de mahalle arasında futbol oynamaktan başka bir tutkum yoktu. Hatta o zamanlar aramızda kura çekip eşleşmeler yaptığımızı bile hatırlıyorum. Dedem çiftçilikle uğraşırdı. Okul haricindeki boş vakitlerimde dedemle birlikte tarlada çalışmaya gittiğim zamanlar oluyordu. Dedeme yardım ettiğim zaman bana verdiği harçlıkları biriktirip, ilk işim bakkaldan futbol topu almak olurdu. Küçüklüğümüzde mahalle bakkalımızda satılan plastik topolar vardı. Daha sonra kauçuk topolar çıktı. İlk kauçuk topumu babam aldığında gerçekten sevinçten havalara uçmuştum. Dün gibi hatırlıyorum.

Ailenizi tanıyabilir miyiz? Babanız, anneniz, varsa kardeşleriniz ne işle meşguller?

Babamın kendisine ait taşımacılık şirketi var. Annem ev hanımı. Dört kardeşiz. Ablam metalürji ve malzeme mühendisi. Uluslararası bir firmada müdürlük yapıyor. Kız kardeşim Zon-

63

guldak TÜİK'te memur. Erkek kardeşim ise babamın işlerini sürdürüyor. **Duyduğumuz kadarı ile babanız eski bir kaleci ve amatör kümede uzun yıllar top oynamış. Sporcu bir aileden geliyorsunuz. Babanızın kalecilik günlerini ve bu durumun size etkisini anlatır mısınız?**

Evet, babam eski bir kaleci. Uzun bir dönem amatörde kalecilik yapmış. Ailemin ve babamın futbola ilgisi çok fazla. Eski albümlerde babamın fotoğraflarına baktığım zaman elinde yırtık eldiveni, ayağında yırtık ayakkabısı ile çamur sahada kalecilik yaptığını gördüğümde şu anda ne kadar şanslı olduğumuzu anlıyorum. Babamın kalecilik yapmış olması ve futbola ilgisinden dolayı beni futbola ve spora yönlendirmesi kaçınılmazdı. Babam kalecilik günlerini anlatırken kendilerinin ne kadar zor şartlarda spor yaptıklarını söyleyerek bugünkü şartlarda başarılı olmanın daha kolay olduğunu ve bu şartları değerlendirerek başarılı olabileceğimi bana aşıliyordu. Ayrıca futbolun kendisine iş hayatı ve sosyal hayatında kararlar alırken birçok durumda fayda sağladığını ve özgüven getirdiğini her zaman söylüyordu. Spor konusunda ailemin desteğini her zaman arkamda hissettim ve hissetmeye devam ediyorum. Futbola mahallemizde kurulmuş olan Akyazı Gücü'nde başladım. Daha sonra yine ilçemizin büyük takımı olan AS Akyazıspor'da futbol hayatıma devam ettim. Orada 1 sezon oynadıktan sonra akademi sınavlarına girerek Kocaeli Üniversitesi'ni kazandım. O dönem AS Akyazıspor'daki hocam Nejat Ersin'e, "Hocam Kocaeli Üniversitesi'ni kazandım. Kocaeli'den Sakarya'ya antrenmanlara gidip gelmem çok zor, Kocaeli'de bir takım bulup orada futbola devam edeceğim ya da hakemlik kursu açılıyormuş, futbolu bırakıp hakemliğe başlayacağım" dedim. Kendisi bana "Atilla çok otoriter bir yapın var, fiziğin çok güzel. Futbol oynamaya da devam et ama hakemlik kursunu da mutlaka al" dedi. Bu konuşma sonrası hakemliğe biraz daha yaklaşmıştım.

Ailenizde sizden ve babanızdan başka sporla ilgilenen birileri var mı?

Erkek kardeşim de Sakarya'da amatör olarak futbol oynuyor.

Üniversitedeki eğitimin karşılığını alıyorum

Kocaeli Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi Futbol Antrenörlüğü Bölümü mezunu olduğunuzu biliyorum. İçinizdeki futbol aşkını, eğitimi alarak profesyonel bir düzeye taşıdığınızı görüyoruz. Hem eğitim hayatınızdan hem de birlikte yeşeren bu futbol aşkınızdan söz eder misiniz?

Üniversitede Spor Bilimleri Fakültesi'nde okuma fikri lisedeki beden eğitimi öğretmenimin sayesinde gelişti. Onun derslerdeki yaklaşımı, çalışma prensibi çok hoşuma gitmişti. Bu sebeple "İleride mutlaka beden eğitimi öğretmeni olmalıyım" diye kendime bir hedef koymuştum. Hakemliğe başladığım yıl olan 2004'te Kocaeli Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi Antrenörlük Eğitimi bölümünü kazandım. Tutkuyla bağlı olduğum futbolun hem futbolcu hem de antrenör olarak ne gibi süreçlerden geçtiğinin, hem teorik hem de uygulama anla-

mında neler yapıldığının eğitimini alma fırsatım olmuştu. Spor tarihi, antrenman bilgisi, sporcu beslenmesi, sporcu sakatlıkları, spor psikolojisi gibi dersleri işleyerek sporun ve futbolun kılcal damarlarına kadar nüfuz etme fırsatım olmuştu. Bu eğitimi almış olmamdan dolayı kendimi gerçekten şanslı hissediyor, üniversitedeki eğitimin karşılığını sahada maç yönetirken aldığımı düşünüyorum.

Futbolculuk ya da eğitimi aldığınız futbol antrenörlüğü değil de neden hakemliği seçtiniz? Hakemlik fikri sizde nasıl oluştu?

Futbol oynarken gerçekten futbolculukta yükselmenin ve profesyonel seviyelere çıkmanın ne kadar zor olduğunun farkındaydım. He deflerim vardı ancak hem eğitim hayatı hem de futbolculuğun bir arada yürütülmesi kolay bir iş değildi. Üniversiteyi kazandıktan sonra futbol oynayıp aynı zamanda eğitim hayatıma devam edebilirdim. Bu süreçte mahallemizde çocukluk arkadaşım, aynı zamanda hakem-

liğe beraber başladığım Özcan Kılıçkeser'in babası Ömer Kılıçkeser Hocamızın sayesinde hakemlik kursuna katılmaya karar verdim. Kendisi bana her karşılaştığımızda, "Futbol oynaman çok güzel. Futbol oynamaya devam et ancak futbolu bir gün bırakmak istersen, fiziğin, boyun hakemliğe uygun. Mutlaka hakemliğe başlamalısın" diyordu. Ben de üniversiteye başladığım 2004 yılında kendisinin teşvikiyle aday hakemliğe başvurdum. Kurs mülakatına o zamanlar Sakarya ASKF Yönetim Kurulu üyesi olan babamla beraber gittim. O günü hiç unutmam. Babam o dönem İHK Başkanı, eski Süper Lig hakemi Selçuk Şahin Hocamıza, "Hocam eğer Atilla bu işi yapabilecekse müsabakalarda görev alsın; ancak beceremezse kimsenin hakkına girmenizi istemem. Ona hak etmediği hiçbir şeyi vermeyin. Çalışıp hak etsin. Tırnaklarıyla kazıyarak bir yerlere gelsin" dedi. Bu sözler benim her zaman hayat prensibim oldu. Ve hakemlik sürecim bu şekilde başladı.

66

Tüm paydaşlarla empati kurabiliyorum

Üniversitede aldığınız eğitimin hakemlik hayatınızda size nasıl katkılar sağladığından söz eder misiniz?

Antrenörlük bölümünü okumamın hakemliğime çok büyük katkısı olduğunu düşünüyorum. Çünkü bir antrenörün takımını nasıl hazırladığının, nasıl antrenman yaptırdığının ve nasıl bir emek vererek hazırlık süreci geçirdiğinin bilincindeyim. Gerçekten bir antrenörün işinin ne kadar zor olduğunu farkındayım. Bunu bizzat stajımı yaparken tecrübe etme fırsatım oldu. Bu nedenle antrenörlerimize saygım sonsuz. Bir futbolcunun müsabakaya çıkana kadar geçirdiği hazırlık sürecindeki antrenman yoğunluğunu, fizyolojik ve psikolojik hazırlığın, beslenme şekillerine kadar ne kadar zorlu bir süreç olduğunu üniversitede aldığım eğitimlerde öğrendim. Dolayısıyla futbolcunun

sahaya çıkış sürecinde ne kadar emek verdiğinin bilincindeyim. Aldığım bu eğitimler sahada ve saha kenarında alın teri döken futbolun tüm paydaşlarıyla empati kurmama olanak sağlayarak bana hakemlik adına çok büyük katkılar sunuyor.

Hakemlik kariyerinizin resmi kayıtlara göre 2 Eylül 2007 yılında başladığını görüyorum. TFF 3. Lig'de TKİ Tavşanlı Linyitspor-Ispartaspor maçında ikinci yardımcı hakem olarak görev yapmışsınız. Karşılaşmayı Ispartaspor 81 dakika 3-0 yenik oynamasına rağmen bulduğu gollerle 4-3 kazanmış. Kariyerinizin başlangıcı çok çetin bir maçla olmuş. O maçı hatırlıyor musunuz? İlk kez yeşil sahaya resmi olarak çıktınız ve böyle bir maç oynandı. O günü nasıl hatırlıyorsunuz?

Evet, bu maçı hiç unutamam. Şu anki İl Hakem Kurulu Başkanımız Özgür Aygün müsabakanın hake-miydi. Tribünler tıklım tıklım do-

luydu. Annem, babam, kardeşlerim yani tüm ailem o gün tribündeydi. İlk profesyonel maçında beni yalnız bırakmadılar. Tabii ben ailemin geldiğini maç sonunda öğrenmiştim ve bana olan desteklerini görünce çok mutlu olmuştum. O kadar heyecanlı ve mutluydum ki, müsabakanın ilk 15 dakikasını hatırlamıyorum bile. Karşılaşma inanılmaz tempolu oynandı ve gerçekten 81. dakikaya kadar 3-0 geride olan Ispartaspor mucize bir geri dönüş yapmıştı. Kariyerimin ilk profesyonel maçında bu kadar çetin geçen bir mücadele olması, profesyonel liglerde maç yönetmenin ne kadar zor olacağının sinyalini bana vermişti. Aslında o günden sonra bu maçın hakemi Özgür Aygün Hocam bana sürekli yardımcı hakem olarak değil, hakem olarak ilerlemem konusunda tavsiyelerde bulunuyordu. Buradan kendisine teşekkür ediyorum.

Hedefim düdük çalmaktı

O günden sonra 6 sezon boyunca sizi yardımcı hakem olarak görüyorsunuz. Sonrasında dilekçe veriyorsunuz ve bölgesel amatör hakemliğe iniyorsunuz. 2013 yılından itibaren Bölgesel Amatör Lig ve çeşitli kategorilerde hakem olarak görev yapıyorsunuz. Yeşil sahalarda eşine benzerine çok sık rastlanan bir durum değil bir hakemin bu şekilde geri adım atması... Hatırladığınız kadarıyla bu alandaki en önemli örnek Koray Gencerler. Bu hamleyi neden yaptınız? Sebepleriniz nelerdi?

Evet, o günden itibaren tam 6 sezon 2 ve 3. Lig'de yardımcı hakem olarak görev aldım. Ancak bu süreç boyunca her zaman hedefim düdük çalmak ve sahanın merkezinde olmaktı. Fizikimin de hakem olmaya daha yatkın olduğunu düşünüyordum. Dönemin talimatları gereği klasmana yardımcı hakem olarak yükselebiliyordunuz ve yardımcı

hakemlikten hakemliğe geçmek için talimatlar çok sıkıydı. Hakemliğe geçmek için talimatları sürekli takip ediyordum. Bu süreçte ilimdeki hocalarım da çok destek olup beni motive ediyorlardı. Yardımcı hakemliğin, hakemlikten daha zor olduğunu düşünüyorum. Klasman yardımcı hakemi olarak Silivri'de düzenlenen kamlara gidiyordum. Bu kamlardan birinde farklı bölgelerden gelen hakemler arasında bir turnuva düzenlenecekti. Takımlar kuruldu, kurallar çekildi, sıra bu maçları yönetecek hakemlere geldi. O dönem MHK üyesi olan Galip Bitigen Hocam hakemlerin olduğu salonda, "Evet arkadaşlar bu maçları kimler yönetmek ister?" diye sordu. Tüm MHK oradaydı ve ilk elini kaldıran ben oldum. Galip Bitigen Hocam, "Yardımcı hakem olarak tüm MHK üyelerinin önünde maç yönetme cesaretini göstermene gerçekten şaşırdım Atilla... Tamam o zaman, ilk maçı sen yönet" dedi. Gerçekten MHK'nın önünde; hele ki hakemlerin maçını yönetmek kolay bir iş değildi. O zamandan beri hakemlik istediğimi her platformda dile getiriyordum. Maçtan sonra Galip Bitigen Hocam beni tebrik edip yanaklarımdan öpmüştü; o günü hiç unutamam. Yardımcı hakemlikten hakemliğe geçebilmemin tek şartı talimat gereği Bölgesel Amatör Lig'e inmekti. Hedeflerime ulaşabilmek için geriye doğru büyük bir adım atmam gerekiyordu. Ben de bu riski göze aldım ve 6. sezonumun sonunda dilekçemi yazdım. Dönemin

MHK üyesi Zihni Aksoy Hocam mülakatta, "Neden hakemliğe dönmek istiyorsun Atilla? 6 sezon profesyonel liglerde görev almışsın, Süper Lig yardımcı hakemliğine kadar yükselebilirsin. Bu büyük bir risk biliyorsun değil mi?" demişti. Ben de "Bu riski alıyorum hocam. Siz yeter ki beni Bölgesel Amatör Lig'e indirin, ben burada başarılı olup üst liglerde görev alabileceğime inanıyorum" diye cevap vermiştim. Kendisi de sağ olsun beni Bölgesel Amatör Lig'e indirdi ve daha sonrasında 3. Lig'de müsabakamı gelip izledi. **Bölgesel Amatör Lig'e inmenin size fayda sağladığını görüyorsunuz. Bir sezon sonra 3. Lig'de hakem olarak görev yapıyorsunuz. İki sezon boyunca 3. Lig'de sürekli maç aldığınızı görüyorsunuz. O dönemleri ve geri adım attıktan sonra bu yükselişinizi nasıl anlatırsınız?**

Bölgesel Amatör Lig'e indikten sonra 17 müsabakada hakemlik yaptım ve bu müsabakalar gerçekten ligin zorlu müsabakalarıydı. Bölgesel Amatör Lig, amatör ligler ve profesyonel ligler arasında bir köprü oluşturduğu için gerçekten çok zorlu ve sert geçen bir lig. Bir sezon bulunmama rağmen bana saha içi otoritesi konusunda çok şey kattı. Daha sonra MHK üyesi Saadettin Güler Hocam mülakatımı tamamladı ve 3. Lig'e terfi ettim. 3. Lig'de bir sezon görev yaptıktan sonra ikinci sezonumda Fahir Ersoy Hocam bana mentör olarak atandı. 3. Lig'de dolu dolu iki sezon geçirdim. Attığım bu geri

67

adımla hayallerime daha çok yaklaşmışım.

Kupa maçı dönüm noktası oldu

26 Ocak 2016 tarihi geliyor ve Süper Lig ekibi Konyaspor'un evinde Etmesgut Şekerspor ile oynayıp 2-1 kazandığı Ziraat Türkiye Kupası maçını yönetiyorsunuz. Bu maç ekranlardan canlı yayınlanıyor ve Atilla Karaoğlu adı ilk kez bu kadar geniş çevrelerce duyuluyor. O maçtan sonra da 2. Lig'de görev almaya başlıyorsunuz. O günleri nasıl hatırlarsınız?

Bu müsabaka benim o zamana kadar yönettiğim en önemli müsabakaydı. Henüz 2. Lig'de maç yönetmemişken bana Ziraat Türkiye Kupası'nda canlı yayınlanacak bir müsabakayı yönetme fırsatı verilmişti. Üstelik dönemin MHK Başkan Vekili Bünyamin Gezer Hocam müsabakaya gelerek beni izlemişti. Gerçekten çok soğuk bir Konya günüydü. İlk canlı yayınlanan müsabakam olması sebebiyle çok heyecanlıyım. Müsabakayı alının akıyla tamamladıktan sonra Merkez Hakem Kurulumuzdan olumlu geri dönüş aldım. Bu maç benim kariyerim için dönüm noktasıydı ve daha sonra

2. Lig'de görev almaya başlamıştım. **Sonraki iki sezon sizin için çok iyi geçiyor. Ziraat Türkiye Kupası, 2. Lig, 3. Lig derken çok sayıda maç alıyorsunuz. Performansınız sizi 19 Ağustos 2018 tarihinde Adana Demirspor-Yukatel Denizlispor arasında oynanan Spor Toto 1. Lig seviyesine taşıyor. O maçta hakemlik yapıyorsunuz. Bu süreci nasıl yorumluyorsunuz?**

O dönemde ulusal hakem kadrosu vardı. Daha sonraki dönemde hakemler klasman sistemi C-B-A ve Süper Lig Hakemliği'ne ayrılmıştı ve o ayırmada kendime B klasman hakem listesinde yer buldum. Artık 2. Lig hakemiydim. B klasman hakemi olarak ilk sezonumda 16 müsabakada görev aldım. Bu sezon

benim için bu lige alışma sezonu olarak geçmişti diyebilirim. İkinci sezonumda ise 23 müsabaka yonterek B klasman hakem kadrosunda en fazla müsabakada görev alan hakem olarak sezonu tamamladım. Bu başarıım beni A klasman hakemliğine taşıdı. 1. Lig'de yönettiğim ilk müsabakamı hiçbir zaman unutamam. Artık müsabakalarım canlı yayınlanmaya başlamıştı. Adana'da çok sıcak bir yaz akşamıydı, TFF 1. Lig'e güzel bir başlangıç yapmıştım. Bu müsabakadan sonra lige iyi adapte oldum ve zorluk derecesi yüksek maçlarda görev almaya başladım. Burada önemli bir ayrıntı ise o sezonun başlarında yönetmiş olduğum Osmanlıspor - Afjet Afyonspor müsabakasını UEFA eğitimcisi Jorn West Larsen'in izlemeye gelmesiydi. Müsabakada iki tane çok kritik penaltı kararım vardı. Maç sonu yapmış olduğumuz görüntülü analizde sahada çok olumlu şeyler gördüğünü bana söyledi. Daha sonra ilk sezonda hem şampiyonluk hem düşme potasını ilgilendiren kritik maçlara çıktım.

"Her şeyden önemlisi cesur olman!"

26 Ağustos 2019 tarihi gelip çatıyor ve kariyerinizde çok büyük bir adım atıyorsunuz. Gaziantep FK - Gençlerbirliği maçını yönetiyorsunuz. Maçı Gaziantep 4-1 kazanıyor. İki kırmızı kart, bir penaltı var maçta... Bir hakem için çok işin olduğu bir müsabaka... O günü nasıl anlatırsınız?

TFF 1. Lig'de çok iyi bir sezon geçirerek, ilk sezonum olmasına rağmen A Klasman Hakemleri arasında en fazla müsabakaya çıkan hakem olarak bir sonraki sezonda Üst Klasman Hakem kadrosunda kendime yer buldum. Cemil Usta Sezonu'nun 2. haftasında hedeflediğim ve hayal ettiğim lig olan Süper Lig'de ilk maçımı almıştım. Buradan bana Süper Lig'de maç yönetme

şansı veren Merkez Hakem Kurulu Başkanımız Sayın Zekeriya Alp ve tüm kurul üyesi hocalarıma sonsuz teşekkür ederim. Bu müsabakada birçok kritik karar vermek zorunda kaldım. Aslında bu kritik pozisyonların olması bazen hakem için şanstır. Ben de bu şansı iyi değerlendirildiğimi düşünüyorum. Aynı zamanda VAR ile birlikte yönettiğim ilk müsabakaydı. Müsabakada iki kırmızı kart çıkarmış, bir penaltı vermiştim. Kararların doğruluğu, yanlışlığı bir yana, gözlemcim Orhan Erdemir Hocamın söylediği cümleyi hiç unutmuyorum. "Benim için her şeyden önemlisi cesur olman" demişti. Aynı zamanda, gerçekten ilk maçımda çok heyecanlı olduğumu itiraf etmeliyim.

O tarihten sonra sizi artık Süper Lig'de daha sık görür olduk. Türkiye'deki liglerde pişmiş bir hakem olarak Süper Lig'in farkları neler? Evet, ilk maçımdan sonra Süper Lig'de hem video yardımcı hakem olarak hem de sahada daha sık görev almaya başladım. Yönettiğim maçlardan sonra geri dönüşler çok olumluydu. Aynı zamanda Süper Lig'de görev alırken TFF 1. Lig'de yönettiğim Altay-Karagümrük müsabakasını MHK Danışmanı ve eğitimcimiz Jaap Uilenberg izlemeye geldi ve kendisiyle analiz yapma fırsatım oldu. Kendisi de benimle ilgili görüşlerinin olumlu olduğunu söyledi. O günden sonra Süper Lig'de daha da sık görev almaya başladım. Yani hem Larsen hem de

Uilenberg'in izlediği bir hakem olarak emin adımlarla yoluma devam ediyordum. Bölgesel Amatör Lig dâhil, 1, 2 ve 3. Lig'de 12 sezon görev alarak pişe pişe yoğurularak, birçok hakem hocama yardımcı hakemlik, dördüncü hakemlik yaparak, tırnaklarımla kazıyarak buralara geldim. Şunu söylemeliyim ki Süper Lig'de müsabakalar çok tempolu oynanıyor ve gerçekten kaliteli bir ligimiz var. Umarım ileride Avrupa'nın sayılı ligleri arasında yerimizi daha da sağlamlaştırırız.

Maç izlemek ve analiz çok önemli

Kariyer basamaklarını lig lig, adım adım çıkmış ve daha önünde kocaman bir yol olan bir hakem olarak, bugün geriye dönüp baktığınızda hakemlikte ne gibi yanlışlarda bulundunuz ve düzeltmek için neler yaptınız?

Yardımcı hakemlik yaptığım yıllarda fiziksel olarak hakem kadar efor sarf etmediğimden fizik olarak orta hakeme göre yetersizdim. Hakemken fizik olarak daha hazır olmanız gerekiyor çünkü saha içinde sürekli koşu halindesiniz... Etkili sprintler atmalısınız, yüksek nabızda karar vermek zorundasınız, çabuk olmalısınız. Geriye baktığımda hakemlik açısından biraz daha erken fiziksel antrenmanlarımı yoğunlaştırmam gerektiğini düşünüyorum. Fakat çok fazla çalışarak aradaki bu açığı fazlasıyla kapattığım kanaatindeyim. Aynı zamanda önceden daha az maç izleyip, daha az analiz yapıyordum. Daha sonra şunu anladım ki ne kadar çok maç izleyip analiz yaparsanız, o kadar başarılı bir hakem oluyorsunuz. Bundan önceki senelerde alt liglerde müsabaka yönetirken gerçekten müsabaka izleme, hakem analizi yapmayı geri planda bırakıyordum. İlerleyen zamanda bu analizlere çok daha fazla önem vermek gerektiğini anladım. Ayrıca sadece hakem analizi değil, oyuncu ve

takım analizi yapmak da çok önemli. Buradan alt liglerdeki hakemlere naçizane tavsiyem, bol bol müsabaka izleyip, analiz çalışmaları yapmaları ve mutlaka ekstra antrenmanlarla kendilerini her zaman hazır tutmaları. Çünkü ne zaman, nerede izlenip keşfedileceğinizi bilemezsiniz.

VAR, 36 kameralı muhteşem bir organizasyonla 2018 Dünya Kupası'nda dünyaya tanıtıldı ancak bugün neredeyse uygulanan her ülkede çok tartışılıyor. Siz de VAR sisteminde görev alıyorsunuz. Bu sistem hakkındaki görüşleriniz nedir? Bütün dünya geneline baktığınız zaman siz ne görüyorsunuz?

VAR uygulanan müsabakalarda bu sezon ilk defa görev almaya başladım. Bir önceki sezonda TFF 1. Lig kadrosundayken yaklaşık 40 günlük bir süreçte Antalya'da video yardımcı hakemliği sertifikası için yoğun bir çalışmaya tâbi tutulduk. VAR Koordinatörümüz Barış Şimşek bize en ince ayrıntısına kadar hem teorik hem uygulamalı olarak video yardımcı hakemlikle ilgili tüm detayları anlattı. Barış Şimşek Hocam bence dünyanın sayılı VAR eğitimcilerinden birisidir. Bu konuda gerçekten bizi çok iyi yetiştirdi. Biz de aldığımız eğitimlerle Türkiye'de VAR sisteminin başarısı için var gücümüzle çalışıyoruz. Kendi açımdan konuşmam gerekirse futbol için çok önemli ve güzel bir sistem olduğunu düşünüyorum. Açık, bariz ve skandal hataları önleyen bir sistem. Tabii bu konunun detayları toplumda çok fazla bilinmediği için VAR'ın karıştığı ve karışmadığı pozisyonlar hakkında tartışmalar dünyanın birçok liginde oluyor. Ülkemizde de tartışılması normal ancak şu anda gayet güzel uygulandığını ve sistemin neredeyse tamamen oturduğunu düşünüyorum. Dünya geneline baktığımda Türkiye'nin gerçekten bu sistemi en iyi uygulayan ülkelerden biri olduğunu söyleyebilirim. Aynı zamanda burada açıkça söyle-

mek gerekir ki, federasyonumuz büyük yatırımlar yaparak Avru- pa'nın en iyi VAR merkezini oluş- turdu. UEFA eğitimleri bile ülkemize veriliyor. Bu konuda bir hakem olarak kendimi çok şanslı hissediyorum. İnşallah bu sistemin ülke- mizde başarılı bir şekilde uygulanmaya devam edeceğine inanıyorum.

Bütün liglerde röportaj yaptığımız bugüne kadar 264 maçta görev almış çok genç bir hakemsiniz. Önünüzde çok uzun bir yol var. Kendinize nasıl bir kariyer planı yaptınız ve en büyük hayaliniz nedir?

Hemen hemen tüm liglerde ikişer, üçer yıl kalarak Bölgesel Amatör Lig dâhil görev yapan ve hâlâ daha ilimde amatör müsabakalara çıkan bir hakemim. Henüz 33 yaşımdayım. Gerçekten önümde uzun ve hedef- lerle dolu bir yol var. Bu yoldaki kariyer planlamam hakemliğe başladığım ilk günden itibaren Süper Lig'de zorluk derecesi yüksek müsabakaları başarılı bir şekilde yönetmek ve burada göstereceğim başarılarla değerli hocalarımla açtığı yolda, uluslar- arası arenada göğsümde FIFA kokartı taşıyarak ülkemi, federas- yonumu ve Türk hakemliğini temsil edebilmektir. Bunun için var gü- cümle çalışıyorum.

İyi hakem gelişime açık olmalı

İyi bir hakem için olmazsa olmazlar nelerdir?

İyi bir hakem olabilmek için geli- şime açık olmak gerektiğini düşü- nüyorum. Klişe, "Her şeyi ben bilirim, her verdiğim karar doğru- dur..." yapısından uzaklaşıp, hata- ları kabul edip, bu hatalardan ders çıkarabilmek ve kendini geliştire- bilmek gerekiyor. Yani hakemliğin olmazsa olmazı gelişime açık ol- maktır. Ayrıca çabuk karar verebil- mek ve bu kararlarda başarı oranını yukarıda tutmak, bunun için de çok maç izleyip analiz yapmak yine ha-

kemliğin olmazsa olmazıdır. Ha- kemlik sadece sahada maç yönet- mekten ibaret değildir. Saha dışında hem mental hem de fiziksel olarak çok çalışkan olup kendinizi sürekli geliştirmek zorundasınız. Ayrıca bir hakemin sahip olması gereken tüm bu özelliklerinin üzerinde, sağduyu en önemlisidir. Her zaman her mü- sabakada adalet ve doğruluk önce gelmelidir. Sağduyu adaleti ve anla- yışı sağlar. Aynı zamanda sağduyu kuralların ruhunu ve amacını doğru anlayan hakeme çok yardımcı olur. Yani sağduyu iyi bir hakemde ol- mazsa olmaz özelliklerden biridir. Bence iyi bir hakemde olması gere- ken başlıca özellikler bunlardır.

Maç tebliğini aldığınız andan itiba- ren son düdüğü çalıp evinizin kapı- sından içeri girinceye kadar geçen süreçte neler yaparsınız?

Öncelikle müsabakaların verildiği gün tüm hakemler olarak gözümüz telefonda olur. Her hakem gibi biz de görev verilmesini bekleriz. Maç tebligatı mesajı geldikten sonra ilk olarak yardımcı hakemleri telefonla arayarak kendilerine görevi tebliğ ederim, hayırlı olmasını dilerim. Daha sonra ekibimle birlikte yolcu-

luk planını yapmaya başlarız. Yol- culuk ve otel planımızı yaptıktan sonra, hakem ekibi olarak iş bö- lümü yapıp, takımların analizine geçeriz. Birinci yardımcı hakemim ev sahibi takımı, ikinci yardımcı hakemim deplasman takımı ve dördüncü hakemim ise son hafta- larda oyun kurallarıyla alakalı yaşanmış kritik pozisyonlarla ilgili çalışmalar yapar. Ben de takımların son üç müsabakalarını federasyo- numuzun bize tahsis etmiş olduğu program üzerinden 90 dakika izle- yip notlar alırım. Müsabaka tebliga- tını aldıktan sonra otel ve yolculuk planlamasını yaparım. Müsabakaya kadar olan üç günüm oyuncu ve takım analizleri ile geçer. Ardından yolculuğumuzu tamamlayıp müsa- bakayı yöneteceğimiz şehre gideriz. Müsabakadan bir gün önce otelde oluruz ve müsabaka sabahı otelde ekibimle birlikte müsabaka hakkında bir toplantı yaparım. Müsabakanın olası senaryolarını değerlendiririm, bununla ilgili ge- rekli memorandumu yapıp, müsa- bakaya tam konsantre bir şekilde çıkarım. Müsabakayı sonlandırdık- tan sonra gözlemci ile kısa bir analiz

yaparız. Daha sonra telefonda mentörümle konuşup, bizden iste- nen kişisel analiz formunu yolculuk esnasında doldururum. Müsaba- kayı tekrar izlemeden, "Müsaba- kada neler yaptım, neler yapma- malıydım" gibi bir taslak hazırlarım. Bu taslağı mentörüme ve hakem gelişim danışmanı Burçin Keskin Hocama gönderirim. Daha sonra müsabakanın tamamını tekrar izleyip mentörümle analiz yaparak, gereken formları doldurup bir son- raki müsabaka için nelere dikkat etmem gerektiğini yine mentö- rümle konuşurum.

Maça çıkarken bir uğurunuz var mı?

Müsabakaya çıkmadan önce an-

nemi, babamı, eşimi ve çocuklarımı mutlaka ararım. Onların sesini duyup o şekilde müsabakaya çıkmak benim uğurum diyebilirim.

Medyayı takip etmiyorum

Size yöneltilen eleştiriler karşı- sında nasıl bir tavır sergiliyorsunuz? Medyayı ve sosyal medyayı takip ediyor musunuz ve kendinizi korumayı öğrendiniz mi?

Sosyal medyayı ve spor programla- rını takip etmiyorum. Eleştiriler mutlaka olacaktır, saygıyla karşıla- mak gerekiyor. Yaptığımız işin doğasında bu var. Bunları takip etmiyorum. Her ne kadar takip et- mesem de göz önünde olan bazı du-

rumlar oluyor. Örneğin gazeteler gibi. İster istemez gördüklerimden de yapıcı ve kendimi geliştirecek eleştiriler olursa ders çıkartmaya çalışıyorum.

Kariyerinizde üst düzeydeki dönüm maçı hangisidir?

Bu sene yönettiğim Kayserispor- Kasımpaşa müsabakası diyebilirim. O müsabakadan sonra mentörlük uygulamasına dâhil edildim. Ayrıca Jaap Uilenberg'in izlediği Altay-Ka- ragümrük maçını da söyleyebilirim.

Cüneyt Çakır'ın dev finalleri yönet- mesinin ardından artık çok iyi bili- yoruz ki bir Türk hakemi her maçta görev yapabilir. Bu durumun sizin üzerindeki etkisi nedir?

Cüneyt Çakır Hocam, Türk hakem- liğini çok ileri noktalara taşıdı. Yıl- lardır birçok üst düzey müsabakayı yönetti ve hâlâ yönetmeye devam ediyor. Türk hakemlerinin her türlü müsabakada görev alabileceğini bizlere gösterdi. Onun yakaladığı başarı gerçekten takdire şayan. Üst düzey bir şekilde hem Türk hakem- liğini hem de ülkemizi temsil ediyor.

Cüneyt Hocamın müsabakalarda ve derslerde bize olan yaklaşımı ve katkısı çok büyük. Görev aldığı uluslararası müsabakalarda ger- çekten Türk hakemlerinin diğer ülke hakemlerinden daha yetenekli olduğunu ve her müsabakada görev alabileceğini tüm dünyaya gösterdi. Biz de onun gösterdiği bu yolda, onun yakaladığı başarıyı yakala- mak ve bayrağı daha ileriye taşıya- bilmek için gerçekten çok çalışmalıyız. İnşallah ben ya da diğer genç arkadaşlarım Cüneyt Hocamızın ve diğer hocalarımızın izinden gidebilir, en azından onların yakaladığı başarıyı yakalayabiliriz. Cüneyt Çakır Hocam seminerlerde ve diğer eğitimlerde bana çok des- tek oluyor. Aynı şekilde Fırat Aydın- nus Hocam, Mete Kalkavan Hocam ve diğer tüm tecrübeli hocalarım da bana çok destek oluyor. Hepsi çok mütevazı insanlar. Bana verdikleri bu destek gelişimime çok katkı sağlıyor.

Yabancı dil ya da diller hakemlik için çok büyük önem arz ediyor. Siz ne durumdasınız?

Yabancı dil konusunda yaklaşık iki senedir özel ders almaktayım. İngilizcem şu anda iyi durumda ancak yine de gelişime katkı sağlaması açısından geçtiğimiz Mayıs ayında İngiltere, Liverpool'da 45 günlük İngilizce dil eğitimi programına gidecektim fakat COVID-19 salgını sebebiyle ileri bir tarihe ertelemek zorunda kaldım. Yabancı dil konusunda kendimi geliştirmeye devam ediyorum.

Stilim tatlı-sert

Her hakemin kendine göre bir futbol tarzı vardır. Kimi hakem sahada çok otoriter, kimisi güleç, kimisi serttir. Sizin nasıl bir tarzınız var? Saha içerisinde futbolcularla çok iyi iletişim kuruyorum. Onlara karşı

yaklaşımım gayet iyi ancak dışarıdan bazen sporculara kaşlarımı çatarak sert baktığım, saha içinde pek gülümsemediğim şeklinde hakem hocalarımdan yorumlar alıyorum. Müsabakalarımı tekrar izledikten sonra sporcuyla normal bir diyalog kurarken dahi bakışlarımın sert olduğunun farkına vardım. Evet, dışarıdan izleyenlere belki sert, otoriter bir hakem yapısı veriyorum, böyle bir izlenim bırakıyorum ancak sporcularla saha içerisinde iyi diyalog kurduğumu düşünüyorum. Yani genel anlamda tatlı sert bir yapım ve stilim var diyebilirim. Aynı zamanda topun oyunda kalma süresine katkı sağlayan, basit müdahalelere düdük çalmayan bir yapım var. Yönettiğim maçların ikili mücadelelerin yüksek olduğu, az kesintiye uğrayan, seyir zevki yüksek müsabakalar olmasını istiyorum. Oyun kuralları çerçevesinde

futbolu daha çok oynatmaya çalışan bir yapım var.

Futbol dünyasında kendinize kimleri, hangi yönleriyle örnek aldınız?

Futbol izleyicisi olduğum yıllarda Ali Aydın Hocamın sahadaki duruşu, fiziği ve stili gerçekten beni bir futbol izleyicisi olarak etkilerdi. Aynı zamanda Serdar Tatlı Hocamın sahadaki sert duruşu bende iz bırakmıştır. Daha sonra tabii ki Cüneyt Hocamın sahadaki soğukkanlılığı, iletişimi bizim için çok güzel bir örnektir. Fırat Hocamın sahadaki iletişimi, beden dili, duruşu ve kararlılığı da bende gerçekten büyük bir etki bırakmıştır.

Üç kız babasıınız. Nasıl bir his? Çocuklarınızın profesyonel spor yapmasını teşvik ediyor musunuz?

7, 5 ve 2 yaşlarında üç kız babasıyım ve kendimi çok şanslı hissediyorum. Hepsi benim en büyük taraftarım. Ben sahadayken onlar televizyon başında beni inanılmaz derecede destekliyor. Annelerinin çektiği videoları sonradan izlediğimde gerçekten çok mutlu oluyorum. Yaptığım işin değerini anlıyorum ve beni işimi yapmama daha çok teşvik ediyor. Üç kızımın da profesyonel olarak spor yapmaları ve spora ilgi göstermeleri için her türlü desteği oluyorum ve olmaya da devam edeceğim.

Bizim unuttuğumuz, sizin eklemek istediğiniz bir şeyler var mı?

Hakemliğe başladığım günden bu zamana kadar bende emeği olan tüm hocalarıma, Merkez Hakem Kurulu üyelerime, bana destek veren, metörlüğümü yapan hocalarıma, arkasında hep desteğini hissettiren babama ve aileme, bana Süper Lig'de maç yönetme şansı veren MHK Başkanımız Sayın Zekeriya Alp ve tüm kurul üyelerine sonsuz teşekkür ediyorum. Aynı zamanda COVID-19 salgınında, başta ülkemizde ve tüm dünyada bu zorlu süreçte görev yapan bütün sağlık çalışanlarına teşekkür ediyorum.

opet yine gönüllere damga vurdu

Türkiye Müşteri Memnuniyeti Endeksi ve Türkiye Müşterinin Sesi araştırmalarına göre
Opet, bu yıl da gönüllerin zirvesinde. Sonsuz teşekkürler Türkiye!

Gücümüz, sevginiz.

* Türkiye Müşteri Memnuniyeti Endeksi'nde üst üste 9 yıl "müşteri memnuniyeti en yüksek akaryakıt markası" seçilen Opet, Türkiye Müşterinin Sesi Araştırması'nda ise tam 3 yıldır "müşteri bağlılık seviyesi en yüksek akaryakıt markası".

Araştırma Künyesi - Genel

TMS - Türkiye Müşterinin Sesi Araştırması, Ipsos tarafından KalDer işbirliğiyle gerçekleştirilmiştir.

Araştırma, Ocak - Aralık 2017 döneminde, 18 yaş üzeri toplam 16.451 kişi ile başarılı görüşmeler üzerinden, telefonla anket yöntemiyle (CATI) yapılmıştır. Her sektör en az 1500 yanıt üzerinden raporlanmıştır. Araştırma kapsamında, il sınırlaması olmadan, Türkiye'de ikamet eden 250.000'i aşkın tüketiciyle temas edilmiştir. Her bir sektördeki marka pazar paylarına uyum gözetilerek, gerekli durumlarda ağırlıklandırma kullanılarak raporlanmıştır.

Gulag'da söndürülen bir yıldız

Sovyet futbolunun yetiştirdiği en yetenekli oyuncu olarak kabul edilen fakat en verimli çağını, işleyip işlemediği meçhul bir suç yüzünden çalışma kamplarında geçiren Eduard Streltsov'un ölümünün üzerinden 30 yıl geçti ama talihsiz yıldızın yaşadıklarının üzerindeki sır perdesi hâlâ kalkmış değil.

Onur Erdem

74 **B**ir futbolcunun büyük talihsizlikler yaşaması neticesinde kariyerinde potansiyelinin çok daha azını başarmakla yetinmesi, futbol dünyasında ne yazık ki sıklıkla karşılaşılan bir durumdur. Bu gibi trajedilerde genellikle ön plana çıkan sebepler ise bazen sakatlıklardır, bazen de şöhreti hazmedememenin getirdiği çalkantılı yaşam biçimi... Hatta bazen her ikisi de... Üstelik bu trajedileri, zaten en iyiler arasına girmiş bazı futbolcular bile yaşamıştır. Hele bir de o isimlerin bu badireleri atlatmadıklarını düşünün, kim bilir futbol tarihinin akışı nasıl değişirdi? Örnek mi? Sakatlıklar deyince tüm zamanların en iyi santrforlarından biri olan Marco van Basten'in 30 yaşına gelmeden futboldan kopmak zorunda kaldığını hatırlamayan yoktur herhalde. Fransa ile 1958 Dünya Kupası'nda 13 gol atarak belki de bir daha hiç kırlamayacak bir rekorun sahibi olan Just Fontaine

de yine sakatlıklar nedeniyle 27'sinden sonra doğru dürüst oynayamamış, 1970'in dünya şampiyonu Brezilya'nın kadife solağı Tostao da gözünden yaşa-

dığı bir sakatlık nedeniyle 26 yaşında futbola veda etmeye mecbur kalmıştı. Üç isim de 30'larının ortasına kadar oynayabilmiş olsa bambaşka yeni başarı hikâyeleri

yazacaklarına şüphe yoktu. Keza çalkantılı yaşam biçimi de- yince de belki ilk akıllara gelen kişi, buna rağmen çoğu kişi tarafından tüm zamanların en iyisi olarak kabul edilen Diego Maradona'dır. Arjantinli eğer sağlığına ve yaşantı- sına dikkat eden biri olabilseydi bugün belki de "Maradona mı, Pele mi, Messi mi?" gibisinden hiçbir sorunun sorulmasına ihtiyaç bile duyulmayacaktı. Gerçi bu şekilde düşünülecekse, Maradona'dan bile beter bir özel hayata sahip Gar- rincha da kendisine iyi bakabilmiş olsaydı belki de o zaman futbol dünyasının en popüler sorusu "Ma- radona mı, Garrincha mı?" olacaktı. Bunların yanı sıra bu denli trajik sayılmasa da başka sebeplerden ötürü de hak ettiği değeri bulama- mış çokça futbolcu vardır. Kimi, et- rafında onun daha da parlamasını sağlayacak futbolcularla birlikte oynayamamıştır, kimi kulüp yöne- ticilerinin birtakım kaprislerinin kurbanı olup daha büyük bir kulübe gitme fırsatını kaçırmıştır, kimi zaten futbol dünyasının en çok gözü önünde yer alan ülkelerden bir hayli uzakta, futbolda geri kalmış bir memlekette doğup büyüdüğü için daha en baştan mücadeleye fazla- sıyla geriden başlamıştır. Daha fazla örneklemeye gerek yok, sayılmaya çalışılsa böyle yüzlerce oyunculuk bir liste bile yapılabilir.

Benzerine rastlanılmayacak bir trajedi

Ancak tüm bu talihsiz yıldızlar içinde öyle bir isim vardır ki, yaşa- dıkları tamamen müstesnadır. Zira dünya çapında şöhrete sahip olma- sının beklendiği bir dönemde onu futboldan koparan ne sakatlıklar ne düzensiz yaşamı ne de futbolda az gelişmiş bir ülkede doğmuş ol- masıdır. Rus futbolunun kayıp yıl- dızı Eduard Streltsov'un hikâyesi, Sovyetlerin çalışma kampları olan Gulaglarda heba olan hayli uzun bir süre üzerine kurulu.

Streltsov, bu süre zarfında iki Dünya Kupası, iki de Avrupa Şampi- yonası kaçırmıştı, hatta Gulaglar- dan döndükten sonra sabıkası nedeniyle 1966 Dünya Kupası kad- rosuna alınmadığı da düşünüldü- ğünde gidemediği büyük turnuva sayısı beşe çıkıyordu. Söz konusu Avrupa Şampiyonalarının ilkinde Sovyetler Birliği şampiyon olurken, ikincisinde de finalde kaybetmişti. Dünya Kupalarında peş peşe iki çeyrek final görmüş, ardından da 1966'da yarı final oynamıştı. O Sov- yet takımında ülkenin en yetenekli hücum oyuncusu oynamış olsaydı bu başarılarından fazlasının yaşan- ması da kuvvetle muhtemeldi ve

öyle bir durumda da futbol tari- hinde hem Streltsov'un hem de Sovyetler Birliği'nin çok daha muteber bir yeri olması da kaçınıl- mazdı. Ancak devletin üst kademe- sinde mevki sahibi olmuş bir kişinin şahsi husumeti ve SSCB devletinin genel paranoyaları bir araya gelince hayat Streltsov için adeta bir kâ- busa dönmüş, az önce saydığımız ihtimaller de varsayım olmaktan öteye gidememişti. Eduard Anatoliyeviç Streltsov, 21 Temmuz 1937'de, Moskova'nın banliyölerinden Perovo'da doğ- muştı. Babası Anatoli, Fraser adın- daki bölgenin en büyük ahşap kesim aletleri fabrikasında maran-

goz, annesi Sofya ise bir kreşte bakıcı olarak çalışmaktaydı. Eduard henüz küçük bir çocukken patlak veren II. Dünya Savaşı, Sovyetler Birliği'nde nüfusun büyük çoğun- luğu üzerinde olduğu gibi, Streltsov ailesi üzerinde de derin yaralar bı- rakacaktı. Ancak buradaki neden- sonuç ilişkisi biraz farklıydı çünkü savaş, Streltsov ailesine doğrudan fiziki bir zarar vermemişti. Fakat savaşın başlamasının ardından askere çağırılan ve ordunun istih- barat servisinde görev alan baba Anatoli, bu dönemde tanıştığı bir kadınla ilişki yaşamaya başlamış, savaşın ardından da ailesini terk edip, yeni sevgilisiyle birlikte Kiev'e yerleşmişti. Eduard bu dönemde babasını son olarak 1943 yılında, bir ara izine çıkıp eve geldiğinde görmüştü. Zaten daha sonra da sadece bir kez, o da dedesinin cenazesinde karşılaşacaklardı. İlkokul çağındaki oğlu Eduard ile baş başa kalan anne Sofya ise zaten astım hastasıydı ve yaşadığı üzün- tülerin de neticesinde bir de kalp krizi geçirmişti. Bunun üzerine dev- letten bir maluliyet maaşı almaya başlasa da oğluna daha iyi şartlarda bakabilmek için kreşteki işini bira- kıp o da Fraser fabrikasında çalış- maya başlayacaktı. Eduard ise yedi yaşında ilkokula başlamıştı. Küçük çocuğun o dönemlerdeki en büyük merakıysa futboldu. Zaten okulda da en iyi olduğu ders beden eğiti- miydi. Onun haricindeyse biraz tarihe ilgili sayılırdı ama geri kalan derslerde parlak bir öğrenci değildi. Yine de orta notlar alarak kayıpsız bir biçimde yedinci sınıfın sonuna kadar okuyacaktı. Sonrasındaysa artık annesine daha fazla yük olmak istemeyecekti. Neticede o da babası ve annesi gibi Fraser fabri- kasında çalışmak için kolları sıva- yacak ve burada metal işçisi olarak iş bulacaktı.

Genç Eduard'ın futbola ilgisiyse gün geçtikçe daha çok artmaktaydı. Her fırsatta arkadaşlarıyla maç yapıyor ve mümkün merteye, gönlünü kap-

tırdığı Spartak Moskova'nın maçla- rını takip etmeye çalışıyordu. Fabri- kada işe başladıktan sonra da iş saatleri dışında fabrikanın futbol takımında oynamaya başlamıştı. 14 yaşında, takımın en genç oyun- cusuydu ama aynı zamanda en ye- teneklisiydi. Gol vuruşları ve pasları kusursuza yakındı. Hatta çoğu fut- bolcunun ayağının önüyle atmakta zorlanacağı pasları o topuğuyla bile rahatlıkla atıyordu ki bu topuk pasları, çok geçmeden kendisinin alâmetifarıkası olacaktı. Öyle ki Rusya'da kendisinden önce tribün- leri ayağa kaldıracak kalitede topuk pası atmayı denemiş ve bunda başarılı olmuş bir oyuncu bulunma- masından ötürü birkaç yıl içeri- sinde Rus futbol literatüründe topuk pasları "Streltsov pası" ola- rak anılmaya başlayacaktı bile. Streltsov ayrıca sahanın her tarafını radarla taramışçasına görebilen bir oyun görüşüne de sahipti ve tüm bunların ötesinde onu asıl özel kılan, sahadaki geri kalan kimsenin düşünemediğini, çok hızlı bir şe- kilde düşünüp uygulayabilmesiydi. Bu sayede de hücumda gerektiği zaman atağı organize eden, gerek-

tiğinde de o atağa son noktayı koyan komple bir oyuncu karakteri ortaya çıkıyordu.

Fabrika takımında oynarken keşfedildi

1953 yılında, Fraser fabrika takımı- nın, Torpedo Moskova genç takımı ile yapacağı bir maçsa, Streltsov'un belki de hayatının fırsatı niteliğin- deydi. Karşılaşmayı izleyenler arasında, Torpedo'nun A takım antrenörlerinden Vasili Provornov da vardı ve kendisi, müsabaka boyunca gözlerini Streltsov'un üye- rinden alamamıştı. Maçın hemen ardından da Provornov, sıra dışı bir yetenek keşfettiğini, Torpedo'nun teknik direktörü Viktor Maslov'a iletecekti. Maslov, futbolculara özel beslenme programları uygulayan, maçların analizleri için istatistiki verilerden yararlanan, yakın gele- cekte de "4-4-2'nin mucidi" olarak anılacak olan, kısacası zamanının fazlasıyla ilerisinde bir teknik adamdı. Provornov'un tavsiyesi üzerine o da Streltsov'u ayrıntılı bir biçimde izleyip inceliyor ve sonra- sında da Moskova'nın diğer büyük

kulüpleri böyle bir yıldız adayının farkına varmadan onu kadrolarına katmaları gerektiğine kanaat getiriyordu. Streltsov, küçüklüğünden itibaren Spartak Moskova'yı tutmaktaydı belki ama bir fabrika takımında öylesine futbol oynamaktayken bir anda kendisini Sovyetler Birliği'nin en üst liginde mücadele etmekte olan bir başka Moskova takımında bulacak olmak da onun için hayal etmesi güç bir hadiseydi. Dolayısıyla Torpedo kulübü kendisine transfer teklifinde bulunduğunda fazla düşünmeden bu teklifi kabul edecekti. Kaderin cilvesi, Streltsov Torpedo'ya gelip ilk yaz kampını tamamladıktan sonra, onu kulübe getiren Maslov görevinden ayrılacak ve yerine Nikolay Morozov gelecekti. Maslov ile Streltsov'un yollarıysa, başarılı teknik adamın dört yıl sonra Torpedo'ya yeniden dönmesiyle bir kez daha kesişecekti. Alelade bir takımdan gelmesine ve

henüz çocuk yaşta olmasına karşın Streltsov, Torpedo Moskova antrenmanlarında da çok geçmeden kendisini gösterecek ve yeni hocası Morozov'un da gözüne girecekti. 1954 baharında başlayan yeni sezonda da genç oyuncu, takımının ligde oynadığı 24 maçın 22'sinde sahaya çıkarak dört gol kaydedecekti. Bu gollerin ilkinin attığı 17 Nisan tarihinde de 16 yıl, sekiz ay ve 27 günlüktü ve böylece Sovyet Ligi tarihinin en genç golcüsü de olmuştu. Henüz bir yıl öncesinde mesai çıkışında fabrikadaki arkadaşlarıyla eğlence amacıyla top oynamakta olan bir delikanlı, bir yıl sonra koca ülkenin en çok dikkat çeken genç oyuncularından birine dönüşmek üzereydi.

Çocuk yaşta gol kralı

Streltsov'un yıldızının asıl parlacağı sezonsa 1955 sezonu olacaktı. Ligde yine 22 maçta oynayan genç oyuncu bu kez rakip fileleri 15 kez havalandırıyor ve sezonu da gol kralı olarak tamamlıyordu. Bu sayede kendisi Haziran ayında millî takıma da ilk kez çağrılacaktı. 26 Haziran 1955'te Stockholm'de İsveç'le oynanan maçta ilk kez millî formayı sırtına geçiren Streltsov, futbolda eşine ender rastlanır bir başlangıç performansına imzasını atıyordu. İlk düdüğün üzerinden daha üç dakika geçmemişti ki Streltsov topu filelere gönderiyor ve millî takım kariyerine golle giriş yapıyordu. Sadece bu kadarla bile kalsa, 17 yıl, 11 ay ve beş günlük bir oyuncu için zaten muhteşem bir hikâye yazılmış olacaktı. Ancak olacaklar, hayal gücü sınırlarını çok daha zorlayacak cinstendi. Streltsov, 14. dakikaya gelindiğinde kendisinin ve takımının ikinci golünü de kaydedecekti. SSCB daha sonra 33. dakikada Boris Tatuşin ile bir gol daha bulurken, ilk yarının bitimine iki dakika kala Streltsov bir kez daha sahneye çıkacak ve hat-trick yaparak skoru 4-0'a getirecekti. İlk

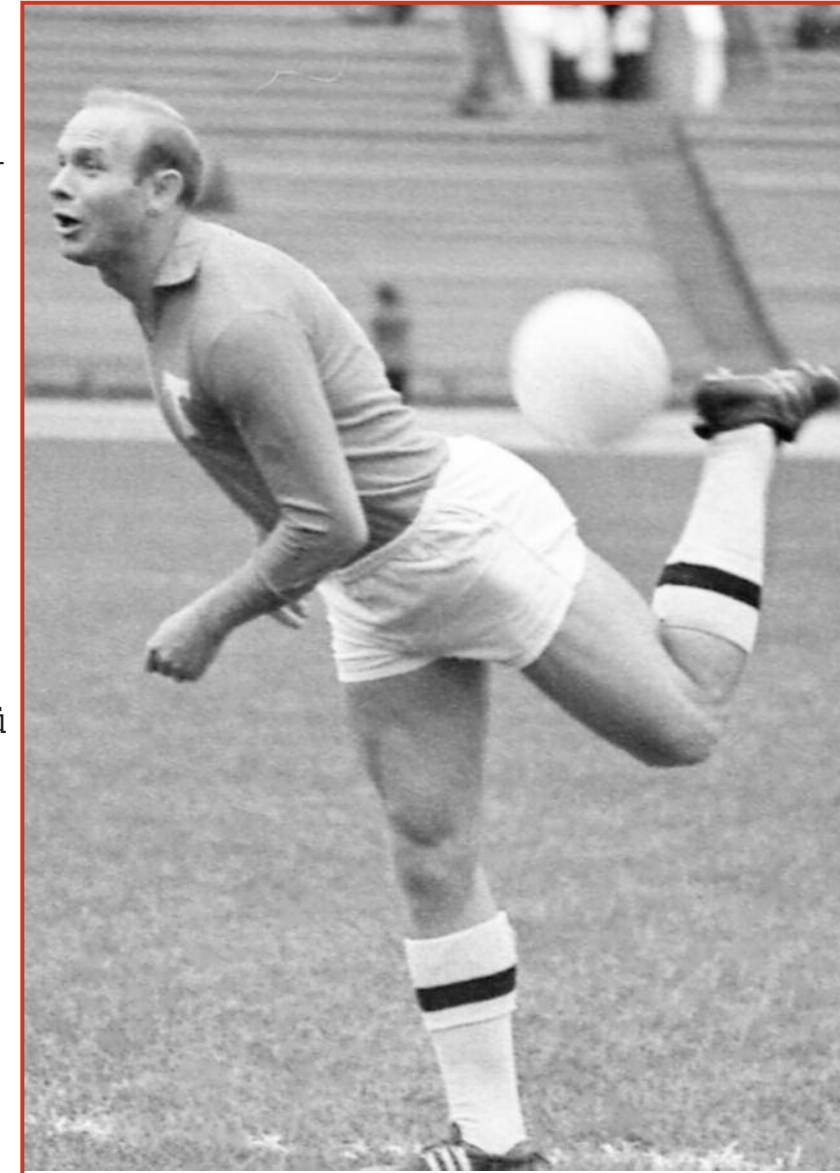
yarının bu skorla geride kalmasının ardındansa SSCB ikinci yarıda da Sergey Salnikov ve Valentin İvanov ile birer gol daha buluyor ve maçtan 6-0'lık galibiyetle ayrılıyordu. Karşılaşmanın ardından da tabii ki tek konuşulan isim Streltsov'du. Henüz 18 yaşını bile doldurmamış gencecik bir oyuncunun ilk millî maçında üç gol birden atması, eşine benzerine kolay kolay rastlanabilecek bir başarı değildi ve böyle bir başarıyı gerçekleştirmiş olması nedeniyle de kendisi bir anda ülkede adından en çok söz ettiren futbolcu haline gelmişti. Streltsov, ikinci millî maçınaysa aynı yıl, 16 Eylül'de Hindistan karşısında çıktı. Evet, rakip hayli zayıftı ama SSCB sahadan 11-1 galip ayrılırken Streltsov da bir kez daha hat-trick yapmış ve millî formayla ikinci maçında altı gole ulaşmıştı. SSCB'nin yılın geri kalanında Macaristan ile 1-1, Fransa ile de 2-2 berabere kaldığı maçlarda da forma giyen Streltsov, bu karşılaşmalaradaysa Fransa filelerine bir gol bırakacaktı.

Madalyasız olimpiyat şampiyonu

1956 yılına gelindiğindeyse genç oyuncunun şöhretinin katlanarak arttığına tanıklık edilecekti. Zira kendisi, 1956 Melbourne Olimpiyatları'na gidecek olan SSCB Olimpik Millî Takımı kadrosuna da alınmıştı ve o kadro, Sovyetlere futboldaki ilk önemli başarısını yaşatacaktı. SSCB, turnuvanın ilk turunda Federal Almanya ile karşı karşıya geliyordu. Sovyet takımı, mücadelenin ilk yarısını Anatoli İsayev'in golüyle 1-0 önde kapadıktan sonra ikinci yarının büyük bölümünde de bu üstünlüğünü korumuştur. 86. dakikaya girildiğindeyse Streltsov topu ağlarla buluşturuyor ve böylece iki farklı üstünlüğü yakalayan SSCB, turu büyük ölçüde garantiliyordu. Almanlar son dakikada bir gol bulmuşlardı ama nafi! 2-1 kazanan SSCB, adını çeyrek finale yazdıran

taraf olmuştu. Çeyrek finalde SSCB'nin basit bir antrenman maçı yapması bekleniyordu. Çünkü karşılarında, futbolda hayli geri kalmış bir ülke olan Endonezya vardı. Ancak maçta SSCB tek kale oynamasına rağmen top bir türlü üç direk arasından geçmiyor ve 0-0'lık beraberlik neticesinde de taraflar iki gün sonra bir tekrar maçına çıkmak zorunda kalıyordu. SSCB bu kez 4-0 kazanacaktı. Streltsov bu maçlarda skor üretmemiş olsa da yarı finalde bunu fazlasıyla telafi edecekti. Sovyetlerin yarı finaldeki rakibi Bulgaristan'dı. Hayli kora kor geçen mücadelenin 90 dakikasında "gol" sesi çıkmamış ve bunun üzerine uzatmalara geçilmişti. Bu bölümdeyse henüz beşinci dakika içinde İvan Kolev'den gelen gol, Bulgarları 1-0 öne geçiriyordu. Uzatmaların ilk devresi de bu şekilde geride kalmıştı. Bu da yetmezmiş gibi Sovyetlerin sağ beki Nikolay Tışçenko'nun köprücük kemiği kırılmış, santrfor Valentin İvanov ise baldırından sakatlanmıştı. O günlerde oyuncu değişikliği hakkı da olmadığı için iki oyuncu sakat sakat maçı tamamlamaya çalışıyordu belki ama Sovyet takımı mücadeleyi fiilen dokuz kişiyle sürdürüyordu. Bulgaristan'ın finale adım adım yaklaşmakta olduğu ikinci uzatma devresindeyse Streltsov ipleri eline alacaktı. Önce 112. dakikada takımının beraberlik golünü kaydeden genç yıldız, dört dakika sonrasında da Boris Tatuşin'e güzel bir asist yapıyor ve böylece SSCB "gitti" denilen maçı çevirerek 2-1'lik galibiyete, dolasıyla da finale uzanmayı başarıyordu. Final öncesindeyse, SSCB Teknik Direktörü Gavril Kaçalin, beklenmedik bir

karar alacaktı. Kaçalin, o ana kadar takımın forvet ikilisini, İvanov ile Streltsov'dan oluşturmuştu ve bu ikili, Torpedo Moskova'da da birlikte oynuyorlardı. Ancak İvanov, Bulgaristan maçında yaşadığı sakatlığın ardından final maçında oynayabilecek durumda değildi. Kaçalin, forvet hattında birbirini çok iyi tanıyan iki oyuncuyu birlikte oynatmayı seven bir teknik adamdı ve bu prensip doğrultusunda da İvanov yokken, Streltsov'u da oynatmayarak ileri ikilide Spartak Moskovalı Anatoli İlyin ve Nikita Simonyan'a görev vermeyi kararlaştırmıştı. Kazanan her zaman haklıdır derler. SSCB'nin final maçında Yugoslavya'yı tek golle devirmesi, o tek golü de İlyin'in atması, o esnada Kaçalin'in bu tercihini haklı kılmıştı. Streltsov açısından işin tatsız bir diğer yanıysa, o günkü kurallar gereği altın madalyanın sadece final

maçında oynayan oyunculara takılmasıydı. Haliyle final yolundaki Federal Almanya ve Bulgaristan maçlarında takımının en iyisi olan fakat teknik direktörünün biraz tuhaf prensibi nedeniyle finalde oynayamayan Streltsov da madalya alamamıştı. Hatta bu durum, o maçta Streltsov'un yerine oynatılan Simonyan'ı bile rahatsız etmiş ve Simonyan, maçtan sonra kendisine takılan madalyayı Streltsov'a vermek istemişti. Gelgelelim Streltsov da jeste aynı güzellikte karşılık verecek ve arkadaşına "Nikita, bu sende kalsın, ben nasılsa başka birçok şampiyonluk kazanacağım" diyerek teşekkür edecekti. Ancak maalesef yanılıyordu ve bunu da bir buçuk sene içinde öğrenecekti.

Dünya Kupası'nda parlaması bekleniyordu

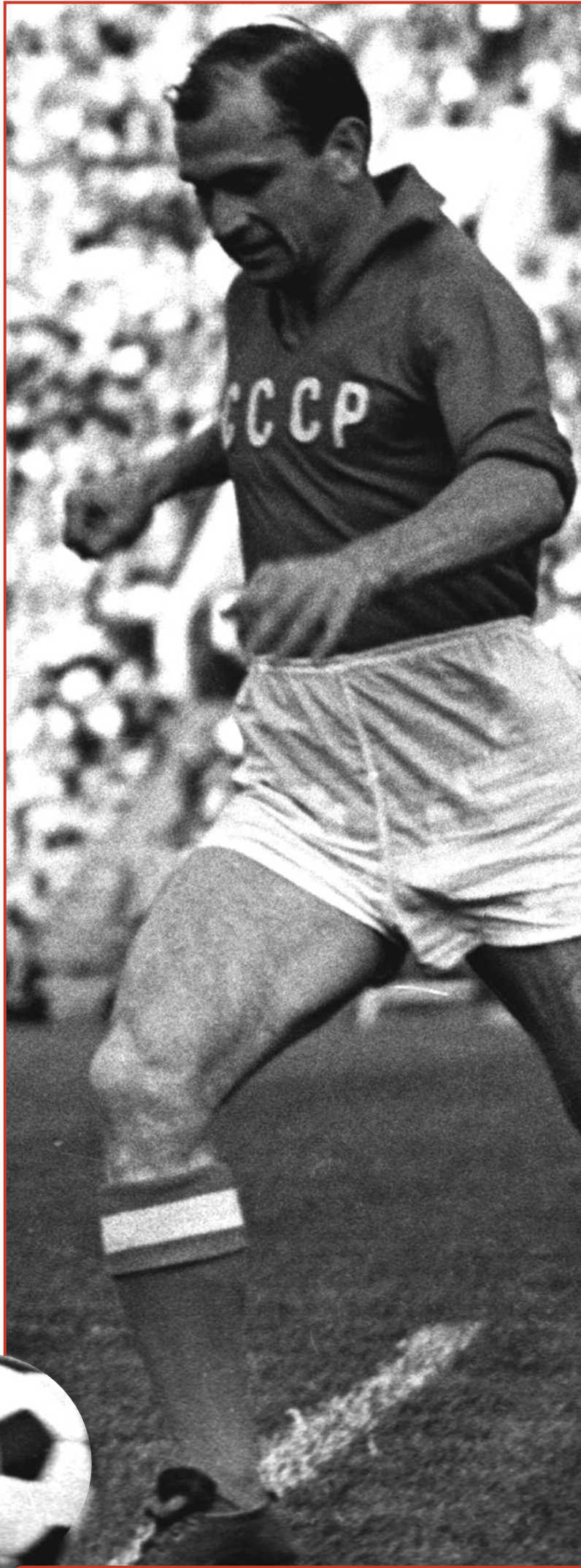
1958 yılında İsveç'te düzenlenecek olan Dünya Kupası'na Sovyetler Birliği tarihinde ilk kez katılacaktı. Turnuva öncesinde de hayli iddialı bir durumdaydılar zira olimpiyatlarda altın madalya kazanan takımlarında çok önemli oyuncular bulunmaktaydı. Streltsov'un haricinde bu oyuncuların en önemlileriyse İgor Netto, Valentin İvanov ve efsane kaleci Lev Yaşin'di. Hatta bu üç oyuncu, SSCB'nin 1960'taki Avrupa Şampiyonluğu'nda da başrolde yer alacaklardı. SSCB'yi 1958 öncesinde şanslı duruma getiren başka faktörler de vardı. 1950'lerin ilk yarısında dünyanın en güçlü takımı olarak kabul edilen Macaristan, 1956'da ülkede yaşanan karşı devrim sonrasında büyük güç kaybetmişti zira Ferenc Puskas, Sanador Kocsis ve Zoltan Czibor gibi yıldızlar bu olay-

lar sonrasında İspanya'ya iltica etmişti. Bir başka şampiyonluk adayı İngiltere ise, Şubat 1958'de Manchester United kafilesinin geçirdiği uçak kazası neticesinde birçok önemli oyuncusunu Azrail'e kurban vermişti. İtalya, İspanya ve Uruguay gibi dönemin önemli futbol güçleri de elemelerde takılmıştı. Hâl böyle olunca SSCB, turnuvanın zirve adayları arasında son şampiyon Federal Almanya ve Brezilya'nın ardından adı en çok anılan üçüncü ekip haline gelmişti. SSCB'nin turnuvadan şampiyonlukla ayrılması halinde takımın hücumdaki en önemli yıldız konumunda olan 21 yaşındaki Streltsov'un da dünya çapında ne denli büyük bir şöhrete kavuşacağını tahmin etmek herhalde zor olmasa gerek. Ancak kader ağlarını örmek-teydi ve futbolseverler çok uzun bir süre Streltsov'un yeteneklerini izlemekten mahrum kalacaklardı.

80 Her şeyi altüst eden suçlama

Dünya Kupası'na bir ay kala Streltsov, turnuva öncesinde katıldığı millî takım kampında izinli olduğu bir gece, takım arkadaşları Mihail Ogonkov ve Boris Tatuşin'le birlikte, hava kuvvetlerinden bir subayın evindeki partiye katılmıştı. Üç arkadaş partide Marina Lebedeva adlı bir genç kızla tanışmışlardı. Görgü tanıklarının 'gayri resmi' ifadelerine göre Lebedeva, Streltsov'u baştan çıkarmış ve ikili geceyi birlikte geçirmişlerdi. Fakat ertesi gün Lebedeva Moskova savcılığına, Streltsov'un kendine tecavüz ettiğini iddia eden bir mektup yazarak şikâyetinde bulunuyordu. Lebedeva ayrıca Streltsov'a yardım ettiklerini öne sürdüğü Ogonkov ve Tatuşin'den de şikâyetçi olmuştu. Üç futbolcu gözaltına alınırlarken Ogonkov ve Tatuşin ertesi gün kampa geri dönmüşlerdi fakat Streltsov'un sorgusu sürüyordu. Sonunda Streltsov, gözaltında suçunu itiraf edecek ve iki gün sonra

da futboldan ömür boyu men cezasına çarptırılacaktı. Yine iki günlük bir sürenin ardındansa Lebedeva bu kez savcılığa Streltsov'dan artık şikâyetçi olmadığını, onu affettiğini söyleyen bir başka mektup gönderiyordu. Fakat daha sonra bu mektuptaki ifadesini de geri çekecekti. Tabii bu karmaşa içinde Streltsov, SSCB Millî Takımı'nın Dünya Kupası kadrosuna alınamıyordu. Ogonkov ve Tatuşin de kadrodan çıkartılmışlardı. Olayın üzerinden iki ay geçtikten sonraysa Streltsov mahkemece kesin olarak suçlu bulundu, 12 yıllık bir cezaya çarptırıldı ve Gulag adı verilen mahkûm çalışma kamplarından birine gönderildi. Tatuşin ve Ogonkov ise sadece üç yıl süresince futboldan men edilmişlerdi. Lâkin bunlar elbette buzdağının su üstündeki yüzüydü. Suyun altına bakıldığında çeşitli komplo teorileriyle karşılaşılmaktaydı. Bunlardan en çok dillendirileni, Streltsov'un, dönemin SSCB Komünist Partisi Merkez Komite Genel Sekreteri Yekaterina Furtseva'nın 16 yaşındaki kızı Svetlana ile arasındaki ilişkiye odaklanmaktaydı. Buna göre Yekaterina Furtseva ile Streltsov, Melbourne Olimpiyatları'nda kazanılan şampiyonluğun şerefine 9 Ocak 1957'de Kremlin Sarayı'nda düzenlenen bir resepsiyonda karşılaştıklarında Furtseva, nedendir bilinmez, kızı Svetlana'yı Streltsov'a çok yakıştırdığını söylemiş ve iki gencin gelecekte yapabilecekleri muhtemel bir evlilikten bahsetmeye çalışmıştı. Gelgelelim Streltsov, olimpiyatlar için Melbourne'a gitmeden evvel, yani 1956 sonbaharında, Alla Demenko adındaki kız arkadaşıyla çoktan nişanlanmıştı. Furtseva'nın sözleri karşısında da davetteki herkesin önünde (ki aralarında birçok üst düzey devlet görevlisi vardı) kendisinin zaten nişanlı olduğunu ve Svetlana ile evlenmek gibi bir

niyeti bulunmadığını söyleyince Furtseva buna çok ama çok bozulmuştu. Bu kadarıyla kalsa iyi! Rivayete göre Streltsov daha sonra arkadaşlarından birine, Svetlana'yı kast ederek "Asla o maymunla evlenmem" demiş ve bu sözler de Yekaterina Furtseva'nın kulağına gitmişti. Üstüne üstlük Streltsov bu davetten kısa bir süre sonra, 25 Şubat 1957'de nişanlısı Alla Demenko ile evlenmiş, yani bir bakıma Svetlana Furtseva ile evlilik ihtimalinin üzerini tamamen çizmişti.

Komploya kurban gitme ihtimali

Yekaterina Furtseva, dönemin SSCB Devlet Başkanı Nikita Hruşçev'in en yakınındaki isimlerden biriydi. Parti sekreterliğinin yanı sıra Politbüro'nun da ilk kadın üyesi olmuştu. Devlet içinde sahip olduğu güçten ötürü bazı çevrelerde kendisinden III. Katerina olarak bahsedildiği bile duyulmaktaydı. Dolayısıyla komplo teorisyenlerine göre Streltsov'un bir anda içine düştüğü karabasanın ardındaki ismin Furtseva olması da kuvvetle muhtemeldi. Uzun lâfın kısası

Furtseva, söylediği küçük düşürücü sözlerin acısını Streltsov'dan çıkarmak için yukarıda bahsedilen olayı tezgâhlamıştı. Tabii Furtseva'nın Streltsov'a karşı duyduğu muhtemel husu- metin yanı sıra genç futbolcu-

nun genel olarak Komünist Parti yönetimi tarafından sakıncalı bir figür olarak görüldüğü yönünde de görüşler bulunmakta... Buna göre SSCB Millî Takımı'nın deplasmanda İsveç ve Fransa ile oynadığı hazırlık maçları sonrasında onun yeteneklerinden etkilenen bazı Batı Avrupa kulüpleri, kendisini transfer etmek istemişlerdi. Tabii o yıllarda bunun tek yolu Streltsov'un ülkesinden kaçıp, gideceği yeni ülkeye iltica etmesiydi. Böyle bir girişimi olmasa da Streltsov'un söz konusu maçların ardından ülkesine dönmekten yakındığı yönündeki birtakım ifadeleri istihbarat kayıtlarına işlenmişti. Genç oyuncunun sadece saha içindeki yeteneğiyle değil, saha dışındaki star imajıyla da bireysel olarak çok fazla ön plana çıkmaya başlaması da Sovyet rejiminin örnek sporcu modeliyle uyuşmaktaydı. Streltsov'un başı belki ilk sebepten, belki ikincisinden, belki de ikisinin de bir araya gelmesinden ötürü mü yanmıştı, yoksa olan biten sadece resmi makamların anlattığı gibi miydi? Maalesef bu olayın gerçek yüzü halen bilinmiyor. Streltsov'un sorgulamasının sonunda kendisine isnat edilen suç itiraf etmesineyse, kendisine bunu yapması halinde Dünya Kupası kadrosuna alınacağı şeklinde söz verilmesinin neden olduğu yönünde iddiaların bulunduğunu da belirtmeden geçmeyelim. Streltsov'un daha sonrasında bu

konu hakkında herhangi bir açıklama yapmamasının nedeniyse yine birtakım iddialara göre, yüksek yerlerden bütün ailesinin öldürülebileceği yönünde tehditler almasıydı. Ortadaki en net gerçekse bu durumun, Streltsov'un yıllarca futboldan ayrı kalmasına neden olmasıydı. Tabii Sovyetler Birliği Millî Takımı da bu olayın neticesinde 1958 Dünya Kupası'na en yetenekli oyuncusundan yoksun gitmiş ve turnuvada ilk tur gruplarından çıkmayı başarsa da çeyrek finalde ev sahibi İsveç'e 2-0 mağlup olmaktan kurtulamamıştı.

Gulaglarda harcanan yıllar

Cezaya çarptırılmasının ardından Streltsov için ilk istikamet, Moskova'nın yaklaşık 950 kilometre kuzeydoğusunda yer alan Kirov şehri yakınlarındaki Vyatlag çalışma kampıydı. Burası, ülkedeki en kötü şöhrete sahip Gulaglardan biriydi ve mahkûmlar, tabiri caizse canları çıkana kadar çalıştırılıyordu. Streltsov'un buradaki asıl talihsizliğiye çalışma şartlarından ziyade diğer mahkûmlar olmuştu. Tartıştığı bir grup mahkûm tarafından öldürüsiye dövuken Streltsov, bunun neticesinde dört ay cezaevi hastanesinde yatmak zorunda kalmıştı. Sonrasında önce Moskova bölgesinde savunma sanayine bağlı bir Gulag'a getirilen Streltsov, burada

madenlerde çalıştırıldı. Ardından da Moskova'nın 200 kilometre güneyindeki Tula bölgesinde bir Gulag'da kütüphaneci olarak görev yaptı. 4 Şubat 1963'teyse kendisinin şartlı tahliyesine karar verildi. Gulagdan çıkıp Moskova'ya döndüğünde Streltsov henüz resmi olarak futbola yasaklı durumdaydı. Eski takımı Torpedo Moskova'nın bağlı bulunduğu ZIL otomobil fabrikasında çalışmaya başlamıştı ve bir yandan da fabrika takımıyla gayri resmi maçlar oynayarak futbola olan hevesini alıyordu. 1964 yılında Komünist Parti Genel Sekreterliği'nin Hruşçev'den Leonid Brejnev'e geçmesinin ardından Streltsov için bir umut kapısı açılıyordu. Yıldız ismin futbola dönmesi talebinde bulunan binlerce vatandaş, aralarında imza toplamış ve bunu bir mektupla Brejnev'e iletmışti. Bulunduğu pozisyona, selefi Hruşçev'e muhalif olarak yükselen Brejnev de bu talebe kayıtsız kalmamış ve Hruşçev döneminde cezalandırılan Streltsov'un futbol yaşağının kaldırılmasını onaylayarak selefiyle bir anlamda son bir kez daha zıtlasmıştı. Tabii Brejnev'in Streltsov'u ivedilikle affetmesi, Streltsov'un Hruşçev'e çok yakın bir isim olan Yekaterina Furtseva tarafından bir komplo kurban gittiği yönündeki komplo teorilerini kuvvetlendiren bir gelişme de olmuştu.

Efsanevi geri dönüş

Streltsov'un affın ardından ortaya koyduğu geri dönüş hikâyesiyse, adeta destanlara konu olacak cinstendi. Talihsiz yıldız, 1965 sezonuyla birlikte yeniden Torpedo Moskova

formasıyla sahalara dönüyordu. 21 yaşında bıraktığı yere, 28'inde geri dönebilmişti. Fakat öyle bir geri dönüşü ki bu, sanki hiç yedi yıllık koskoca bir ara verilmemiş gibiydi. Streltsov, sezon boyunca attığı 12 golle Torpedo'nun en golcü ismi oluyor ve takımının, Dinamo Kiev'in bir puan önünde şampiyonluğa ulaşmasında da başrol oynuyordu. Lâkin bu müthiş başlangıca karşın

Streltsov'un 1966 Dünya Kupası'na götürülmesi de uygun görülmemişti. SSCB'nin bu turnuvada elde edeceği dereceye dünya dördüncülüğü olacaktı. Kendisinin önündeki millî takım engeliyse ancak bu turnuvadan sonra kalktı ve Streltsov, 16 Ekim 1966'da Türkiye'ye 2-0 kaybettikleri maçta yeniden millî formaya kavuştu. Streltsov, 1967 ve 1968 yıllarında ülkesinde peş peşe yılın futbolcusu ödülleri de kazanacaktı. Ayrıca 1968'de takımıyla bir Sovyet Kupası

şampiyonluğu da yaşadı. Bu yıl ligde attığı 21 golse kariyerinde bir sezonda ulaştığı en yüksek sayıydı. Buna rağmen 1968 Avrupa Şampiyonası için millî takım kadrosuna alınmamasıysa kendisinin hâlâ sakıncalı piyade olmaktan kurtulamadığını gösterir nitelikteydi. Streltsov, kariyerindeki ikinci perdenin sonunaysa, 1970 yılında aşıl tendonundan yaşadığı bir sakatlık neticesinde gelecekti. Futbolculuğun ardından kendisi antrenörlük eğitimi alıp Torpedo Moskova'nın altyapısında görev yapacaktı. 1980'lerin sonunda gırtlak kanserine yakalanan Streltsov, 1990 yılında, 53 yaşını geride bıraktığı 21 Temmuz'u 22 Temmuz'a bağlayan gece son nefesini verdi. Gulaglardan dönüşünün ardından yaşadıkları hakkında neredeyse hiç konuşmadığı için, bu dünyadan ayrılırken sırlarını da beraberinde götürmüştü. Ölümünden yedi yıl sonra, 60. yaş gününde, Torpedo Moskova Kulübü, stadyumunun adını "Eduard Streltsov Stadı" olarak değiştirerek eski yıldızını onurlandıracaktı. 2006 yılındaysa IOC, futbol turnuvalarında sadece final maçlarında oynayan oyunculara değil, tüm kadroya madalya verilmesi kararını alıyor ve bunun geriye dönük de işletilmesi üzerine Streltsov'un ailesine de 1956 oyunlarına ait altın madalyası takdim ediliyordu. Streltsov'un bir futbolcu olarak sahip olduğu benzersiz hayat hikâyesinin bir film senaryosuna dönüştürülmesi de kaçınılmazdı ve yönetmenliğini İliya Uçitel'in yaptığı, Streltsov rolünüyse Aleksandr Petrov'un üstlendiği bir filmin çekimleri de yakın zaman içinde tamamlandı. Filmin Aralık 2020'de gösterime girmesi bekleniyor.

ACIBADEM SPORTS FULYA'DA HİZMETİNİZDE

Acıbadem Sports, Fitness Club ve FIFA akreditasyonuna sahip Sporcu Sağlığı Merkezi'ni aynı çatı altında birleştirerek fark yaratıyor. Acıbadem Sports basketboldan futbola, yogadan pilatese, sporu sağlıklı yapmak isteyen herkese yeni bir yaşam tarzı sunuyor. Acıbadem'in sportif yüzü Acıbadem Sports hizmetinizde...

ACIBADEM
SPORTS

FIFA
MEDICAL
CENTRE OF
EXCELLENCE

Bazen değişiklik iyi gelir

Zorunluluktan ya da kendi istekleriyle alıştıkları pozisyondan başka bir pozisyona geçen ve yeni mevkilerinde daha da başarılı olan 15 ismi derledik.

İbrahim Koçyiğit

Gareth Bale

Bale 17 yaşında Southampton'dan Tottenham'a transfer olduğunda bir sol bekti. Premier Lig'de galibiyet görmeden 24 maça çıktıktan sonra Nottingham Forest'a kiralık olarak gönderilmesi gündeme geldi. Ancak bu teklifi kabul etmeyen Bale, Harry Redknapp tarafından bir öndeki pozisyonda görevlendirilmesiyle birlikte muhteşem bir kariyerin ilk adımlarını atmış oldu. 2012'de Andre Villas-Boas'ın göreve gelmesiyle hücumda daha fazla sorumluluk almaya başlayan Galli yıldız, karşı koyulamaz süratinin de yardımıyla mevkiinde dünyanın en iyi isimlerinden biri haline geldi ve Eylül 2013'te 100 milyon euroluk rekor bir bedelle Real Madrid'e transfer oldu.

Gareth Barry

Profesyonel kariyerine 1998'de Aston Villa'da başlayan Barry; stoperde, sol bek ve orta sahanın solunda oynuyordu. Ancak kariyerinin geri kalanını etkileyecek mevki değişikliği, Martin O'Neill'in talimatıyla geldi ve Barry defansif orta saha oynamaya başladı. Yeni pozisyonundaki göz alıcı performansı ile 2008'de Liverpool'un radarına girdi. Bu transfer gerçekleşmezken Barry, O'Neill'i suçladı ve kaptanlığı elinden alındı. Yaşanan huzursuzluğun ardından da bir yıl sonra Manchester City'nin yolunu tuttu. Burada geçirdiği dört sezon boyunca bir Premier Lig, bir de FA Cup zaferi gördü ve her iki zaferde de kilit rol oynayarak başarılı bir başka kulüp kariyeri yaşamak üzerine Everton'a transfer oldu.

Vincent Kompany

Kompany 2008'de Hamburg'dan Manchester City'ye transfer olduğunda gelecek vadeden bir defansif orta saha olarak görülmüştü. Ne var ki Belçikalının ilk dönem performansı, 6 milyon euroluk bedeliyle kıyaslandığında beklentileri karşılayamadı. Bunun üzerine Roberto Mancini, Kompany'yı stoper mevkiine çekti. Fiziksel kuvvetini günbegün artıran Kompany kaptanlığa kadar yükseldi ve kulübün 2012'de elde ettiği ilk Premier Lig şampiyonluğunda kilit rol oynadı. Daha sonra üç Premier Lig şampiyonluğu daha gördü ve kariyerinin sonuna doğru, geçen sene, futbola başladığı Anderlecht'e döndü. Ülkesindeki son dönem performansı nasıl olursa olsun, Kompany futbolu bıraktığında kuvveti, tekniği ve hava toplarındaki hâkimiyetiyle futbol tarihinin en iyi stoperlerinden biri olarak kalacak.

Thierry Henry

Thierry Henry 1999 yılında Juventus'tan Arsenal'e transfer olduğunda Serie A'ya damga vurmaktan uzak bir kanat oyuncusuydu. Daha önce Monaco'daki forvet deneyimine rağmen kanatta değerlendirilmiş olması nedeniyle bekleneni veremediğini düşünen Fransız yıldız, Arsene Wenger'i ikna etmeyi başardı ve yeniden rakip kaleye en yakın pozisyona geçti. Sonrasını hepimiz biliyoruz. Arsenal'de 376 maça 228 gol, ikişer Premier Lig, FA Cup ve Community Şampiyonluğu ve bir UEFA Şampiyonlar Ligi finali; Barcelona'da 121 maça 49 gol; iki La Liga, bir Kral Kupası, bir İspanya Süper Kupa, bir UEFA Şampiyonlar Ligi, bir UEFA Süper Kupa ve bir de FIFA Kulüpler Dünya Kupası zaferi. Millî takımla Dünya Kupalarında bir şampiyonluk ve bir de kaybedilmiş final de cabası.

Toni Kroos

Toni Kroos 2007'de profesyonel kariyerine Bayern Münih'te adım attığında ofansif orta saha pozisyonunda oynuyordu ve skora doğrudan katkı anlamında beklentileri karşılamakta biraz zorlanınca 2009'da kiralık olarak Bayer Leverkusen'e gönderildi. 2011'de, Leverkusen'de birlikte çalıştığı Jupp Heynckes'in Bayern'in başına geçmesiyle Kroos'un da kaderi değişti. Millî takımdan da arkadaşı olan Bastian Schweinsteiger ile girdikleri orta saha ortaklığı ve ofansif orta sahadan daha dengeli bir orta saha rolüne bürünmesi, Kroos'un performansını da artırdı. O sezon, Chelsea'ye penaltılarla yenildikleri UEFA Şampiyonlar Ligi finali de dâhil olmak üzere toplam 51 maça çıktı. Bir sezon sonra gelen UEFA Şampiyonlar Ligi - Bundesliga - Almanya Kupası üçlü zaferinde de Kroos en kilit rolü üstlenen isimlerden biriydi.

Philipp Lahm

Oynadığı tüm pozisyonadaki performansların ortalamasını düşündüğümüzde çok az isim Philipp Lahm ile boy ölçüşebilir. Bayern Münih'teki A takım kariyerine 2002'de sol bek olarak başlayan Lahm daha sonra sağ beke geçti ve bu mevkide 2012-2013 sezonunda listemizden Kroos ve Schweinsteiger'in de olduğu kadroyla üçleme yaptı. 2013'te Pep Guardiola'nın teknik direktörlüğe gelmesiyle Lahm da kendini defansif orta saha mevkiinde buldu. Guardiola'nın "Belki de hayatımda birlikte çalıştığım en zeki oyuncu" dediği Lahm, altyapıdan beri bu pozisyonda oynuyormuşçasına bir performans sergiledi ve onun kaptanlığında Bayern Münih Bundesliga'yı 24'üncü kez kazanırken lig tarihinde şampiyonluğu en erken ilân eden kulüp oldu.

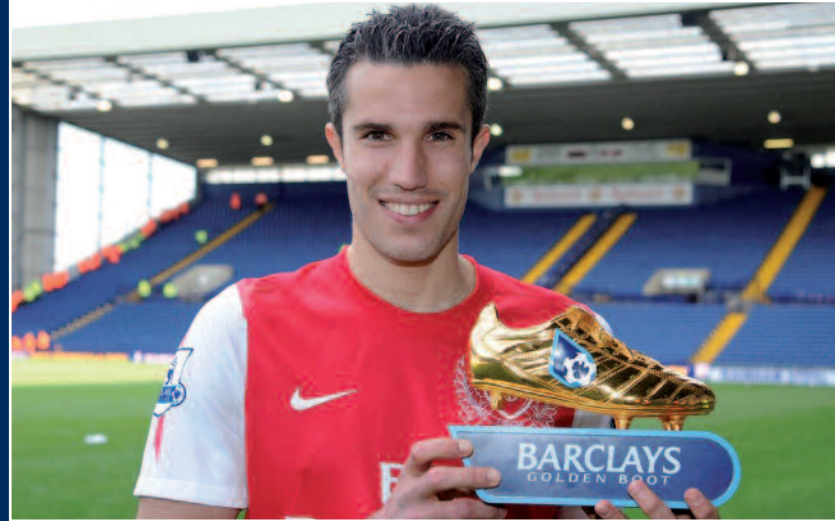
Javier Mascherano

Sergio Busquets, Xavi ve Andres Iniesta'nın bulunduğu bir kadroya transfer olan bir orta saha oyuncusuydunuz önünüzde muhtemelen iki seçenek var: Ya yedek kulübesinde sıkılmamak için kendinize yeni uğraşlar bulacaksınız ya da mevkiinizi değiştireceksiniz. Javier Mascherano 2010'da Camp Nou'nun yolunu tuttuktan sonra yedek kulübesinde daha fazla oturmak istemedi ve sezonun ortasından itibaren stoper oynamaya başladı. Yeni pozisyonunda Barcelona ile beşer La Liga ve Kral Kupası, ikişer de UEFA Şampiyonlar Ligi, UEFA Süper Kupa ve FIFA Kulüpler Dünya Kupası şampiyonluğu gören Mascherano, Arjantin Millî Takımı'nda da iki pozisyonda birden sayısız kez görev yaptı ve 2014 FIFA Dünya Kupası'nda final oynadı.

Robin van Persie

Robin van Persie 20 yaşında Feyenoord'dan Arsenal'e transfer olduğunda Wenger onun sol kanattan santrfora evrilmesini ve Dennis Bergkamp'ın boşluğunu doldurmasını istedi. Zaman zaman 10 numara mevkiinde de kullanılan van Persie, en büyük verimi en uçta verdiğini tüm dünyaya kanıtladı ve kısa süre için Arsenal 11'inin vazgeçilmez parçası haline geldi. Manchester United'da da 86 maçta 48 maçlık bir performans sergileyen Hollandalı yıldız, 2015-2018 yılları arasında da Fenerbahçe forması giydi ve 57 maçta 25 gol attı.

Lothar Matthaus

1990'da Federal Almanya ile Dünya Şampiyonluğu yaşayan Lothar Matthaus, orta sahadan dört gollük bir katkı yapmış ve bir yıl içinde hem Almanya'da hem Avrupa'da hem de dünyada yılın futbolcusu seçilmişti. Kariyerinin ilk 12 yılını orta sahada geçiren ve 168 gol kaydeden Matthaus, futbol yaşantısının son yıllarında ise libero ve savunmacı olarak oynadı. Hatta yeni mevkiinde bile o kadar üstün bir performans sergiledi ki 1998 yılında, 38 yaşındayken Almanya'da yılın futbolcusu ödülünü bir kez daha kazanmayı başardı.

Andrea Pirlo

Pirlo 1995'te kariyerine ofansif orta saha olarak başladı ve Brescia'da geçen üç yılın ardından Inter'in yolunu tuttu. Ne var ki bu mevkideki performansı yeterli gelmeyince önce Reggina'ya sonra da ilk göz ağrısına kiralık olarak gitti. Brescia'daki ikinci döneminde, Roberto Baggio'nun varlığı nedeniyle teknik direktörü Carlo Mazzone tarafından 8 numaraya kaydırılan Pirlo keli-
menin tam anlamıyla kendini buldu. Bu değişimin farkına varan Milan, ezeli rakibini ikna ederek Pirlo'yu 2001'de kadrosuna kattı. Sonrasını hepimiz biliyoruz: Özeti bile Milan'da iki Serie A ve iki UEFA Şampiyonlar Ligi, Juventus'ta dört Serie A, İtalya Millî Takımı'nda ise bir dünya şampiyonluğu barındıran bir kariyer.

Sergio Ramos

Ramos, 2004'te profesyonel kariyerine Sevilla'da adım attığında sağ bek oynuyordu. Hatta bir sezonluk performansıyla Real Madrid'in radarına girdikten sonra da bu mevkide devam etti. Jose Morinho'nun 2011'de Real'in başına geçmesiyle Ramos'un kariyeri de stopere evrildi. Kayarak müdahale konusundaki yeteneğini tekniği, pas yeteneği ve hava hâkimiyetiyle birleştiren Ramos tüm zamanların en iyi stoperlerinden biri olmakla kalmadı aynı zamanda en golcü stoperlerden biri olarak da adını tarihe yazdırdı.

Cristiano Ronaldo

Kariyerine bir kanat oyuncusu olarak başlayan Cristiano Ronaldo, Sir Alex Ferguson'ın Arsene Wenger'den önce davranmasıyla 2003 yılında Sporting'den Manchester United'a transfer oldu ve Eric Cantona'nın mirası olan 7 numaralı formayı sırtına geçirdi. Kanattan harika performanslar sergiledikten sonra, United'daki son yıllarında santrfor olarak da görev yapmaya başladı. Wayne Rooney ve Carlos Tevez gibi isimler arasından bu pozisyona geçmeyi başaran Ronaldo, attığı gollerle Ferguson'ı haklı çıkardı. Kariyerinde daha sonra Real Madrid ve Juventus formaları da giyen Ronaldo, futbolun geçirdiği evrimle birlikte zaman zaman taç çizgisine yakın noktalarda sahaya çıksa da her kadroda gole en yakın isim olmayı sürdürdü.

Antonio Valencia

El Nacional, Villarreal, Recreativo ve Wigan kariyerlerinin ardından 2009 yılında Manchester United'a transfer olan Antonio Valencia, Kırmızı Şeytanlardaki ilk yıllarında sağ açıktaki beklentileri fazlasıyla karşılasa da 2013'ten itibaren form düşüklüğü yaşamaya başladı. Louis van Gaal'ın gelişile birlikte sağ açığın yanında zaman zaman sağ bekte de sahaya çıkan Ekvadorlu yıldız, geride başladığı maçlarda göz görülür bir biçimde daha iyi performans sergileyince, mevki değişikliği de iki sezon içinde tamamlanmış oldu ve 2016'dan itibaren Valencia deyince akla sadece sağ bek geliyordu. Hatta bir sene sonra Jose Mourinho onun için "Dünyanın en iyi sağ bek oyuncusu" bile diyecekti.

Bastian Schweinsteiger

Bastian Schweinsteiger'in kariyerine sol bekte başladığını çok azımız hatırlıyor olmalı. 18 yaşındayken Ottmar Hitzfeld tarafından UEFA Şampiyonlar Ligi'nde Lens karşısında kulübeden şans verildiğinde Schweinsteiger beş dakika içinde Markus Feulner'e asist yaparak Bayern Münih kariyerine harika bir başlangıç yapmıştı. Kariyerinin erken döneminde zaman zaman sol açık da oynayan Alman yıldız, Louis van Gaal'ın gelişile orta sahaya geçti ve tüm zamanların en iyi çok yönlü orta sahalarından biri haline geldi.

Gianluca Zambrotta

1999'da Bari'den Juventus'a transfer olduğunda Zambrotta İtalya'nın en heyecan verici kanat oyuncularından biriydi. Zambrotta bu mevkide beklentileri karşılamayı da başardı. Ancak Mauro Camoranesi'nin 2002 Dünya Kupası'nda sakatlanması nedeniyle sağ bekte ciddi bir açık oluştu ve Marcello Lippi, Zambrotta'yı geriye çekmek zorunda kaldı. Zambrotta bek mevkiinde o kadar iyi bir iş çıkardı ki Camoranesi'nin iyileşmesinin ardından bu kez kendini sol bekte buldu. Kariyeri boyunca her iki bek pozisyonunda da sayısız müthiş maç çıkaran Zambrotta, Juventus ile iki kez kazandığı Serie A'yı bir de Milan formasıyla şampiyon bitirdi. İtalya Millî Takımı formasıyla ise 2006'da Dünya Kupası kaldırdı.

OTHELLO®

Başarının anahtarı sağlıklı bir uyku

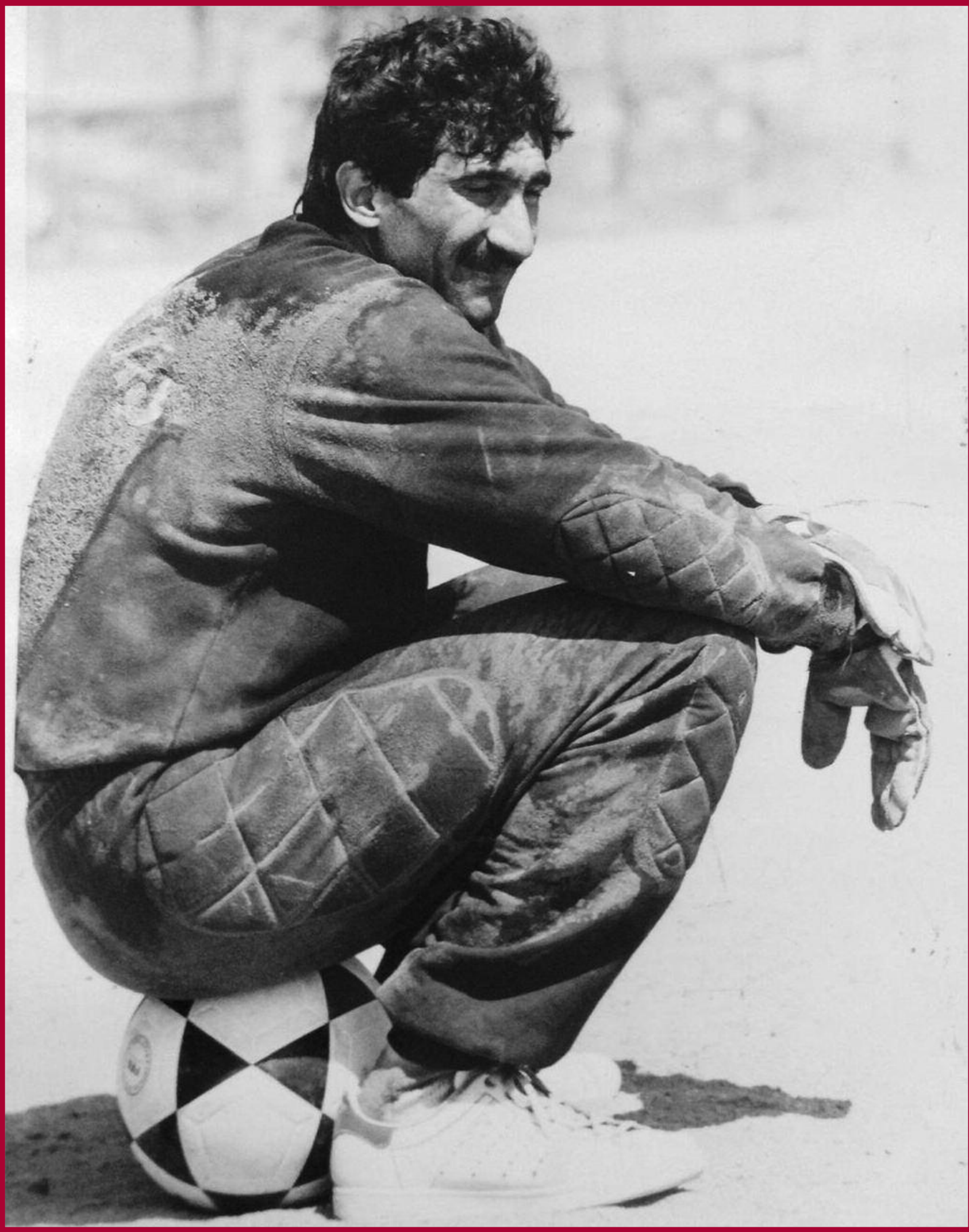
Othello yastık, yorgan ve uyku pedleri ile tesislerimizde uykular artık daha konforlu.

"TFF Hasan Doğan Millî Takımlar Kamp ve Eğitim Tesisleri Resmi Destekçisi"

www.othellobedding.com

Zafer Öger

34 yılda Beşiktaş'ın şampiyonluğuna damga vuran tek kaleci oldum

1980 ve 1990'lı yıllarda iki farklı dönemde uzun yıllar Beşiktaş kalesini korurken, üç farklı jenerasyonla oynama fırsatı buldu. Siyah-beyazlı takımda lig şampiyonluğu, Türkiye Kupası, Cumhurbaşkanlığı, Başbakanlık, TSYD Kupası kupalarını kazandı. Yılın kalecisi seçildi. 3 kez A Millî Takım'ın kalesini korudu. En büyük başarısını "1986'da Trabzon'da Beşiktaş'ın lig şampiyonluğuna imza attım. Beşiktaş'ta 34 sene içinde şampiyonluğa damga vuran tek kaleci benim" diye anlatıyor ve kariyer hikâyesini TamSaha ile paylaşıyor.

Rasim Artagan

H

ocam 27 Mayıs 1960, İstanbul doğumlusunuz. Öncelikle İstanbul'da nasıl bir çocukluk geçirdiğinizi, ailenizi, okul zamanlarınızı biraz anlatabilir misiniz?

Evet, dediğiniz gibi 27 Mayıs 1960 İstanbul, Fatih doğumluyum. Çocukluğum Fatih'te geçti ancak daha sonra Kadıköy Moda'ya geçtim. Babam öğretmendi. Sonrasında lisede müdürlük görevini ifa etti.

Futbol topuyla tanışmanız nasıl oldu ve kalecilik yapmaya nasıl karar verdiniz? Ayrıca sizdeki yeteneği ilk kim keşfetti ve sizi bir takımın kapısından içeri soktu?

Okul yıllarımda mahalle takımında kalecilik yapıyordum. Mahalle takımımızın adı 11 Yıldız'dı. Sonra lise takımına seçildim. Vefa Lisesi'nde okudum. Lise takımında oynarken Vefaspor'un antrenörü "Tahta bacak İsmet"

Zafer Öğer, Vefa günlerinde

lakaplı İsmet Yamanoglu beni görüp beğendi ve Vefaspor takımına çağırdı. O zamanlar 16 yaşında ilk lisansımı aldım. 4 sene Vefaspor'da kaldım.

Beni Datcu keşfetti

O dönemde altyapı eğitiminizi nasıl aldınız?

Vefaspor'da genç takımdaydım; sonra amatör ve devamında A takımının kalecisi oldum. Genç takımdayken şansına A takım kaleci antrenörü İlie Datcu beni görüp beğenmiş. İlk temel eğitimimi almamda bana en büyük faydayı sağlayan kişidir. 4 sene içinde Toros Özşahin, Fikri Beşiroğlu, Selahattin Hocam ve A Takım Teknik Direktörü Metin Türel bana çok destek oldu. Metin Türel, Beşiktaş'a teknik direktör seçildikten sonra beni yanına alarak Beşiktaş'ta kaleci olmamı sağladı. Bu konuda Sabri Dino'nun da çok emeği olmuştur. O zaman çocukluk yıllarımda Alman Millî Takım kalecisi Sepp Maier ve Sabri Dino'yu çok beğeniyordum. Bundan dolayı mahalle takımında bana lakap olarak Maier derlerdi. Bu mesleği seçmemde bana büyük ör-

nek teşkil ettiler. Vefaspor'da genç ve amatör takımlarda şampiyonluklar yaşadım. Bir günde iki maç oynadığım oldu. Amatör takımda oynarken bir anda A takım kalecisi sakatlandığı için gelip beni aldılar. Sonra A takımda oynadım.

Vefaspor'dan Beşiktaş'a nasıl transfer oldunuz?

Vefaspor'dayken A takımda gösterdiğim başarılarından dolayı Metin Türel beni Beşiktaş'a gönderdi. O zamanlar amatör takımlar finali olurdu Vefa Stadı'nda... Yaklaşık 5000 seyirci olurdu. O finallerde oynama şansına sahip oldum. Başarılı geçen 4 seneden sonra Beşiktaş'a transfer oldum.

Üç nesille oynadım

Beşiktaş'tayken Altay ve Petrolofisi

Beşiktaş'ın efsane kadrolarından birisi... Soldan sağa ayakta: Samet Aybaba, Kadir Akbulut, Metin Tekin, Haluk Serenli, Zafer Öğer, Necdet Ergün. Oturanlar: Ulvi Güveneroğlu, Rıza Çalmbay, Kovacevic, Fikret Demirer, Şekerbegovic

takımlarında dönem dönem kiralık oynadınız ve sonrasında Denizlispor'a transfer oldunuz. Beşiktaş dönemleriniz nasıl geçmişti?

1980 yılında Beşiktaş'a geldim. Kaleci olarak Rasim Kara ve Mustafa Özbey vardı. Üçüncü kaleci olarak göreve başladım. İlk iki sene hiç Beşiktaş formasını giymek nasip olmadı. Ama hiçbir zaman çalışmazlık yapmadım. İdmanlardan sonra Şeref Stadı'nda beni hep malzemeci Ahmet çalıştırırdı. Dorde Miliç, Beşiktaş'a antrenör olduktan sonra şansım döndü ve ilk formayı bana o verdi. İlk maçım Mersin İdman Yurdu maçı olmuştu ve 3-0 kazanmıştık. Ondan sonra kupa maçında oynattı beni. Devamında içerideki maçta oynattı ve iyi oynadım. Fakat deplasman maçında beni oynatmadı ve hırşımdan koridorda

Zafer Öğer, Şeref Stadı'nın çamur deryasındaki efsane enstantanede...

ağladım. Ama sezon sonunda son maçlarda bana hep görev verdi. Sonraki sezon birinci kaleci oldum. Hayatımda geçen şöyle bir entere-san olay vardı; ben oynamaya başladığım zaman Rasim abi takım kaptanıydı. Adem İbrahimoglu, Millî Takım kalecisiydi ve ben de Beşiktaş'ın kalecisiydim. Beşiktaş'taki yükselişim Trabzonspor maçında 1986 yılında şampiyonluğa damga vurmamla zirve yaptı. Bugüne kadar Beşiktaş'ta 34 sene içinde şampiyonluğa damga vuran tek kaleci benim. Sonra yabancı kaleci furyasında yedeğe düştüm. Miloş Jurković ve Rade Zalad vardı o dönemde. Sonra ben oynamak istediğim için Beşiktaş'tan ayrıldım. 1988'de Altay'a transfer oldum. Altay'da 5 sene takım kaptanlığı yaptım. Bu yıllarda üst düzey kalecilik yaptım. 5 sene sonra İstanbulspor'dan teklif geldi. Devamında İstanbulspor ile anlaşma sağladık. O ara Beşiktaş kaleci arıyordu. Süleyman Seba "Tekrar Beşiktaş'a geri dönsün" deyince boş mukaveleye imza attım. Süleyman Seba döneminde Beşiktaş'a geri dönen ender sporculardan biriyim. Beşiktaş'ta kaldığım 10 sene boyunca üç nesil futbolcuyla top oynadım. Kemal Batmaz, Rasim Kara, Mustafa Özbey, Adem İbrahimoglu, Ali Kemal Denizci, Serdar Bali, Mehmet Eksi, Ömer Gülen, Samet Aybaba, Necdet Ergün, Süleyman Oktay, Büyük Haluk, Ziya Doğan, Rıza Ça-

lımbay, Fikret Demirer, Kadir Akbulut, Ulvi Güveneroğlu, sonra Hüsamettin Gökçen, Ali Gültiken, Feyyaz Uçar, Gökhan Keskin, Sinan Engin, sonra üçüncü nesil olarak Mehmet Özdilek, Oktay Derelioğlu, Sergen Yalçın, Ali Günçar, Alpay Özalan, Mutlu Topçu gibi futbolcularla oynadım. Beşiktaş'ta her kupayı yaşamak nasip oldu. Lig şampiyonluğu, Türkiye Kupası, Cumhurbaşkanlığı, Başbakanlık, Türkiye Spor Yazarları Derneği Kupası gibi yaşaması gereken her kupayı yaşadım. Yılın kalecisi seçildim. Sonra Petrol Ofisi ve Denizlispor'a gittim. Gittiğim zaman Denizlispor'a kümede kalması için büyük faydam olmuştur. Bu arada 3 kez A Millî Takıma seçildim. Sonra kaleciliği bıraktım. Kalecilikte çok güzel anılarım oldu. Değerli kupalar kazandım. En büyük anım 1986'da Trabzon'da Beşiktaş'ın lig şampiyonluğuna imza atmam oldu. Beşiktaş'ın bütün çalıştığı antrenman sahalarında çalışma şerefine nail oldum. Şeref Stadı, Fulya Stadı ve Ümraniye'de bulunan Nevzat Demir Tesisleri'nde çalıştım.

Futbolculuk kariyerinize nokta koyduktan hemen sonra Beşiktaş'ta kaleci antrenörlüğü görevi yürüttüğünüzü görüyoruz.

Antrenör olma fikri nasıl oluştu? Bu kararı nasıl aldınız?

1999'da Beşiktaş altyapısından teklif geldi ve orada kaleci antrenörlüğüne başladım. Bir sene sonra Rıza

Çalimbay'la, Göztepe'de ilk profesyonel antrenörlük hayatıma adım attım. Göztepe ve Denizli'de de kendisi ile çalıştım. Denizlispor'da UEFA'da üst düzey başarılar yakaladık. 2004 yılında Mehmet Özdelek ile Malatyaspor'da göreve başladım. 2008'de Mustafa Denizli zamanında Beşiktaş'tan teklif geldi. Mehmet Özdelek'ten izin alarak Beşiktaş'a gittim. 4 sene Beşiktaş'ta kaldım. 2013'te Mustafa Denizli ile Çaykur Rizespor'a gittim. 2016'da İstanbul Altınordu amatör takımında teknik sorumlu oldum. Sonra 2017'de tekrar Mehmet Özdelek'in ekibinde yer alarak Konyaspor'a gittim. Sonra Erzurumspor, Denizlispor ve tekrar Erzurumspor'da görev yaptım.

Çalıştığım kaleciler millî oldu

Kaleci antrenörlüğünde farklı çalışma metotları var mıdır? Varsa siz kendinizi hangi ekolde değerlendiriyorsunuz? Benim kendime ait farklı çalışma metotlarım vardır. Bu çalışmalar kalecide her zaman başarıyı getirir. Çalıştığım kalecilerin dörtte üçü millî takımlara gitmiştir. Beşiktaş'ta

Geçmişte yabancı kaleci furyası vardı. Ben de yabancı kaleci kurbanı oldum ama istikrarımla bu tezi çürüttüm. Türkiye'de yerli kalecilerin olması gerektiğini düşünüyorum. Fakat ülkesinin millî takımında oynayan, istikrarlı ve çalışkan yabancı kalecilere "Hayır" demem. **Kaleci antrenörünün teknik kadro içindeki konumunu nasıl değerlendiriyorsunuz?** Biz bir ekibiz... Ekipte herkesin fikirleri ve desteği çok önemlidir. Bunun için özel bir konum olarak görmektense takım halinde herkesin üstüne düşeni hakkıyla yapması başarıyı getirir.

Hedef Milli Takım ve Beşiktaş

Bu sezon sonu sözleşmeniz sona eriyor. Gelecek sezonlar için planlarınız var mı?

Süper Lig'e çıkarsak Erzurumspor'da yolumuza devam edeceğiz. Ama hedefimiz Mehmet Hocamla birlikte A Milli Takım ve Beşiktaş'ı çalıştırmaktır. **Siz kaleci antrenörü görmeden kalecilik yapan bir nesilsiniz... Yeni nesil kalecilerin bu konuda şanslı olduğunu söyleyebilir misiniz? Sizin çalışma metotlarınızla bugünkü kalecilerin çalışma metotları arasında ne gibi farklar var?** Şimdiki kaleciler, özel antrenörleri olduğu için çok şanslı. Çünkü bizim dönemimizde kaleci antrenörü yoktu. Altay'da oynarken beni Ümit Kayıhan çalıştırdı. Profesyonel olarak ilk kaleci antrenörüm Beşiktaş'a ikinci dönüşümde Necmi Mutlu oldu. **Size şimdi üç soru soracağım. Lütfen sırasıyla cevaplayın. 1- Futbolculuk kariyerinizde en beğendiğiniz kaleciler kimlerdi?**

2- Antrenör kariyerinizde en beğendiğiniz kaleciler kimler? 3- Futbolun içinde olduğunuz sürede hangi kaleci ya da kaleciler sizde iz bıraktı?

Birinci sorunun cevabı Yaşar Duran, Hayrettin Demirbaş ve Arif Peçenek. İkinci soruya Rüştü Reçber, Hakan Arıkan, Cenk Gönen, Volkan Demirel, Tolgahan Acar, İbrahim Sehiç ve Korcan Çelikay cevabını verebilirim. Bende iz bırakan kaleciler ise daha önce de belirttiği gibi Sabri Dino ve Sepp Meier'dir. **Birlikte oynadığınız oyunculardan bir en iyi 11 yapar mısınız?** Kaleye kendimi koyuyorum (gülüyor). Defansta Rıza Çalimbay, Samet Aybaba, Ulvi Güveneroğlu, Kadir Akbulut. Orta sahada Mehmet Özdelek, Gökhan Keskin ve Sergen Yalçın. Forvette de Metin Tekin, Ali Gültiken ve Feyyaz Uçar. **Antrenör Zafer Öger, kaleci Zafer Öger'e neler söyledirdi? Ne gibi öğütler verirdi?**

Türkiye'de kazanmadığı kupa kalmamış, ne diyeyim (gülüyor)...

Dört değerli insan

Futbol yaşantınızda sizi derinden etkileyen isimler kimler?

Spor yaşantımda benim için dört değerli insan var. Mehmet Özdelek hem futbolculuk hem de antrenörlük hayatımda benim için çok özel bir insandır. Bunun yanında Mustafa Denizli, Tayfur Havutçu ve Sedat Karabük'ün de bende çok özel yerleri vardır.

Bugün genç bir eldivenin iyi bir kaleci olması için mutlak suretle yapması gereken şeyler nelerdir?

Çok çalışacak, sabırlı olacak, kaleye geçtiği zamanda yerini kimseye kaptırmayacak. Maç kurtarma özelliklerine sahip olacak. **Kalecilik döneminizde unutamadığınız maçlar, unutamadığınız anılar var mı?**

Antrenörlük hayatımda Süper Lig şampiyonluğu, Türkiye Kupası Şampiyonluğu, 1. Lig şampiyonluğu

ve amatör takım şampiyonlukları gördüm. En büyük özelliğim futbolculuk yıllarımda hangi kupayı kazandıysam, antrenörlük hayatımda da aynı kupaları kazanmam. Hayatımdaki en güzel şeylerden bir tanesi de Beşiktaşlı Zafer olarak BJK müzesinde formamın asılı olması ve bugüne kadar Beşiktaş'ta oynayan kaleciler arasında ilk 10 kaleci arasında olmam benim için büyük onur. Ayrıca Altay'da 1182 dakika gol yememe rekorum var. Bunun için de çok mutluyum.

Bizim unuttuğumuz sizin eklemek istediğiniz bir şey var mı?

Mehmet Özdelek ve ekibi kaliteli insanlardan kurulu. Veysel Cihan, Yusuf Köklü ve özellikle Dünyacan Çiçekverdi'nin günümüz şartlarında kullanılan bilimsel futbol teknikleri araştırmaları doğrultusunda kendimi çok geliştiriyorum. Böyle bilgili ve tecrübeli bir ekiple çalıştığım için kendimi şanslı hissediyorum. U12'de kalecilik yapan torunum Efe Öger'in izimden gelip, Beşiktaş A takımında görev almasını diliyorum. Futbol şansı açık olsun.

Torun Efe Öger, dedesinin izinden yürüyor....

En iyi hücum ortaklıkları

Tek başlarına bile rakip savunmalar için korkutucu olan iki isim aynı takımda bir araya geldiklerinde kelimenin tam anlamıyla durdurulamaz olurlar. İşte futbol tarihinin en iyi 10 hücum ortaklığı.

İbrahim Koçyiğit

10 Alessandro Del Piero - David Trezeguet

Juventus gibi Avrupa'nın zirvesine alışkın bir kulübün formasını tarih boyunca yüzlerce yıldız giydi. Edgar Davids'ten Zinedine Zidane'a, Roberto Bettega'dan Pietro Anastasi'ye kadar birçok isim adlarını taraftarların kalplerine kazdılar. Ama iş en iyi hücum ortaklığına geldiğinde Alessandro del Piero ile David Trezeguet ikilisi bambaşka bir seviyeydi. İtalyan ve Fransız ikili bir arada 10 yıl geçirip dört Serie A şampiyonluğu yaşadı. (Bunlardan ikisi Calciopoli skandalı nedeniyle kulüpten alınmış olsa da...) 2008 yılında birlikte toplam 41 gol atarak Omar Sivori ve John Charles'ın rekorunu kırdılar. Üstelik iki efsane, kulüp Serie B'ye düşürüldüğünde de gemiyi terk etmediler ve taraftarların kalplerindeki yerlerini daha da sağlamlaştırdılar.

9 Ronaldo - Rivaldo

Her ne kadar yolları Barcelona'da kesişmemiş olsa da (Ronaldo takıma Rivaldo'nun ayrıldığı yaz transfer oldu) iki büyük yıldız ülkeleri Brezilya'nın formasıyla rakip savunmacılara büyük sıkıntılar yaşattı. 2002'de Türkiye ile iki kez karşılaştıkları ve tarihlerinin beşinci Dünya Kupası zaferine uzandıkları organizasyonda Ronaldo tam sekiz gol attı. Rivaldo da Belçika ve İngiltere maçlarında kritik gollere imza atarak Brezilya'nın yola devam etmesini sağladı. Her ne kadar iki ismin saha dışında pek anlaşamadığı konuşulsa da saha içindeki ortaklıkları bu listeye girmelerini sağlayacak kadar verimliydi.

8 Arjen Robben - Franck Ribery

Robben, Ribery'nin 2007'de forma giymeye başladığı Bayern Münih'e iki sene sonra katıldı ve ikili tam 10 yıl boyunca birlikte sayısız zafere imza attı. Bir arada Bundesliga'yı son yedisi art arda olmak üzere sekiz kez kazandılar. Tarihini gördüğü en iyi kanat oyuncularından ikisine 10 yıl boyunca aynı anda sahip olan Bayern Münih, Almanya'da yeniden büyük bir hâkimiyet kurarken, UEFA Şampiyonlar Ligi'nde ve FIFA Kulüpler Dünya Kupası'nda da kıtanın ve dünyanın zirvesine çıktı. İkilinin belki de en unutulmaz ortak performansı 2013 UEFA Şampiyonlar Ligi finalindeki yaşandı. Dortmund önünde Ribery'nin asistlik bir pasını Mandzukic'e gol attırmak için değerlendiren Robben, Fransız takım arkadaşının bir başka zarif pasında bu kez kendisi rakip fileleri bularak 2-1'lik galibiyeti ve kupayı getirmişti.

7 Kenny Dalglish - Ian Rush

Liverpool taraftarlarının kalbinde Kevin Keegan - John Toshack ortaklığının edindiği yere bırakın yerleşmeyi, talip olmanın bile zor görüldüğü bir dönemde Kırmızıların formasını birlikte terleten Dalglish ve Rush, ligi futbolcu olarak birlikte dört kez kazandı. Üstelik Dalglish teknik direktörlük koltuğuna geçtikten sonra bir lig şampiyonluğu daha gördüler. İki FA Cup ve iki Avrupa Şampiyon Kulüpler Kupası şampiyonluğu da yaşayan Dalglish ile Rush, toplamda Liverpool'a 300'ün üzerinde gol kazandırdı.

6 Marco van Basten - Ruud Gullit

Bu ülkeden çok sayıda ismi kadrosunda barındırması nedeniyle Hollandalı Milan olarak anıldığı dönemde Rossoneri'ye tarihinin en şaşalı dönemini yaşatan en önemli isimler Marco van Basten ve Ruud Gullit'ti. İkili, 1989 ve 1990 yıllarında Milan'ı Avrupa'nın zirvesine çıkardı. Serie A'yı üç kez, İtalya Kupası'nı ise iki kez kazandılar. Muhteşem uyumları kulüp seviyesinde kalmayan iki efsane, 1988'de de Hollanda'yı Avrupa şampiyonu yaptı. Turnuvada Gullit bir, van Basten ise tam beş gol kaydetmeyi başardı.

5 Ronaldinho - Samuel Eto'o

Ronaldinho ve Samuel Eto'o gibi iki yetenekli yıldızın yolları 2004-2008 yılları arasında yani kariyerlerinin zirvesinde oldukları bir dönemde Barcelona'da kesişti. Ronaldinho'nun muhteşem pasları Samuel Eto'o'nun kusursuz bitiriciliği sayesinde rakip savunmacıları onlarca kez hüzne boğdu. Ronaldinho ve Eto'o 2005-2006 sezonunda birlikte hem La Liga'yı hem de UEFA Şampiyonlar Ligi'ni kazandı. Bir yıl öncesinde bir La Liga şampiyonluğu daha tattılar. İkilinin Barcelona macerası biraz limoni bitse de taraftarların kalbinde her zaman keyif veren bir ortaklığın tarafları olarak hatırlanacaklar.

4 Luis Suarez - Lionel Messi

Samuel Eto'o ve Ronaldinho ortaklığına "ölümcül" yakıştırmalarını yapmıyorsa bunun tek sebebi bu kelimeyi Suarez-Messi ortaklığına saklamak istememiz. 2014'ten bu yana Barcelona'da birlikte top koşturan ikili La Liga'yı ve Kral Kupası'nı dörder kez kazandı. 2015'te hem UEFA Şampiyonlar Ligi'nde hem UEFA Süper Kupa'da hem de FIFA Kulüpler Dünya Kupası'nda podyumun en üst basamağına çıktı. Üstelik Suarez - Messi ortaklığı, gol ve asist yükü paylaşımı bakımında Ronaldinho - Eto'o ortaklığından çok daha dengeli. Örneğin 2016 yılında Messi sezonu 37, Suarez ise 29 golle bitirdi ve ikilinin toplam asist sayısı da 22 idi.

3 Cristiano Ronaldo - Wayne Rooney

Futbol tarihinin en etkileyici hücumcularından ikisi Ronaldo ve Rooney, 2004-2009 yılları arasında Manchester United'da birlikte forma giydi. İkilinin Old Trafford'daki maceraları başladığında Kırmızı Şeytanların hâkimiyetini Arsenal ve Chelsea kırmaya adaydı ama Sir Alex Ferguson'ın önderliğinde Ronaldo, Rooney ve takım arkadaşları 2006'dan itibaren rüzgârı yeniden kendilerine döndürdü. Premier Lig'i art arda üç kez kazandılar ve 2008'de UEFA Şampiyonlar Ligi'ni Chelsea'nin ellerinden aldılar. 2009'da Ronaldo takımdan ayrılrsa da Rooney sekiz sene daha Manchester'da kaldı ve gol yükünü tek başına çekmesi gerektiğinde, ilk üç sezonun ikisinde 34 gol atarak üzerine düşeni fazlasıyla yaptı. Ancak sonrasındaki bireysel performansı Ronaldo ile ortaklık kurdukları dönemin hep bir gömlek de olsa altında kaldı.

2 Andy Cole - Dwight Yorke

Barcelona, listemize iki farklı ikiliyle dâhil olan tek kulüp değil. Manchester United tarihinde Ronaldo-Rooney ortaklığının üzerine çıkabilmiş bir birliktelik var: Andy Cole - Dwight Yorke ortaklığı. Tarihin en ölümcül hücum ortaklıklarından biri olan bu birliktelik 1998-2001 yılları arasında yaşandı. İkilinin saha içi uyumu o kadar iyiydi ki her an birbirlerinin ne yapacaklarını önceden biliyor gibiydiler. İlk sezonlarında toplam 53 gol atıldılar ve Manchester United'ın Lig-Kupa-Şampiyonlar Ligi üçlemesi yapan ilk (ve hâlâ tek) kulüp olmasını sağladılar. Cole ve Yorke, üç yılı birlikte geçen United kariyerlerinde toplamda 150'e gole yakın bir performans sergiledi.

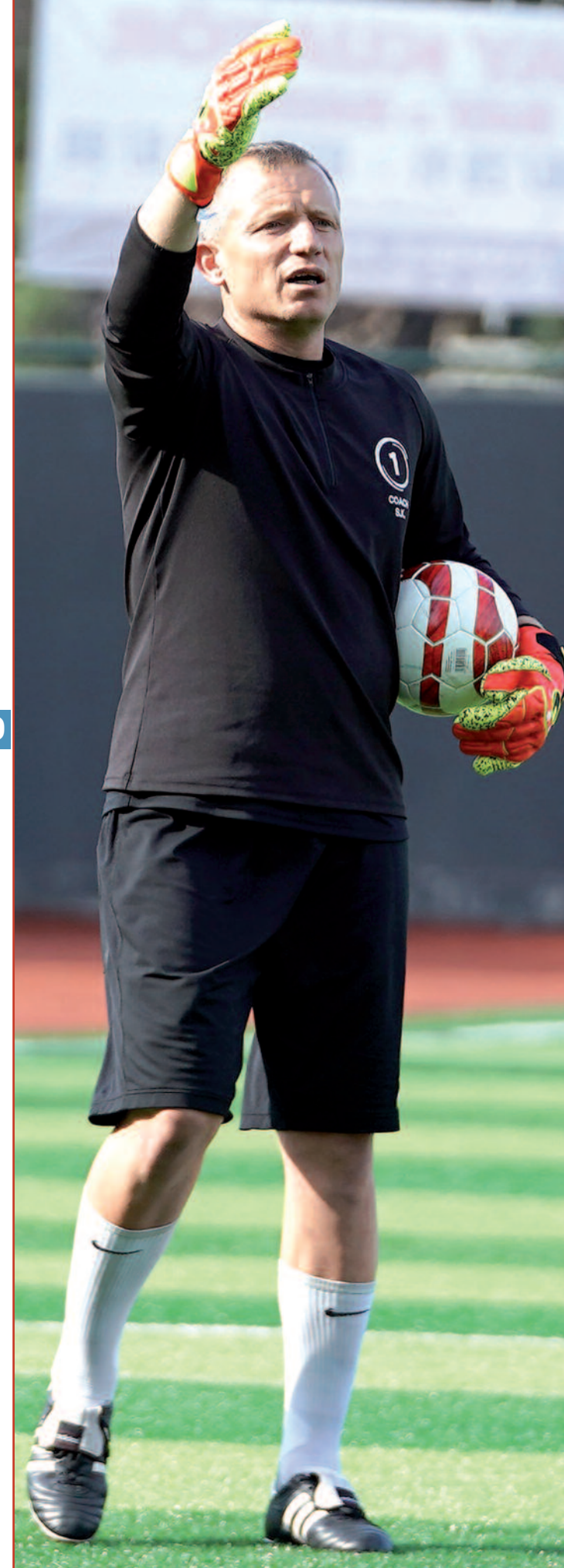

1 Ferenc Puskas - Alfredo Di Stefano

Listemizdeki diğer ikililerin istatistikleri fazlasıyla göz kamaştırıcı olsa da Puskas ve Di Stefano'nun Real Madrid'e yaptıkları katkı ve kulübü getirdikleri nokta, listenin en üst basamağını hak etmelerini sağlıyor. Real Madrid'in Avrupa'nın tartışmasız hâkimi olmaya başladığı bir dönemde, 1958-1964 yılları arasında Los Lancos formasını birlikte giyen ikili, ligi birlikte dört kez kazandı ve Real Madrid'i iki kez Avrupa'nın zirvesine taşıdı. Birlikte ne kadar ölümcül olduklarını gösteren en ünlü maç ise tabii ki 1960'da Eintracht Frankfurt ile oynanan ve 7-3 kazanılan Avrupa Şampiyon Kulüpler Kupası finaliydi. O finalde Real Madrid'in üç golünü Di Stefano, dört golünü ise Puskas atmıştı.

Öncelikli hedef iyi birey yetiştirmek

Türkiye'nin ilk resmi kaleci akademisini açan Fenerbahçe, Bursaspor ve Gençlerbirliği gibi kulüplerin eski millî kalecisi Serdar Kulbilge, "Bizim her zaman hedefimiz iyi birey ve daha sonra iyi kaleci yetiştirmek. Bunu da başaracak güçteyiz. Her zaman onlarla beraber olacağız" diyor.

Kariyerinde Fenerbahçe, Bursaspor ve Gençlerbirliği gibi takımlarda forma giyen eski millî kaleci Serdar Kulbilge, temellerini attığı Number One GK Kaleci Akademisi'ni Haziran ayında açtı. Akademiyi kurarken öncelikli hedeflerinin kurumsal olmak olduğunu ifade eden Kulbilge, "Ekibimizde atletik performans hocası ve beslenme uzmanımız mevcut. Bizim amacımız Türk futboluna destek vermek ve genç kalecilerin eğitimlerini sağlam bir temele

oturtmak. Bizler burada farklı eğitim vermiyoruz. Birbir ve gruplar halinde daha çok vakit ayırıyoruz. Benim ve Koray Hocamın Türk futboluna ve kalecilerine borcumuz var. Bizler 18 yaşında kaleci antrenörünü gördük ama şimdiki çocuklar çok şanslı. 4 yaşına kadar eğitim vermeyi düşünüyoruz. Bizim her zaman hedefimiz iyi birey ve daha sonra iyi kaleci yetiştirmek. Bunu da başaracak güçteyiz. Her zaman onlarla beraber olacağız. Biz sadece onlara

saha içinde destek vermeyeceğiz, saha dışında da vereceğiz, eğitimleriyle de ilgileneceğiz. Amacımız her zaman Türk kaleciliğine destek olmak. Kaleciler zaman zaman çok tepki görüyor. Onun için bizim de spor psikoloğumuz var. Gerekli bilgileri çocuklara dershanelerde öğretecek. Onlar da bu yaşta eğitimlerini sağlam bir şekilde alacak. Saha dışında da beraberiz onlarla. İnşallah hayallerine ulaşırlar. Gerçekten onlara baktığımda gözlerinde ışık görüyorum ve çok mutlular. Hedefimiz her zaman Türk kaleciliğine katkı vermek. Her kesime hitap etmekteyiz. Profesyonel kaleci arkadaşlarımızla sezon öncesi programlarını oluş-

turup onları hazırlıyoruz. Sağlam temelleri burada vereceğimize inanıyoruz" diye konuştu. Akademinin açılışına Tuncay Şanlı ile birlikte katılan Millî Takım, Fenerbahçe ve Beşiktaş'ın eski kalecisi, TFF-UEFA Futbol Gelişim Koordinatörü Rüştü Reçber ise kaleci akademisinin Türkiye'de eksik bir alan olduğunu dile getirerek, "Serdar Hocamız ve ekibi bunu başarmış durumda. Güzel bir çalışma başlatmışlar. 8-16 yaş arasında değişen kaleci yavrularımız var. Bunlar tabii geleceğe yatırım. Çocuklarımız kulüplerin altyapılarına gidecekler ama burada önemli olan temel eğitimi alabilmek. Serdar Hocamız da profesyonel bir

ekip kurmuş. İlerleyen zamanlarda bu gençlerimizi farklı noktalarda görürüz. Her yerde futbol okulu var ama bir kaleci akademisi resmi anlamda yoktu. Baktığınız zaman buradaki isimler önemli kişiler. Dolayısıyla bu isimler altında bu çocuklarımızı yetiştirmek çok önemli. Çünkü orada yaşanmışlıklar var ve bunları aktarabilecek tecrübeye sahipler. Bunları da çalışma, yetenek ve disiplinle bir araya getirerek bir noktaya ulaştıracaklar. Hocalarımız ne zaman davet ederse buraya geliriz. Bunlar da bizim görevimiz zaten. Geçmişte ne yaşadysak bunları sohbet halinde aktarmak lâzım" açıklamasında bulundu.

MİLLİ KURULUŞ Ptt MİLLİ TAKIMIMIZIN DAİMA YANINDA!

A MİLLİ FUTBOL TAKIMI
RESMİ KARGO TEDARİKÇİSİ

444
1788

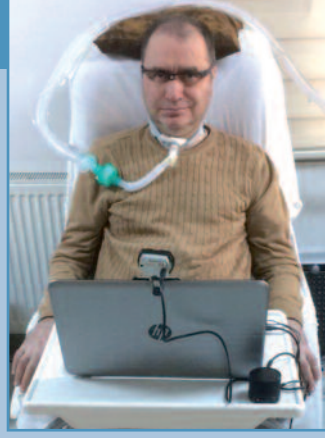

www.ptt.gov.tr

/PTTKurumsal

/Ptt.Kurumsal

/pttkurumsal

Gönülden Kaleme

İsmail Gökçek

ZEHİR

Ülkemizin şirin, yemyeşil, verimli topraklara sahip bir köyünde başlıyor hikâyemiz. Yaşam Pınarı Deresi köyün ortasından geçiyor, adının hakkını verircesine, geçtiği yerlerdeki

canlılara hayat vermeye devam ediyordu. Köyde yaşayan insanlar dereden akan tertemiz suyla hayvanlarını, bahçe ve tarlalarını suluyordu. Muhtar Ahmet atmışlı yaşlarının başında, altı çocuklu, geçimini çiftçilikle sağlayan biriydi. Muhtarın çocuklarının dördü yakınlarındaki şehre göç etmişlerdi... Düzenli gelir ve sigortalı bir işe sahip olabilmek için. Muhtar çocukların gidişine çok üzülüyordu. Bir an geçmişi hatırladı; babası yedi çocuğunu çiftçilik yaparak okutmuş, evlendirip mal mülk sahibi yapmıştı. Toprak, su aynıydı fakat yetiştirdiği ürünler eskisi gibi para etmediği için çocuklarının büyük şehre gitmelerini önleyememişti. Çocukları büyük şehirlerde aradıklarını bulamamış, geçim sıkıntısı çekmeye başlamışlardı. Hayvanlarının sütünden elde ettikleri peynir, tereyağı; bahçe ve tarlasında yetiştirdiği sebze, meyveyi otobüslerle gönderiyor, en azından mutfak harcamalarına katkıda bulunuyordu.

Bir gün birisi muhtarın kapısını çaldı. Köye fabrika kuracağını, burada en az üç yüz kişinin istihdam edileceğini, muhtarın dere kenarındaki tarlalarından birisini almak istediğini söyledi. Muhtar alıcının teklifini hiç düşünmeden kabul etti. Oysa babası, "Oğlum toprağına sahip çık" öğüdü vermişti ama alıcı tarlasına çok iyi fiyat teklif etmiş, çok sayıda insana iş imkânı sağlayacak bir fabrika kurulacağını söylemişti satacağı tarlaya. Bu duruma çok sevindi çünkü şehirlere giden çocukları geri dönecekler, fabrikadaki mesai saatleri dışında kalan zamanlarında bahçe ve tarlalarını ekip biçeceklerdi.

Fabrika kurmak isteyen şahıs dere kenarında aldığı arazisine yaptı tekstil fabrikasını. Aslında fabrika sahibi başka işlerden kazanmıştı parayı, bu işlerden anlamıyordu... Bir arkadaşının önerisiyle bu işe girmeye karar vermişti. Çünkü ülkemizde tekstilin altın çağlarıydı. İş bilen arkadaşını müdürlük görevine getirdi çünkü para kendisinde, bilgi ve birikim arkadaşındaydı. Fabrika kuruluş aşamasında arkadaşının yanlış yönlendirmesi sonucu aldıkları makine parkurunu yenilemek zorunda kalmışlardı. Müdür seçimi konusunda hata yapmış, fabrika maliyeti beş lira yerine yirmi beş liraya çıkmıştı. Dolayısıyla arıtma tesisi-

sini sonraya bırakmışlardı. Nasıl olsa kazanacakları parayla arıtmayı yaparlar, bu süre zarfında kimyasal atıkları çaktırmadan yavaş yavaş dereye boşaltırlardı. Nitekim böyle de yaptılar... Önce geceleri, işin kokusu çıkmayınca gündüzleri de boşaltım tam gaz devam etti.

Köyün doğa konusunda bilirkişisiydi koca nine. Köylü yazları kurak mı geçecek, hava don mu yapacak, kış çetin mi yaşanacak, o sene ürün bereketli mi olacak, ona sorardı. Tahminlerinde bu güne yanıldığı görülmemişti. Yüz yaşını geçmiş, doğayı gözlemlemesinin sonunda bu tecrübeyi edinmişti. İlk defa o fark etmişti derenin sessiz inlemelerini. Kimse bir şeyin farkında değilken, koca nine iniltisini duymuştu derenin. Çünkü keçilerinin fabrikanın aşağısındaki dereden su içmediğini fark etti. Hayvanlarında bir şey var mı diye düşündü, emin olmak için derenin fabrikanın üstünde kalan kısmına götürdü, keçiler dereden su içmeye başladı. Dere aynı dere... Bir bölümünden su içiyorlar,

bir bölümünden ise içmiyorlardı keçileri. Bu durum koca ninenin kafasında soru işaretleri oluşturmuştu. Emin olmak için ertesi gün yine fabrikanın altına, bu kez beş yüz metre aşağısına götürdü, sonuç yine aynıydı. Keçiler su içmemişti dereden. Aynı keçiler fabrikanın üst bölümünde kalan kısmından doyasıya içiyorlardı sularını. Artık emindi fabrikanın dereye bir şeyler yaptığından. Soluğu muhtarlıkta aldı, "Oğul" dedi muhtara, "Bu fabrika dereyi zehirliyor, bunu durdur, yoksa ne suyun ne toprağın bereketi kalmayacak köyümüzde." Muhtar ilk defa koca nineyi dikkate

önemli konuları konuşuyoruz toplantıda, daha sonra gelsen..." demişti. İlk defa bu kadar öfkeli görmüşlerdi koca nineyi, mecburen toplantıya ara verip dinlediler. "Oğul" dedi muhtara dönerek, "Bu fabrika dere suyunu zehirliyor, engel olmazsan, bu su zehrini toprağa ve bitkilere bulaştıracak, derede balık kalmayacak, hayvanları sulayacak su bulamayacağız. Yeşiliyle ünlü köyümüz üç-beş yıla kadar çorak topraklarla çevrilecek. Yetiştirdiğimiz sebze, meyveyi mumla arayacağız. Oğul benim bir ayağım çukurda, bugün varım yarın yokum, yeni gelecek nesillerin bizleri hayırla yâd etmeleri için bu katliamı durdur" dedi. Muhtar ve ihtiyar heyeti, "Koca nine çok büyütüyor-sun, birkaç balık öldü diye çocuklarımızın ekmek teknelerini şikâyet edip kapattıralım mı?" cevabını verdi. "Tabii kapanmasın iş yerleri, ama atıkları için önlem alsın, bu zehri arıtsın, kalan suyu dereye boşaltsın" diye ısrar etti koca nine. "Tamam" dedi muhtar, "Fabrika sahibiyile konuşacağım" sözleriyle yine geçiştirdi koca nineyi. Fabrika konusunda fikri değişmemiş, artılarının çok fazla olduğu düşüncesi pekişmişti. Fabrikanın kapanacağı, gençlerin işsiz kalacağı endişesi gerçeği görmesinin önünde kara bir perde oluşturuyordu. Zaman içinde bölgelerine onlarca fabrika kurulmuş, Yaşam Pınarı Deresi'nin sessiz çığlıkları, feryatlara dönüşmüştü. Toplu balık ölümleri, gözleri yaşartan keskin bir koku, atılan kimyasal maddeye göre her gün değişen rengiyle derenin feryatları görünür olmuştu. Muhtar Ahmet bu görüntü karşısında büyük bir pişmanlık yaşıyordu. Koca ninenin dediği her şey gerçekleşmişti. Artık sebze meyveyi kendilerine yetecek kadar bile yetiştiremiyorlardı. Derenin geçmediği köylerde yetişen ürünleri para ile satın alıyorlardı. Babasının derede eliyle balık tutmayı öğrettiği günleri hatırlıyor, derenin bugünkü halini görüp sık sık dalıp geçmişe gidiyordu. Karıştığı diğer akarsulara insan eliyle aldığı zehri bulaştırarak, yüzlerce kilometre alan içinde çevresindeki canlıların ölümüne yol açarak, Ölüm Pınarı Deresi olmuştu.

Aslında iyi niyetle girilen bir işin açgözlülük sebebiyle doğada kalıcı hasarlara sebep olarak gelecek nesillerin topraktan, sudan ve havadan mahrum bırakılmalarının hikâyelerinden biridir bu yaşananlar. Şu soru ile bitirelim yazımızı... Açgözlü insanların kurduğu fabrikalarda doğayı mahvetmek adına insanların iş sahibi olmalarını mı, doğa ile dost, daha az kazanan iş yerlerinde iş sahibi olmalarını mı istersiniz? Bu arada küçücük bir virüsün, su ile toprağın ne kadar hayati önemde olduğunu gösterdiğini göz önüne alarak sorumun cevabını veriniz. Hayatınızdan maske, mesafe, hijyen eksik olmasın... Sağlıkla kalın...

Bir Koçero vardı

Galatasaray'ın ve Millî Takımımızın efsane oyuncularından Talat Özkarslı'yı 10 Haziran'da kaybettik. Galatasaray'da dört lig, dört de Türkiye Kupası şampiyonluğu yaşayan, A Millî Takımımızın formasını iki kez kaptan olmak üzere 26 kez giyen Talat Özkarslı, saha içindeki bitmez tükenmez enerjisi, yardımseverliği ve beyefendi kişiliğiyle "Koçero" lâkabıyla anılıyordu.

F

utbolsuz geçen günlerin ardından lige dönüş heyecanını yaşayan camiamız, Haziran'ın 10'unda Gazi-antep'ten gelen acı haberle sarsıldı. Galatasaray'ın ve Millî Takımımızın efsane oyuncularından Talat Özkarslı, tedavi gördüğü hastanede, 82 yaşında hayata veda etmişti... Talat Özkarslı, 21 Mart 1938'de Gaziantep'in Şehreküstü semtinde dünyaya gelir. Bursa'da da bir adaşı bulunan bu mahallenin adı, şehre küsüp de bu bölgeye yeni bir yerleşim yeri kuranlardan mı gelmiştir, yoksa Farsçada "anayol üzeri" anlamına gelen Şahrühüstü'nden mi bozularak bu halini almıştır bilinmez ama semtin takımı o yıllarda Gaziantep'in en iyisidir. Renkleri de sarı-kırmızı... Sarı-kırmızıya dikkat çekiyoruz çünkü Talat Özkarslı'nın kariyeri hep bu renklerin altında yükseliş çizgisini koruyacaktır. Futbolla merhabası Hüseyin Paşa Camii'nin avlusunda top peşinde koşarak başlayan Talat Özkarslı, ailesinin de zamanın diğer ailelerinden farklı olarak kendisine destek vermesiyle kısa sürede yeteneklerini ortaya koyar ve akranlarının arasında sivrilir. Son derecede atletik ve sportmen bir çocuktur. Sadece futbola değil, at-

letizm, basketbol, voleybol, hentbol ve güreşle de ilgilidir. Lâkin hepsinin arasında futbol aşkı ağır basar ve Şehreküstü takımıyla da bir kulüp çatısı altında yeşil sahalar adını atar. Güçlü fiziki ve atletik yapısıyla santrfor olarak görev yaptığı kulübünü üst üste tam sekiz yıl Gaziantep'in şampiyonu yapar. Artık yetenekleri ve becerisiyle Gaziantep'e sığmamaktadır. 1960 yılında 22 yaşına geldiğinde kulüp yöneticilerinin tavsiyesiyle dönemin 1. Lig (bugünün Süper Lig'i) takımlarından Göztepe'ye transfer olur. Gaziantep'in sarı-kırmızılı takımından sonra İzmir'in sarı-kırmızılılarında geçirdiği son derecede parlak bir sezonun ardından kulübü sözleşmesini uzatmak ister. Hatta öyle ki, yaz tatili için memleketine giderken, Göztepeli bir yönetici de imza attırmak için onunla Gaziantep yollarına düşer. Fakat Talat Özkarslı çoktan İstanbul'un büyük takımlarının radarına girmiştir bile. Galatasaray'ın efsanesi Gündüz Kılıç bizzat devreye girer ve Talat Özkarslı'ya transfer teklif eder. Gündüz Kılıç'tan gelen bu teklifi emir telakki eden Talat Özkarslı da bu defa yine sarı-kırmızılı formayı giymek için İstanbul'un

yolunu tutar. Kimler yoktur ki o 1961-62 sezonu kadrosunda... Daha sonra ay-yıldızlı formayı da birlikte terleteceği Turgay Şeren'ler, Ahmet Berman'lar, Candemir Berkman'lar, Suat Mamat'lar, Mustafa Yürür'ler, Ergün Ercins'ler, Recep Adanır'lar, Uğur Köken'ler, Ayhan Elmastaşoğlu'lar... İlerleyen sezonlarda bu isimlere İtalya'dan geri dönecek Metin Oktay'ın yanı sıra Kadri Aytaç'lar, Tarık Kutver'ler, Turan Doğan'ın'lar de katılacaktır. İlk sezonunda şampiyonlukla tanışır Talat Özkarslı... Takım o sezon

4 Mart 1964 tarihinde, Ankara 19 Mayıs Stadi'nda Federal Almanya'yı 2-1 yenen Ümit Milli Takım. Soldan sağa ayakta: Mahmut Evren (Feriköy), Yılmaz Yüceltürk (PTT), Bilge Tarhan (İstanbulspor), Nevzat Güzelirmak (Göztepe), Çağlayan Derebaşı (Göztepe), Ayhan Elmastaşoğlu (Galatasaray). Oturanlar: Yılmaz Gökdel (Galatasaray), Talat Özkarslı (Galatasaray), Rıdvan Kaner (Feriköy), Erkan Yanardağ (Beşiktaş), Yılmaz Urul (İstanbulspor).

Fenerbahçe'ye dört, Beşiktaş'a ise dokuz puan fark atarak ipi göğüslemişti. Ertesi sezon Galatasaray bir kez daha şampiyon olurken, ilk kez düzenlenen Türkiye Kupası'nı da müzesine götürerek duble yapacak, Gündüz Kılıç'ın gözdesi konumundaki Talat Özkarslı da bu çifte şampiyonluğun başrol oyuncularından birisi olacaktır. Galatasaray sonraki üç sezonda lig şampiyonluğunu Fenerbahçe ve Beşiktaş'a kaptırsa da Türkiye Kupası'nı üst üste müzesine götürmeyi sürdürecektir ve düzenlenmeye başladığı sezondan itibaren dörtte dört yapmayı başaracaktır. Bu arada Galatasaray formasını sırtına geçirir geçirmez Millî Takım kaptanları da Talat Özkarslı'ya açılmıştır. Ay-yıldızlı formayı ilk olarak 8 Ekim 1961'de İnönü Stadi'nda Romanya ile oynanan B millî maçta sırtına geçirir. Özcan Arkoç'lu, Candemir Berkman'lı, Kaya Köstepen'li, Rahmi Kaleci'li, Birol Bekli'li, Ahmet Özacar'lı,

Aydın Velken'li takım, daha sonra Galatasaray'da Talat Özkarslı'nın takım arkadaşı olan Karagümrüklü Tarık Kutver'in golüyle sahadan 1-0 galip ayrılır. 22 Mart 1962'de Stamford Stadi'nda İngiltere ile oynanan maçta Ümit Millî Takımımızın formasını giyen Talat Özkarslı, yaklaşık bir ay sonra, 29 Nisan 1962'de Budapeşte'de Macaristan'la oynanan maçta ilk kez A millî olur. Turgay Şeren, Ahmet Berman, Ahmet Karlıklı, Suat Mamat, Naci Erdem, Mustafa Yürür, Oğün Altıparmak, Recep Adanır, Yüksel Gündüz, Şeref Has ve Talat Özkarslı'dan oluşan ve Karşıyakalı Oğün Altıparmak dışında bir Galatasaray-Fenerbahçe karması niteliğini taşıyan Millî Takımımız sahadan 2-1 yenik ayrılrsa da tek golümüzü kaydeden Talat Özkarslı, ilk A millî maçında golle tanışmayı başarır. Talat Özkarslı'nın kariyerinde Macarların farklı bir yeri olduğunu da hemen ekleyelim. İlk millî maçını

Macarlara karşı oynayan ve ilk golünü de yine onlara atan Özkarslı, 11 Eylül 1963'te Şampiyon Kulüpler Kupası'nın birinci turunda Ferencváros karşısında sergilediği performansla Galatasaray'ın efsaneleri arasına ismini yazdırır. O dönemde Mithatpaşa adıyla anılan bugünün Vodafone Park'ında Galatasaray sahaya Turgay Şeren - Candemir Berkman, Ahmet Berman - Talat Özkarslı, Bahri Altıntabak, Mustafa Yürür - Kadri Aytaç, Ayhan Elmastaşoğlu, Uğur Köken, Tarık Kutver, Metin Oktay on biriyle dizilmiştir. Macar takımının en tehlikeli silahı ise tam bir gol makinası olan Florian Albert'tir. O gün Talat Özkarslı'ya daha defansif bir görev veren Gündüz Kılıç, Koçero'dan Albert'i kilitlemesini ister. Aslında Baba Gündüz'ün Koçero'yu motive etmek için ilginç bir yol izlediği de daha sonra ortaya çıkacaktır. Basınla ilişkileri iyi olan Baba Gündüz, maçtan önce Florian Albert'in ağzından meydan okuyucu

mesajların gazetelerde yer almasını sağlamış, bunları okuyarak da Talat Özkarslı'yı özel olarak motive etmiştir. 11 Eylül günü Albert, Koçero'nun karşısında kıpırdamaya bile fırsat bulamaz, Galatasaray da Metin Oktay'ın iki, Bahri Altıntabak ve Tarık Kutver'in de birer golüyle 4-0 kazanıp rövanşa bırakmadan işi bitirir. Galatasaray'la 1968-69 ve 1969-70 sezonlarında üst üste iki lig şampiyonluğu daha yaşayan ve toplamda dört lig, dört de Türkiye Kupası şampiyonluğuna ulaşan Talat Özkarslı, sarı-kırmızılı takımda taktığı kaptanlık bandını, Millî Takım'ın da iki maçında kolunda taşır. Koçero'nun kaptanlık yaptığı ilk maç, 15 Kasım 1967 günü Ankara 19 Mayıs Stadı'nda Çekoslovakya ile oynanan Avrupa Şampiyonası eleme gurubu maçdır. Golsüz sona eren müsabakada Millî Takımımız Ali Artuner (Göztepe) - Talat Özkarslı (Galatasaray), Yılmaz Şen (Fenerbahçe), Ercan Aktuna

(Fenerbahçe), Fehmi Sağınoglu (Beşiktaş) - Nevzat Güzelırmak (Göztepe), Sanlı Sarıalioğlu (Beşiktaş), Ayhan Elmastaşoğlu (Galatasaray) - Oğün Altıparmak (Fenerbahçe), Fevzi Zemzem (Göztepe), Faruk Karadoğan (Beşiktaş) kadrosuyla mücadele eder. 3-0 kaybedilen ilk maçın golsüz biten rövanşı önemli bir başarı olarak değerlendirilirken, dönemin Milliyet gazetesi, maç haberinin tablosunda Yılmaz Şen, Ercan Aktuna, Fehmi Sağınoglu, Nevzat Güzelırmak ve Sanlı Sarıalioğlu ile birlikte kaptan Talat Özkarslı'yı ra dört yıldızla değerlendirir. Talat Özkarslı'nın kaptan olarak çıktığı ikinci millî maç ise tarihimizin en gollü müsabakasıdır. Millî Takımımız 28 Kasım 1967 günü Pakistan'ın Dakka şehrindeki Millî Stadyum'da ev sahibini 7-4 mağlup ederken, kaptanlık gururunu yaşayan adam Koçero'dur. Her Gaziantep'li gibi damak tadına çok düşkün olan Talat Özkarslı, özel-

likle yurt dışı deplasmanlarında yiyecek konusunda büyük sıkıntı yaşar. Bir Rusya deplasmanına giderken, aç kalmamak için yanında 100 adet lahmacun getirdiği rivayet edilir. Beyefendi kişiliği, saha içindeki bitmez tükenmez enerjisi ve yardımseverliğiyle "Koçero" lakabını hakkını vererek taşıyan Talat Özkarslı, Galatasaray'dan ayrıldıktan sonra memleketine kadirşinaslığını göstermek için o dönemde 3. Lig'de bulunan Gaziantepspor'un formasını giyer ve takımını 1. Lig'e kadar taşır. Ömrünün kalan bölümünü Gaziantep'te geçiren ve şehirde adına bir spor salonu bulunan Talat Özkarslı ölümün ardından başlayan Süper Lig maçlarında da unutulmadı. Türkiye Futbol Federasyonu, Özkarslı ile pandemi sürecinde hayatını kaybeden sağlık çalışanları için maçların öncesinde saygı duruşu yaptırdı. Koçero'yu şükran ve rahmetle anıyor, mekânı cennet olsun diyoruz.

DAMAT

AUTUMN|WINTER

2019/20

www.damattween.com

1968-1969 sezonunda hem lig şampiyonluğunu hem de Cumhurbaşkanlığı Kupası'nı kazanan Galatasaray kadrosu. Soldan sağa ayakta: Uğur Köken, Ayhan Elmastaşoğlu, Muzaffer Sipahi, Turan Doğan, Ergün Acuner, Metin Oktay. Oturanlar: Mazlum Fırtına, Varol Ürkmez, Talat Özkarslı, Ali Elveren, Mehmet Oğuz. (Fotoğraflar: ayakta: kileroturanlar.com)

TFF Gündemi

A Milli Takımımızın UEFA Uluslar Ligi yeni maç takvimi belli oldu

UEFA Uluslar B Ligi 3. Grup Maç Takvimi

Tarih	Saat	Maç
03.09.2020	20.45	Türkiye - Macaristan
06.09.2020	20.45	Sırbistan - Türkiye
11.10.2020	20.45	Rusya - Türkiye
14.10.2020	20.45	Türkiye - Sırbistan
15.11.2020	18.00	Türkiye - Rusya
18.11.2020	20.45	Macaristan - Türkiye

A Millî Futbol Takımımızın 2020-2021 UEFA Uluslar B Ligi 3. Grup'ta oynayacağı maçların yeni programı belli oldu. B Ligi 3. Grup'ta Rusya, Macaristan ve Sırbistan'a karşı mücadele edecek A Millî Takımımız, ilk maçını Macaristan'a karşı 3 Eylül'de evinde, son karşılaşmasını ise 18 Kasım tarihinde deplasmanda yine Macaristan'a karşı oynayacak.

SPOR TOTO'DAN TÜRKİYE'YE DESTEK.

Spor kulüplerimize
2 Milyar 632 Milyon ₺

Halkımıza
26 Milyar 633 Milyon ₺

Ülkemize **2.541 adet**
yeni spor tesisi

Vergiler yoluyla hazinemize
15 Milyar 480 Milyon ₺

SPORTOTO
TEŞKİLAT BAŞKANLIĞI

www.sportoto.gov.tr

TFF Sağlık Kurulu'ndan bilgilendirme

TFF Sağlık Kurulu, pandemi sürecinde yaptığı bilgilendirmelere, 23 Haziran'da bir yenisini ekledi. Sağlık Kurulu'nun bilgilendirme metni şu şekilde:

"12.06.2020 tarihinden itibaren Süper Lig ve 19.06.2020 tarihinden itibaren ise TFF 1.Lig karşılaşmaları tüm Türkiye'de yapılmaya başlanmıştır. Bu süreç içindeki katkıları nedeniyle kulüplerimize, spor medyamıza, yayıncı kuruluşa, bütün stadyum çalışanları ile TFF çalışanlarımıza ve tüm paydaşlarımıza teşekkür ediyoruz.

Sürecin aksaksız devam ettirilebilmesi ve hastalık riskinden uzak sağlıklı bir dönem geçirilebilmesi açısından maçların başladığı günden bugüne kadar yaşadığımız tecrübelerin ışığı altında sizleri bazı hususlarda bilgilendirmek istiyoruz.

Öncelikle en önemli gerçek, pandemi sürecinin halen devam etmekte olduğudur. Bu sebeple TC Sağlık Bakanlığı tarafından açıklanan tüm tedbirlere dikkat edilmesi, TFF futbola dönüş öneri protokolüne uygun davranılması ve TFF Covid-19 Salgını Nedeniyle Ara Verilen Süper Lig, TFF 1. Lig ve Ziraat Türkiye Kupası Müsabakalarına İlişkin Talimatına göre hareket edilmesi önem arz etmektedir. Özellikle stadyumlara akreditasyon listeleri dışında

kimsenin alınmaması, stadyum içinde geçerli kurallara (maske kullanımı ve maskenin doğru kullanımı, sosyal mesafe ve hijyen kuralları) gevşemeden uyulması çok önemlidir. Sürecin sorunsuz tamamlanması, mevcut tüm kurallara antrenman, kulüp içi sosyal hayat ve kulüp dışı günlük yaşam düzenimizde de aynı ciddiyetle harfiyen uyulması ile mümkün olabilecektir. Özellikle AVM, restoran vb kalabalık ortamlarda bulunma zorunluluğu durumunda, bu kurallara uyulması daha da önem kazanmaktadır.

Futbola dönüşün başlamış olmasının ve ülkemizde normalleşme programının uygulamaya konmasının hastalığın bittiği anlamına gelmediği açıktır. Özellikle bu dönemde sosyal mesafeyi korumak, maskelerin doğru kullanılmasına özen göstermek ve başta ellerimiz olmak üzere kişisel hijyene dikkat etmek hâlâ en vazgeçilmez kurallardır. Olumsuz durumlarla hiç karşılaşmamak veya karşılaşma riskini en aza indirmek için, hâlâ dikkatli olmalıyız, kurallara uymalıyız, sabırlı ve tedbirli davranmalıyız. Dünyanın ve ülkemizin içinden geçtiği bu zorlu süreci sağlıklı ve en az hasarla atlatabilmek dileğiyle gösterdiğiniz ve göstereceğiniz destek ve iş birliği için teşekkür ederiz."

LİSANSLI TARAFTAR ÜRÜNLERİ eshop.tff.org'da

Ülkemizin en önemli değerlerinden biri olan, zaferleriyle coştığımız, heyecanını yediden yetmişe milyonlarla paylaştığımız Milli Takımımızın izlerini, renklerini, hatıralarını taşıyan ürünler Türkiye Futbol Federasyonu tarafından açılan online mağazamızda bulunmaktadır.

eshop.tff.org adresinden Milli Takım için üretilmiş pek çok farklı ürünü satın alabilirsiniz.

Online mağazadan perakende satışın yanı sıra, toplu alımlar yoluyla bu ürünleri talep eden kurum ve kuruluşlar için de özel kampanyalar düzenleniyor.

Milli Takım ürünlerini tüm futbolseverlerin rahatça ulaşabileceği şekilde sunma hedefinin yanı sıra, çeşitliliği her geçen gün artan bu ürünleri, ülkemizin turistik değer taşıyan hediyelik eşyaları arasında vazgeçilmez yapmak da bir diğer amacımız.

Ay-Yıldızlı formanın ise dünyada en çok satılan Milli Takım formaları arasında bulunmasını sağlamak da bir diğer öncelikli hedefimiz.

Bu yolculukta sizlerin de değerli desteklerine ihtiyaç duyuyoruz.

Satış noktalarınızda Milli Takım ürünlerine yer vermek, kataloglarınızda ve stoklarınızda bulundurmak isterseniz, **urunsatis@tff.org** adresine bir mail yollamanız yeterli. Ürünlerimiz hakkında tüm soru ve istekleriniz için de yine bu adresten bizimle iletişime geçmenizi rica ederiz.

Destekleriniz için teşekkür eder, saygılarımızı sunarız.

Türkiye Futbol Federasyonu

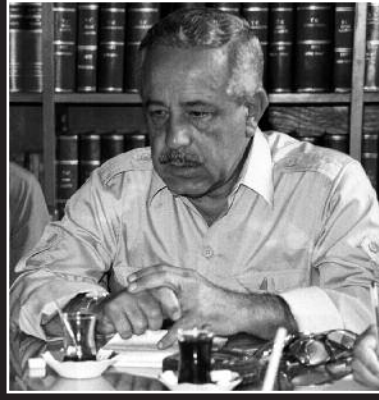
2. ve 3. Ligler oynanmayacak

Türkiye Futbol Federasyonu ile 2. ve 3. Lig Kulüpler Birliği Derneği yönetimi, 30 Haziran'da Riva'da TFF Başkanı Nihat Özdemir, TFF 1. Başkan Vekili Servet Yardımcı, Başkan Vekili Mehmet Baykan, Yönetim ve İcra Kurulu üyesi Hamit Altıntop ile 2. ve 3. Lig Kulüpler Birliği Derneği Başkanı Volkan Can, yönetim kurulu üyeleri ve kulüp başkanlarının katılımı ile bir toplantı yaptı. Toplantıda kulüpler, liglerin

oynanmamasını talep ederken, nasıl tescil edileceğini TFF Yönetim Kurulu'na bıraktı. Kulüp temsilcileri ile karşılıklı mutabık kalındığı üzere, söz konusu talebi TFF Yönetim Kurulu değerlendirip TFF 2. Lig ve TFF 3. Lig, ayrıca Spor Toto Bölgesel Amatör Liglerinin oynanmamasına karar verdi. TFF'nin liglerin tescil formatı ile ilgili kararı önümüzdeki günlerde açıklanacak.

Coşkun Özari'yı saygıyla anıyoruz

Türkiye Futbol Federasyonu, Milli Takımımızın eski futbolcu ve teknik direktörlerinden Coşkun Özari'nin ölüm yıl dönümünde bir anma mesajı yayınladı. Rahmetli Özari 1953-1959 yılları arasında Galatasaray formasını giyerken 5 kez A millî olmuş, üç farklı dönemde teknik direktörlüğünü yaptığı A Millî Takımımızla 54 maça çıkmıştı. TFF'den yayınlanan mesajda, "A Millî Takımımızın eski teknik direktörü, ay yıldızlı formayı giyen, Türk futboluna çok değerli hizmetlerde bulunan Coşkun Özari'yi vefatının 9'uncu yıl dönümünde sevgi, saygı ve rahmetle anıyoruz" denildi.

Geçmiş olsun Muslera

Türkiye Futbol Federasyonu, Çaykur Rizespor maçında ayağı kırılan Galatasaray'ın Uruguaylı kalecisi Fernando Muslera için bir geçmiş olsun mesajı yayınladı. Mesajda, "Galatasaraylı Fernando Muslera'nın Çaykur Rizespor maçında yaşadığı sakatlık sonrası sağ ayak tibia ve fibula kemiklerinde kırık tespit edildiğini büyük bir üzüntü ile öğrenmiş bulunuyoruz. Fernando Muslera ve Galatasaray camiasına geçmiş olsun dileklerimizi iletiyor, Muslera'ya acil şifalar diliyoruz" ifadeleri kullanıldı.

Mustafa Akülke'yi kaybettik

Bir dönem TFF Adana Bölge Müdürlüğü görevinde bulunan, Diyarbakırspor ve Mersin İdmanyurdu kulüplerinde forma giyen eski futbolcu Mustafa Akülke hayatını kaybetti. Mustafa Akülke'nin cenazesi, 22 Haziran Pazartesi günü Mersin Mezitli Mezarlığı Camii'nde öğle namazını müteakip kılınan cenaze namazının ardından Mezitli Mezarlığı'na defnedildi. Merhum Mustafa Akülke'ye Allah'tan rahmet; ailesi, sevenleri ve futbol camiasına başsağlığı dileriz.

Fatih İbradı'nın acı kaybı

TFF Futbol Gelişim Direktörlüğü eski Koordinatörü ve Gaziantep FK Sportif Direktörü Fatih İbradı'nın babası Fahri İbradı'nın vefat ettiğini derin bir üzüntüyle öğrenmiş bulunuyoruz. Merhum Fahri İbradı'ya Allah'tan rahmet; Fatih İbradı, ailesi ve Gaziantep Futbol Kulübü camiasına başsağlığı dileriz.

Bu yol yıldızların yolu...

Ay Yıldızlılar ile yolculuğumuz 1996 yılında başladı. O günden bugüne tam 21 yıldır, Millilerimiz ile her mücadeleye birlikte çıktık. Bundan sonra da Millilerimiz'in yanında olmaya devam edeceğiz.

 /MercedesMilliTakimlar
 /MBMilliTakimlar

Mercedes Benz

TURKISH
AIRLINES

HAVANA

DÜNYANIN EN FAZLA ÜLKESİNE
UÇAN HAVAYOLUYLA KEŞFET

KÜBA

TURKISHAIRLINES.COM

A STAR ALLIANCE MEMBER

